

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ਅਪ੍ਰੈਲ 15, 1983

April 15, 1983

ਸੰਪਾਦਕ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਇਹ ਪੀ ਡੀ ਐਫ ਫਾਈਲ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ
ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਸ਼੍ਰੋਤ: ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।

25¢

Out Of Greater Vancouver

40¢

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ADDRESS:

P.O. BOX 67344 STN. 'O'
VANCOUVER, B.C. V5W 3T1
CANADA

Publisher: ASIA BOOK COMPANY LTD.

VOL. 2, NO. 8 April 15, 1983

PHONE: 324-6111

THE CANADA DARPAN

PUNJABI FORTNIGHTLY

Hon. Editor DARSHAN GILL

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਚਲਣ ਬਾਰੇ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ— 4 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ 'ਰਸਤਾ ਰੋਕ' ਐਜੰਟੇਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਹੋਈਆਂ ਹਿੰਸਾਭਰਪੂਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਨਕੁਆਰੀ ਲਈ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਇਨਕੁਆਰੀ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨੀਯਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਚਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ 21 ਵਿਅਕਤੀ ਹਲਾਕ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਲੋਰਕੋਟਲੇ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ ਦਿਲ ਚੀਰਵਾਂ ਹੈ ਜਿਥੇ 11 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਲੋਰਕੋਟਲੇ ਵਿਚ 4 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਹੌਲ ਫਿਰਕੂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਸੁਆਲ 1947 ਵਾਂਗ ਕੁਝ ਫਿਰਕੂ ਅਨਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਿੰਡ ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ ਵਿਚ ਇਕ ਹਰੀਜਨ ਕੁੜੀ ਵੀ ਪੁਲਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣੀ।

ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਰਜਵੌੜਾ ਦੀਆਂ ਬਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਈ। ਇਹ ਘਟਨਾ 3 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ। ਕਿਲ੍ਹਾ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਕੋਲ ਵੀ ਇਕ ਬੱਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਫੁਕਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੁਖ ਨਿਵਾਰਨ ਨਜ਼ਦੀਕ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਉਤੇ ਟੀਅਰ ਗੈਸ ਛੱਡੀ ਗਈ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲੀ। ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਗੁੰਬੀ ਦੀ ਮੌਤ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ।

ਇਕ ਰੋਸਕਾਰੀ ਰਾਜਪੁਰਾ ਤੇ ਇਕ ਫਗਵਾੜੇ ਵਿਚ ਹਲਾਕ ਹੋਇਆ। ਡੇਰਾ ਬਸੀ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਚੁੰਗੀ ਜਲਾ ਦਿਤੀ।

ਇਥੇ ਦੋ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀ ਹਲਾਕ ਹੋਏ।

ਮੋਗਾ—ਲੁਧਿਆਣਾ—ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਵੀ ਖਬਰਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲੀ — ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਲੋਰਕੋਟਲਾ, ਕੁੱਪ, ਲਹਿਰਾਗਾਗਾ, ਪਟਿਆਲਾ, ਭੱਖਰਪੁਰ, ਫਗਵਾੜਾ, ਡੇਰਾ ਬਸੀ, ਕੰਗਰਾ ਬੇਟ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਕਾਲੀਆਂ ਵਾਲਾ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਐਡਮੰਟਨ ਵਿਚ ਬਲਦੇਵ ਢਿੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ

ਐਡਮੰਟਨ—ਭਾਰਤੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਮੀਗਰੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਜਬਰੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜਸਟਿਸ ਸਮਿਥ ਨੇ 43 ਸਾਲਾ ਬਲਦੇਵ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ 7 ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਦੋਸ਼ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 14 ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਮੀਗਰੈਂਟ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਜਬਰੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰਵਾਈ। ਬਲਦੇਵ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਅੱਜ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹੋ !

ਅਸਲ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕੀ ਹੈ ?

ਪੁਲੀਸ

ਰੀਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਵਾਹੀ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ

ਵੇਨਕੂਵਰ—ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰੀਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਵਾਹੀ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। "ਹੋਰ ਜੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਭਾਰਤੀ ਕੌਮੀਅਤ ਦਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਬਾਸ਼ਿਦਾ ਸੀ ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਇਰ ਕੀਤੀ ਬੇਬੱਕ 1 ਜਨਵਰੀ 1974 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਉਹ ਹੋਰ ਦੇਬ ਦਾ ਬਾਸ਼ਿਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰੀਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਗਿਆ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੇ ਦੇਵੇਗੀ।"

ਪਾਰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਪਿੱਛੇ,
ਭੁੱਖੀਆਂ ਗਾਈਆਂ ਤੇ ਕੂੜੇ ਦੇ ਦੇਰਾਂ ਪਿੱਛੇ,
ਨਜ਼ਰੋਂ ਦੂਰ, ਦਰੱਖਤ ਦੇ ਥੱਲੇ,
ਖੜ੍ਹੀ ਚੜ੍ਹ-ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ !

ਇਸ ਵਿਚ ਹਨ ਤਾੜਵੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ !
ਸੁਖਮ ਰੇਡੀਓ ਦਾ ਸਾਮਾਨ !

ਇਹ ਕਲਕੱਤਾ ਪੁਲੀਸ ਹੈ ? ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਪੁਲੀਸ ?
ਜਾਂ ਸੈਂਟਰਲ ਰੀਜ਼ਰਵ ਪੁਲਸ ? ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੈਨਾ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ?

ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ ! ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਚਿੰਝੇ ਹਨ।
ਹਰ ਥਾਂ। ਹਰ ਵੱਡੀ ਗਲੀ ਦੇ ਮੋੜ ਤੇ।

ਇਹ ਹੁਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹਨ। ਇਹ
ਯਮਕਾਉਣ ਦੇ ਸੰਦ !
ਦੁਸ਼ਮਣ ਲੋਕਾਂ ਦੇ

ਡਾ: ਹਰੀ ਸ਼ਰਮਾ

ਅਨੁਵਾਦ : ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

Bombay Sweet Manufacturer Inc.

ਬੰਬੇ ਸਵੀਟ ਮਠਿਆਈ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵੀ ਹੈ

HEAD OFFICE

4405 Main St. (at 28th Ave)
Vancouver, B.C. V5V 3R2
Ph. (604) 874-5722

ਬੰਬੇ ਸਵੀਟ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਰ ਇ:

BRANCH

6545 Main St. (at 49th Ave)
Vancouver, B.C. V5X 3H1
Ph. (604) 321-1414

AMBIKA'S

SAVINGS ARE MORE ON YOUR FOOD DOLLAR

For your 649 LOTTO CENTRE

Manh 39¢ lb. ਮਾਂਹ	Rooh Afzah Sharbat 'Hamdard' 4.49 ਸ਼ਰਬਤ	Tandoori Chicken Masala 79¢ packet ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ ਮਸਾਲਾ
Sevian 69¢ lb. ਸੇਵੀਆਂ	Panchranga Achar 1.99 tin ਪਚਰੰਗਾ ਅਚਾਰ	Chawan Prash 13.99 1kg. ਚਵਨ ਪਰਾਸ਼
Moong 39¢ lb.	Lotus Root Pickle 2.49 per bottle	Basmati Rice 69¢ lb.
Goor per bhilli 89¢ lb. (Brown row sugar ਗੁੜ from India)	Apple Chutany 1.69 per bottle ਐਪਲ ਚਟਨੀ	Kerela Pickle 2.49 ਕਰੇਲੇ ਦਾ ਆਚਾਰ
Atta 3.99 10 kg. ਆਟਾ	Kala Chana 59¢ lb. ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ	Amla Pickle 2.49 per bottle ਭੋਂਅ
Onion Bag 2.89 25 lb. ਗੰਢੇ	Best Tea Bag 99¢ 100 pac. ਚਾਹ	<i>We reserve the right to limit quantities</i>

ALL UNDER ONE ROOF

GROCERIES, RECORDS, VIDEOS,
TROPICAL PRODUCE FROM FIJI,
CASSETTES, UTENSILS PLUS 1001
ITEMS

FIJI MEATS LTD.

ANNU VIDEO RENTALS
324-1272

Clove Oil ਲੋਗਾਂ ਦਾ ਤੇਲ

Tawasir ਤਵਾਸੀਰ

Cinnemon Oil ਸਿਨੇਮਨ ਤੇਲ

Garlic ਲਸਣ

Sito Palad (Churan) ਚੁਰਨ

Large varieties of fresh vegetables/fruits
from Fiji

"SEEING IS BELIEVING"

5125 Victoria Drive Vancouver, B.C.
PHONE: 327-0295

‘ਇੰਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਝੂਠ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫਾਸ

ਵੈਨਕੂਵਰ—‘ਇੰਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 8 ਅੰਕ ਵਿਚ ਇਹ ਖਬਰ ਛਾਪੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ‘ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਗਏ ਨੇ ਛਾਪਾ ਮਰਵਾ ਦਿਤਾ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1983 ਨੂੰ ਬਲੇਨ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵਿਚ ਕਈ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਨੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤਹਿਕੀਕਾਤ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਬਰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ, ਝੂਠੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਘੜੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਇਸ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਖਾਤਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤਹਿਕੀਕਾਤ ਛਾਪੀ ਜਾਵੇ।

‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਨੇ ਬਲੇਨ ਪੁਲੀਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਚੀਫ਼ ਗੈਰੀ ਲਾਬਰੀ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੀ। ਇੰਟਰਵਿਊ ਸਮੇਂ ਮਿਸਟਰ ਗੈਰੀ ਲਾਬਰੀ ਨੇ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1983 ਦੇ ਪੂਰੇ ਦਿਨ ਦਾ ਰੀਕਾਰਡ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਤੇ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਛਾਪਾ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਮੇਰੀ ਮੋਟਲ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਜਿਥੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਕਮਰਾ ਨੰਬਰ 105 ਵਿਚ ਠਹਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਜਦੋਂ ‘ਇੰਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੀ ਖਬਰ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਰਜਮਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮਿਸਟਰ ਲਾਬਰੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਖਬਰ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਤੇ ਝੂਠਾ ਦੱਸਿਆ।

‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਰਡਰ ਪੈਟਰੋਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਮਿਸਟਰ ਹਰਬਰਟ ਐਚ. ਜੈਫਰਸਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਮਿਸਟਰ ਜੈਫਰਸਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਬਲੇਨ ਇਕ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਸੀ। ਮਿਸਟਰ ਜੈਫਰਸਨ ਨੇ ਸਾਰਾ ਰੀਕਾਰਡ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਤੇ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮੇਰੀ ਮੋਟਲ ਤੇ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1983 ਨੂੰ ਕੋਈ ਛਾਪਾ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਕਮੇਰੀ ਮੋਟਲ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਮਿਸਟਰ ਵਿਲ ਪਾਮਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1983 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੋਟਲ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਛਾਪਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆ।

ਪੁਲੀਸ ਚੀਫ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਦੀ ਰੀਕਾਰਡ ਟੇਪ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਕੋਲ ਹੈ।

ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਮੱਧ-ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਰਦੀਦ

ਵਾਰਾਨਸੀ—ਇਹ ਅਫਵਾਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਗਰਮ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਮੱਧ-ਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। 8 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵਾਰਾਨਸੀ ਵਿਚ ਗਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸੁਆਲ ਕੀਤਾ, “ਮੱਧ-ਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?”

ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਓਲੰਪਿਕ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਦਾ ਐਵਾਰਡ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ—ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਓਲੰਪਿਕ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਯੋਗਦਾਨ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਓਲੰਪਿਕ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਾ ਭਾਲੀਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਓਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਇਹ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੱਪ ਅਗਲੀ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ 87ਵੇਂ ਸਿਏਨ ਤੇ ਯੋਗੇਸ਼ਲਾਵਈਆ ਵਿਚ ਪਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਆਉਂਦੇ ਸਾਲ ਖੇਡਾਂ ਤੇ 6 ਕਰੋੜ 36 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇਗੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ—1983-84 ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਉਨੱਤ ਕਰਨ ਲਈ 6 ਕਰੋੜ 36 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰੇਗੀ। ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 11 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਐਫਰੋ-ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ ਜਾਂ ਗ੍ਰੇਟ-ਨਿਰਲੇਪ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ਼ ਆਫ਼ ਆਰਮੀ ਸਟਾਫ਼ ਜੇ. ਐਨ. ਚੌਧਰੀ ਪੁਲੋਕ ਸਿਧਾਰ ਗਏ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ—6 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਸਵੇਰ ਜਨਰਲ ਜੇ. ਐਨ. ਚੌਧਰੀ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਾਰਨ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਜਨਰਲ 20 ਨਵੰਬਰ 1962 ਤੋਂ 8 ਜੂਨ, 1966 ਤੱਕ ਰਹਿ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਗੀਟਾਇਰ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ 1969 ਤੱਕ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਨ।

ਹਾਰਵਰਡ — ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਾਰਟਨ ਮੂਰੀਡ ਨੇ ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ, ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਤਨਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਇਹ ਇਕੋ ਢੰਗ ਨਾਲ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੂਰਜ ਦੇ ਅਸਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਹੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਰਕਸੀ ਲੀਡਰ ਸ. ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, ਕਿ ਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਧਾਰਮਕ ਮੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵਜ਼ੂਲ ਜਿਹਾ ਯਕਤਰਵਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਏਥੋਂ ਤੱਕ ਨਾ ਬਿਗੜਦੇ।

ਹਿਮਾਚਲ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਵੀਰ ਭਦਰ ਸਿੰਘ

ਸ਼ਿਮਲਾ—8 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਵੀਰ ਭਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਚੁਕਾਣ ਦੀ ਰਸਮ ਸੂਬੇ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਅਸ਼ੋਕ ਨਾਥ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਸ਼ੁੱਧ ਚੁਕਾਣ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਸਮੇਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮ ਲਾਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇੰਦਰਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਵਲੋਂ ਐਚ. ਕੇ. ਐਲ. ਭਗਤ ਅਤੇ ਕੇ. ਪੀ. ਤਿਵਾੜੀ ਆਬਜ਼ਰਬਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਸ਼ੁੱਧ ਚੁਕਾਣ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਤੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਲ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਸਨ।

ਹਿਸਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਬਿਆਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ—ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਸੀ. ਸੇਨ ਨੇ 5 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਏ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਸ ਦੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ 15 ਵਿਅਕਤੀ ਮਰੇ ਹਨ ਤੇ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵਿਚ 5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਭੀਤ ਵਿਚ ਦੱਬ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 2 ਮੇਜਿਸਟਰੇਟ, 5 ਪੁਲਸ ਅਫਸਰ ਤੇ 175 ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ

ਸੰਗਰੂਰ—ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਮੁੱਖ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹੀ ਖਬਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਜਥੇਦਾਰ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੋਠੀ ਤੇ ਬੰਬ ਡਿੱਗਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ—6 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੋਠੀ ਤੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕਾਰਨ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ। ਬੰਬ ਫਟਣ ਨਾਲ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਲੜਕਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ। ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸਨ।

“ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਓ”—ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ—ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸ਼ੰਤ ਠੋਂਗੀਵਾਲ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਣ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਕੇ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।”

ਮੋਰਚਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ

17 ਅਪਰੈਲ ਐਤਵਾਰ ਢਾਈ ਵਜੇ ਮੋਰਚਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਫੌਜ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਏ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਢਾਈ ਵਜੇ ਰੋਸ਼ਨ ਸੁਕੇਅਰ ਵਿਚ ਤਕਰੀਰਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤੇ ਪਿਛੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਟਰੇਡ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਮੋਰਚਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਕੱਤਰ ਬਣੇ ਹਨ।

ਸਮਾਨਤਾ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਮੀਟਿੰਗ

ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਖਾਣਾ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਝਲਕੀਆਂ, ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ ਤੇ ਆਪਸੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਮੌਕਾ!

ਸਮਾਨਤਾ ਵਲੋਂ 30 ਅਪਰੈਲ 1983 ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 6 ਵਜੇ ਲਿਟਲ ਮਾਊਂਟੇਨ ਨੇਬਰਹੁਡ ਹਾਊਸ 3981 ਮੇਨ ਸਟਰੀਟ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇਤਜਾਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਝਲਕੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਹੋਣਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਕਈ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣਗੇ।

ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ।

ਸਕੱਤਰ
ਸਮਾਨਤਾ
P.O. Box 67626 STN. 'O'
Vancouver, B.C. V5W 3V1

ਏਸ਼ੀਆ ਖੁੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ਾ

“ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ” (ਪੰਦਰਾਂ ਰੋਜ਼ਾ ਅਖਬਾਰ)

ਜਿਸ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਰੰਗ ਭਰਿਆ

ਹਰ ਵਾਰ ਦੋ ਰੰਗਾ ਟਾਈਟਲ, ਸੱਚੀਆਂ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖਬਰਾਂ ਲਈ, ਉਸਾਰੂ ਤਬਸਰੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ “ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ” ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ!

ਆਪਣੇ ਚੰਦੇ, ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਇਸ਼ਤਹਾਰ ਭੇਜਣ ਲਈ

ਫ਼ੋਨ ਕਰੋ : (604)324-6111

THE CANADA DARPAN
FORTNIGHTLY
P.O. BOX 67344 STN 'O'
Vancouver, B.C.
Hon. Editor : Darshan Gill
Advertising Manager : H. Deol

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਅਖਾੜਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਚਾਓ !

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਜੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਸੱਚੇ, ਸੁੱਚੇ ਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸਿਰ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਝੁਕਦਾ ਹੈ। ਆਖਰ ਏਡੀ ਨੋਬਤ ਕਿਹੜੀ ਆ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 1947 ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਲੋਰਕੋਟੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੀ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਝਗੜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਦੀ ਖੱਲ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੁੱਟਣਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਪਿਛੇ ਹੱਥ ਕਿਸੇ ਸਿਰ ਫਿਰੇ ਦਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਸਿਰ ਫਿਰਿਆ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਸੇ ਮਲੋਰਕੋਟੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਫਿਰਕੂ ਅਖਾੜਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ 5 ਤੋਂ 11 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਦਰੜੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਮਰੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪੁਲਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫਿਰਕਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ 12 ਥਾਂ ਗੋਲੀ ਚਲਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 21 ਤੋਂ 38 ਤੱਕ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 500 ਤੋਂ 800 ਤੱਕ ਸੱਤ ਲੱਖ ਗੋਲੀਆਂ ਹੋਰ ਫੌਜ ਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 800 ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੱਸੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ-ਘੰਟੇ ਗਲਬਾਤ ਨੂੰ ਫੌਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਸਿਰਫਿਰਕੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਬੱਸਾਂ ਫੁਕੀਆਂ ਤੇ ਚੁੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਈਆਂ। ਰੇਲ ਲਾਈਨਾਂ ਤੋੜਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਜੇ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚਲਾ ਇਹ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਅਨਸਰ ਇਹਨਾਂ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 1947 ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੇ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ। ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤੀਆਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਕਦੇ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਚਲਾ ਇਹ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਅਨਸਰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੂਬਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵੱਲ ਭਰਪੂਰ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸਾਡੇ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦਸ ਮੰਗਾਂ ਸਨ। ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਅਹਿਮ ਮਸਲਾ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਮੰਗਾਂ ਹੱਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਗੱਲ ਕੇਵਲ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਵੰਡ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਪਹਿਲ ਕਰੇ

ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ-ਦਿਵਾਉ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਐਮ. ਪੀ. ਦੇ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ) ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। 1947 ਵਿਚਲੀ ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੀ ਯਾਦ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਲਮਕਣ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਤਿਵਾਦੀ, ਸਿੱਖ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬੂਰੇ ਹੋ ਅਤੇ ਪਿਛੇ ਹਿੰਦੂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ, ਰਾਜ ਨਾਲ ਭਿਆਨਕ ਖੇਡ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਏਸੇ ਲਈ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ, ਸਾਡਾ ਇਹ ਹਾਊਸ, ਇਕ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਵੇ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਿੱਖ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕਈ ਨਾਅਰੇ ਚੁਕੇ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਖੁਦ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੁਧ ਇਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਕ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਉਹਨਾਂ ਇਕ ਲੰਮਾ ਮੰਗ-ਪੱਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਕਈ ਮਸਲੇ ਉਲਝਾ ਦਿਤੇ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪੰਜੇਦ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸਿੱਖ ਇਕ ਕੌਮ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ 1973 ਦੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿੰਘਰਸ਼ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਆਗੂ ਨੇ 3 ਅਗਸਤ ਨੂੰ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦਸ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਮੰਗਾਂ ਹਨ, ਚਾਰ, ਸਿੱਖ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਫਿਰਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਫੇ

ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ। ਇਹ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖਵਾਦੀ ਮੰਗਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਾਫ ਨਖੜਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਸਪਸ਼ਟ ਨਖੜਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਬੁਨਿਆਦ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 4 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਿਤੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਲੱਗ ਗਏ, ਜਦੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜੇਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਤੇ ਜੇਲਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ—ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਲਈ ਜੋੜ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ ਦੇ ਵਿਚ। ਇਹ ਕਹੀ ਜਾਣਾ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ 'ਉਹ ਇਹ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਅੱਗ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ' ਜਦੋਂ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਨੇ ਸਾਫ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਦਸ ਮੰਗਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ 'ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਾਉ। ਇਹ ਇਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਆਈ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।' ਫੇਰ, ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲ-ਮੇਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 3 ਨਵੰਬਰ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਹੱਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਭੀਆਂ ਹਾਂ। ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ 4 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਦਮ ਚੁਕਾਏ ਪਏ। ਪਰ 4 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦਿਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੇ ਐਕਸ਼ਨ 19 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ 15 ਦਿਨ ਗੁਆ ਲਏ ਗਏ। ਇਕ ਹਲ ਦੇ ਲਭਣ ਲਈ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲ-ਮੇਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਕੇਵਲ 16 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਗਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। 18 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਗਲਬਾਤ ਟੁੱਟੀ ਅਕਾਲੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮਝ-ਬੂਝ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 19 ਨੂੰ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਆਉਣ ਅਤੇ ਏਲੀਮਾਡ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਗੜਬੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸਨ। ਪਰ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੋ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਇਕ ਪੱਗ ਬੰਨ ਨੂੰ, ਜੋ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਬੇਇਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਜੋ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਲੱਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਬਕਾਇਦਾ ਫੌਜ ਵਿਚ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਨੇ ਭੜਕਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਇਕ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਫੇਰ ਸਮਾਂ ਗੁਆ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਕਮੇਟੀ, ਇਕ ਕੈਬੀਨਟ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਗਲਬਾਤ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਵਾਦ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 18 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਗਲਬਾਤ ਪਿਛੋਂ ਅਸਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਗਲਬਾਤ ਟੁਟ ਗਈ ਹੈ। ਅਤਿਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੇਰ 22 ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਰਬ-ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਦ ਲਈ ਜਿਸਦੀ ਮੰਗ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਤਬ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਫੇਲ ਹੋ ਗਏ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੈ।

ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਰਵਾਨ ਕਰਾਂਗੇ ਜੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਮਾੜੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਅਸਾਂ ਸਿੱਖ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਤਲਾਨਾਂ ਘਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਘਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ। ਅਸਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਅਸਾਂ 1973 ਦੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਮਤੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਨਖੜਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸਾਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ—ਕੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣੀਏ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਠੀਕ ਦਿਖ ਵੇਖ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਖਾਸ ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਤਦ ਫੇਰ, 24 ਅਤੇ 25 ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। 26 ਨੂੰ—ਇਕ ਤਰੈਪੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਦੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 24 ਅਤੇ 25 ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਤਰੈਪੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਇਕ ਵਡੀ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਮਸਲੇ ਕੀ ਹਨ? ਪਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾਈ ਤਰਾਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਮਸਲਾ—ਸਟੇਟ-ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦਾ ਸੀ।

ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦਾ ਮਸਲੇ ਦਾ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਾਰਟੀ ਫੋਰਮਾਂ 'ਚ, ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕੇਂਦਰ, ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਅਪੋਜੀਸ਼ਨ ਆਗੂ ਇਕ ਫਾਰਮੂਲੇ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਇਕ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਇਕ ਛੋਟੀ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਮਸਲਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਮੰਗਾਂ ਪਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਉਹ ਤਿੰਨ ਅਹਿਮ ਮੰਗਾਂ ਹਨ।

ਇਕ ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਜਿਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੂਸਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਸਨ ਇਲਾਕਾਈ ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਫੇਰ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਝਗੜਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਦੋ ਮੰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਇਕ ਮੋਟੀ ਜਿਹੀ ਸਮਝ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਇਕ ਇਹ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਤੇ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਰਾਜ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਘੋਖੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਸਹਿਮਤ ਸਨ। ਦੂਸਰਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜੋ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਉਹ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਝਗੜਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਇਕ ਮੋਟੇ ਸਮਝੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸੀ ਉਹ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਪੜਚੋਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਨ। ਉਹ ਕੇਵਲ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਚੋਲ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਮਝੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਇਕ ਫਾਰਮੂਲਾ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਚਾਰ ਨੁਕਤੇ ਸਨ—ਕਿ 1976 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ 1981 ਦੇ ਸਮਝੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਝਗੜਾ ਅੰਤਰ ਰਾਜੀ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ 1956 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹੇਠ, ਇਕ ਟਰੀਬੁਨਲ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿ

ਸੁਰੱਖਤਨਾਮੇ

ਪਿਆਰੇ ਐਡੀਟਰ ਸਾਹਿਬ,

ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੀ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ।

ਬੋੜਾ ਚਿਰ ਹੋਇਆ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ। ਇਸਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੋਂ ਬੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਹੋਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵਖਰਾਪਣ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਕੀ ਹੈ—ਬੱਸ ਇਹੋ! ਇਥੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹੋਰ ਅਖਬਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜੋ ਕਿ ਸਹੀ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਮੰਗਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੋਰਚਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੂਰਬਕ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਘੱਟ ਹੀ ਅਸਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

ਪਰ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਅਖਬਾਰਾਂ 'ਚ ਸੁਰਖੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ 'ਪੰਜਾਬ' 'ਚ ਭਾਰੀ ਗੜਬੜ', 'ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤ 'ਚ ਜੀਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ', 'ਪੰਜਾਬ' 'ਚ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖਾਂ 'ਚ ਭਾਰੀ ਤਨਾਅ' ਆਦਿ ਆਦਿ। ਇਹ ਸਭ ਸੁਰਖੀਆਂ ਆਪਣੇ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵੇਚਣ ਲਈ ਹੀ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਲੋਕ ਇਸ ਨਾਲ ਗੁਮਰਾਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨਾ ਕਿਥੋਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ?

ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕੌਮ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਥੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਚਿੱਕੜ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਦੱਸਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਫਲਾਇਰ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕੁਝ ਦਸਦੇ ਹਨ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੋਗੇ। ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਉਤਾਂਹ ਚੁਕੋਗੇ।

ਇਥੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੰਦਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜੇਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੀਜੜੇ, ਡੱਡੀਆਂ, ਗਿੱਦੜ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਟੀਆ ਸਬਦਾਵਲੀ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਅਜੇਹੀ ਘਟੀਆ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਵਕਾਰ ਨਹੀਂ ਡੋਰੋਗੇ।

ਹੋਰ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਸਭਿਅਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਸਿੱਖਣਾ (ਲਿਖਣਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੇ ਬੋਲਣਾ) ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੁ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਲਗਦੇ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਥਾਂ ਦੇਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕੌਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ 'ਚ ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖਣ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ ਉਥੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਵਧੇਗੀ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਤੁਫ ਜਿਹਾ ਸੁਝਾਅ ਸੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋਗੇ। ਹੋਰ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਰੇਡੀਓ ਪਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨਾਲ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹੋ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਅੰਕ ਜ਼ਰੂਰ ਭੇਜਣਾ ਤਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਵੇਖ ਸਕਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਇਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਪਲੂਸੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਵੇਸ਼ੇ ਖਿਆਲ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਚੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਕੁਝ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਮੋਰਚਾਨੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਇਹ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਸੰਸਥਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਮੰਗ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਹੀ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਭਰਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ।

ਮੈਂ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਮੋਰਚੇ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉ ਤੇ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ।

ਆਖਰ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭ ਇਛਾਵਾਂ ਭੇਜਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੌਲ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਮਰਥ ਹੋਵੋ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਸਾਲ ਦਾ ਚੰਦਾ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਿਤਰਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਦਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਰੇਰਾਂਗਾ। ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ।

ਆਪਦਾ ਸੁਭਚਿੰਤਕ,

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ, ਲੂਈਸ ਸਟਰੀਟ ਡੇਕਨ

* ਬੋੜੀ ਕੋਲ ਗਿਲਾ ਕੀ ਕਰੀਏ, ਸੁਕਾਇਆਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ।
 ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਏ ਨਿਰਣਾ, ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ।
 ਉਹਨੇ ਗੀਤ ਸੁਰੀਲੇ ਗਾਉਣੇ, ਇਹਨਾਂ ਕਰਨੀ ਕਾਂ ਕਾਂ ਹੀ।
 ਨਾਲ ਕੋਇਲ ਕੀ ਕਰੂ ਬਰੀਕਾ, ਇਹਨਾ ਕਾਲੇ ਕਾਢਾਂ ਦਾ।
 'ਹੁੰਦਲ' ਉਤੇ ਬੜੀਆਂ ਉਜਾਂ, ਮੁੱਢੇ ਆਈਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ।
 ਉਹਨੂੰ ਭੋਤ ਬੜਾ ਹੋ ਚੁਕਾ, ਇਹਨਾਂ ਬੱਦ-ਬਲਾਵਾਂ ਦਾ।

(ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ 'ਹੁੰਦਲ')

ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਪੁੱਟ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਉਸਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੋਣ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, 'ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।' ਮੁਆਮਲੇ ਨੂੰ ਇਥੇ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਅਸਾਂ ਇਲਾਕਾਈ ਝਗੜੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਉਠਾਉਣੀ ਪਈ। ਅਕਾਲੀ ਇਕ ਗੱਲ ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 26 ਜਾਂ 27 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਐਮ. ਪੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ.ਜ਼ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਦੇਣਗੇ। ਉਹ ਮੰਨ ਗਏ ਉਹ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਪਾ ਦੇਣਗੇ। ਤਰੈਪੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਵਖ ਵਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਕਾਰਨ ਉਠਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮੁੜ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭੀ, ਇਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੇਰਾਨ ਹੋਵੋਗੇ। ਏਥੇ ਬਿਆਨ ਬੜਾ ਮਾਯੂਸ਼ਨ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਤਬ ਨੂੰ ਨੋਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂਬਾਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਟੁਟੀਆਂ ਅਤੇ

(ਘਾਟੀ ਪੰਨਾ 12 ਤੇ)

‘ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਂ’— ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ—ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੁਲਸ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਤਾਂ “ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਮੌਰਚਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ।”

ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਦਾ ਚੇਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਨਾਂਵਾਲੇ ‘ਚ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਏ ਪੁਲਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਦੀਵਾਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਨੇ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ 16 ਮਾਰਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ।

ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ—ਮਨਚੰਦਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ—ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਮਨਚੰਦਾ ਨੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਤੇ ਧਰਮ ਪਰਚਾਰ ਵੱਲ ਹੀ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਲਾਉਣ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਮੰਨ ਲਏ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਧਰਮ ਪਰਚਾਰ ਲਈ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਲਾਨਾ ਮੁਹਈਆ ਕਰੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਲਈ ਇਕ ਮਤਾ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਸੱਚੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਫੈਡਰਲ ਨੋਈਦਤ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ। ਕੁਝ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਗੈਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਾਨੀ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੈ। ਜੇ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਉਹੀ ਵਿਵਹਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਅਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਏ ਬਾਹਰਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹੋਰ ਵਧਣਗੀਆਂ।

‘ਗੰਗੂ ਦੀ ਰੂਹ’ ਜਬਤ ਹੋ ਗਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ—ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ‘ਗੰਗੂ ਦੀ ਰੂਹ’ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਧਾਰਾ 129 ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਬਤ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਪਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਇਮ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਅਸੰਤੋਸ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਲਾਹੌਰ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੁਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਣਕ ਦੇ ਭਾਅ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜਲਦੀ

ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ—ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਰਾਓ ਬਰਿੰਦਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ 1983-84 ਦੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਲਈ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਇਸੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਣਕ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਅ 142 ਰੁਪਈਏ ਫੀ ਕੁਵਿੰਟਲ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨਗੇ। (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 150 ਰੁਪਏ ਫੀ ਕੁਵਿੰਟਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ)।

ਬਿਜਲੀ ਕਟੌਤੀ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ 12 ਅਰਬ ਸਾਲਾਨਾ ਘਾਟਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ—ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਾਰਨ ਸਨਅਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਘਾਟਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਸਨਅਤ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਚੋਬਰ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਜੈਨ ਨੇ ਆਖੀ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ—ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ—ਇਦਰਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਐਮ. ਪੀ. ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸੰਕਟ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਵੰਡ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਕਰਨਾਲ ਉਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਚ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਗਿਣਵੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵੰਡ ਇਸਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਕਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਮੰਗਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਦੀਆਂ ਦੇ ਮੰਗਾਂ ਰਾਵੀ ਬਿਆਸ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਤੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਵਾਜਬ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੰਗਾਂ ਇਕੱਲੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

ਹਮਲਾ ਆਵਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਸ਼ਹਿ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ—ਜ਼ਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲੋਹਰਾਕਾ ਕਲਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਠੀਆਂ ਨੇ ਲਾਠੀਆਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਹਰੀਜਨਾਂ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਚਣ ਲਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨ ਲਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬਾਰੀਆਂ ਤੋੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਧਰੂਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਅਤੇ ਬੇਇਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਰੀਜਨ ਪਰਵਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਏ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਹਮਲਾ ਆਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਸ ਥਾਣੇ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ।

ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਘੇਰਾਓ

ਜਲੰਧਰ—ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਪਾਏ ‘ਟੈਕਸ’ ਦੇ ਨਵੇਂ ਭਾਰ ਵਿਰੁਧ 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾਓ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਵੀ ਘੇਰਾਓ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਘੇਰਾਓ ਉਸ ਸੂਬਾਗੀਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਦੋਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਸੁਭਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਲੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

9 ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਆਸਾਮ ‘ਚ ਅਮਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਗੁਹਾਟੀ—ਆਸਾਮ ਦੀਆਂ 9 ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਇਕ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਫਸਾਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਅਮਨ ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਇਕਸੁਰਤਾ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤਾ, ਆਸਾਮ ਦੀ ਸਮਾਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸੂਚਕ ਹਨ ਜਿਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਸਾਮ ਵਿਚ ਅਮਨ ਤੇ ਸੋਮੇਲਤਾ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉਤੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋਈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਫਸਾਦਾਂ ਵਿਚ ਉਜੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵਸਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਉਤੇ ਦਸਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ—ਕਾਂਗਰਸ ਆਈ., ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ., ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ., ਆਰ. ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ., ਪਲੈਨ ਟਰਾਈਵਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਆਸਾਮ, ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਐਮ. ਐਲ., ਕਾਂਗਰਸ-ਐਸ., ਐਸ. ਯੂ. ਸੀ. ਆਈ. ਤੇ ਆਰ. ਐਸ. ਪੀ.।

ਦਿੱਲੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੜਿਆਂ ਕਾਰਨ ਫਸਲ ਤਬਾਹ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ—ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮੋਟੇ ਮੋਟੇ ਗੜੇ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਤਹਿਸੀਲ ਬੰਗਾ ਦੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਗੜਿਆਂ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਹੋਈ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਬਕ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਧਰੰਗ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਕੋਟਕਪੂਰਾ—ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸਾਬਕਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਅਧਰੰਗ ਦਾ ਅਟੈਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੀ. ਜੀ. ਆਈ. ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ।

ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿਆ ਚੁੰਡੀ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਨਰਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ—ਭਾਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰ ਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏਗੀ ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਪੁੱਟਿਆ। ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਏ. ਏ. ਰਹੀਮ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਲੈਬਨਾਨ ਵਿਚ ਫੜੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 49 ਛੱਡ ਦਿਤੇ ਤੇ 2 ਅਜੇ ਕੋਲ ਹੀ ਹਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤਕ ਬੰਦ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰੋਡ ਕਰਾਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਘੇਰਾਓ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਹੰਝੂ ਗੈਸ-ਲਾਠੀਚਾਰਜ

ਪਟਿਆਲੇ ਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ‘ਚ ਦਰਜਨਾਂ
ਕਿਸਾਨ ਜ਼ਖਮੀ—ਸੈਂਕੜੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ
ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿਚ ਰੋਹ ਭਰੇ ਘੇਰਾਓ—ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ
ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਰੋਸ

ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਪੁਲਸ ਜ਼ਬਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਪੜਤਾਲ ਦੀ
ਮੰਗ

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਤੇ ਰੋਕੇ ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀਆਂ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮੰਗ
ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਘੇਰਾਓ ਕਰ ਰਹੇ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਪੁਲਸ ਨੇ ਹੰਝੂ ਗੈਸ ਛੱਡੀ ਤੇ ਸਖਤ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਥੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੱਗਾ, ਸਾ. ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਦਾ ਤੇ
ਸਾਥੀ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕਿਸਾਨ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਥੀ ਘੱਗਾ
ਤੇ ਸਾਥੀ ਪਿੰਦਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ
ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਵੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਡੀ. ਸੀ. ਦਾ ਘੇਰਾਓ ਕਰ ਰਹੇ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਹੰਝੂ ਗੈਸ ਛੱਡੀ ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਇਥੇ
ਵੀ ਸਾ. ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੂਣਕ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ
ਸਿੰਘ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਸਮੇਤ ਕਈ
ਕਿਸਾਨ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੀਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਸ ਨੇ
ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਵੀ ਚਲਾਈ ਪਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦੀ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤਾਈਂ ਘੇਰ
ਕੇ ਕੁਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਤੇ 50-60 ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀਆਂ ਤੇ ਟਰੱਕ ਆਪਣੇ
ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਏ।

ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਵਿਰੁਧ ਦੋਹਾਂ
ਕਿਸਾਨ ਸੁਭਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿਤੇ ਸੱਦੇ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਰੋਹ ਭਰੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਤੇ ਘੇਰਾਓ ਕੀਤੇ
ਕਈ ਥਾਈਂ ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਧਕਮ ਧੱਕਾ ਹੋਇਆ ਪਰ ਪਟਿਆਲੇ ਤੇ
ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਨੇ ਭੜਕਾਹਟ ਤੇ ਵਹਿਸ਼ੀਪੁਣੇ ਦੀ ਹੱਦ ਕਰ
ਦਿਤੀ।

ਕਿਸਾਨ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ, ਬਿਜਲੀ ਦਰਾਂ ਅਤੇ
ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਸਕਿਓਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ
ਪਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਗੜੇਮਾਰ ਨਾਲ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ
ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

PAL'S

COLLISION LTD.

ALL TYPES OF BODY REPAIRS

• CARS • BOATS • TRUCKS

• FIBREGLASSING

• RESTORING

• PROFESSIONAL PAINTING

FREE COURTESY CARS AVAILABLE

(I.C.B.C.) CLAIMS HANDLED PROMPTLY

— FREE ESTIMATES —

ALL WORK CONDITIONALLY GUARANTEED

• ਪੂਰੀ ਬਾਡੀ ਦਾ ਕੰਮ I.C.B.C. Claims

• ਮਾਡਰਨ ਫਰੇਮਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ

• ਫਾਈਬਰ ਗਲਾਸ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ

• ਕਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਲਾਉਣੇ

• ਮਾਡਰਨ ਕੁਆਲਿਟੀ ਪੇਂਟਿੰਗ

• ICBC ਦੇ ਕਲੇਮ ਜਲਦੀ ਹੈਂਡਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

• ਮੁਫਤ ਐਸਟੀਮੇਟ

• ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਲੇਮ.....ਵਾਜਬ ਰੇਟਾਂ ਤੇ

• ਮੁਫਤ ਕਾਰ ਟੋਅ ਕਰਨੀ

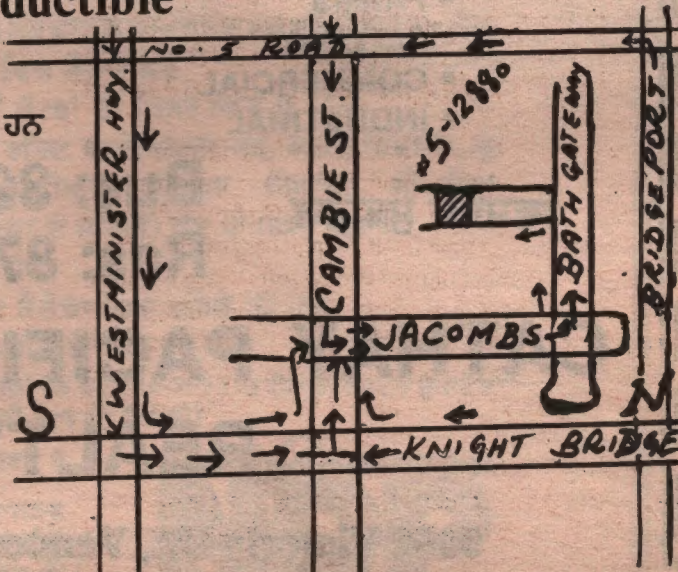
270-1754 BUS

273-3270 RES.

270-1754

SUCHA BANSAL

#5 - 12880 BATHGATEWAY
RICHMOND, B.C. V6V 1Z4

ਕੁਨੈਲ ਵਿਚ ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਇਕ ਭਾਰੀ ਜਲਸਾ ਅਤੇ ਬੀ. ਸੀ. ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਚੈਪਟਰ ਖੁਲ੍ਹ ਗਿਆ

ਨਸਲਵਾਦ ਨੂੰ ਵਧਦਾ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕੁਨੈਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ, ਨੇਟਿਵ ਇੰਡੀਅਨ ਹੋਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ 26 ਮਾਰਚ 1983 ਨੂੰ ਇਕ ਭਾਰੀ ਜਲਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੀ. ਸੀ. ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 150 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਤਾਜਪੁਰੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਬੀ. ਸੀ. ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ (BCOFR) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਰਨ ਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਨੈਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਘਰੇਲੂ ਲੜਾਈਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਮੁੱਠ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਉਹਨਾਂ ਨਸਲਵਾਦ ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ੇਲ ਈਵਲ ਦਸਿਆ ਜੋ ਕੌਸਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਹੌਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਨੈਲ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੁਲੀਸ ਭਾਵੇਂ ਨਸਲਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕੁਝ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਛੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਸੈਕਿਓਂਡ ਕਲਾਸ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੁਨੈਲ ਦੇ ਮੇਅਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿਵਾਈ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਨਸਲਵਾਦ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਇਕ ਐਸੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਜੋ ਨਸਲਵਾਦ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਹੋਵੇਗੀ।

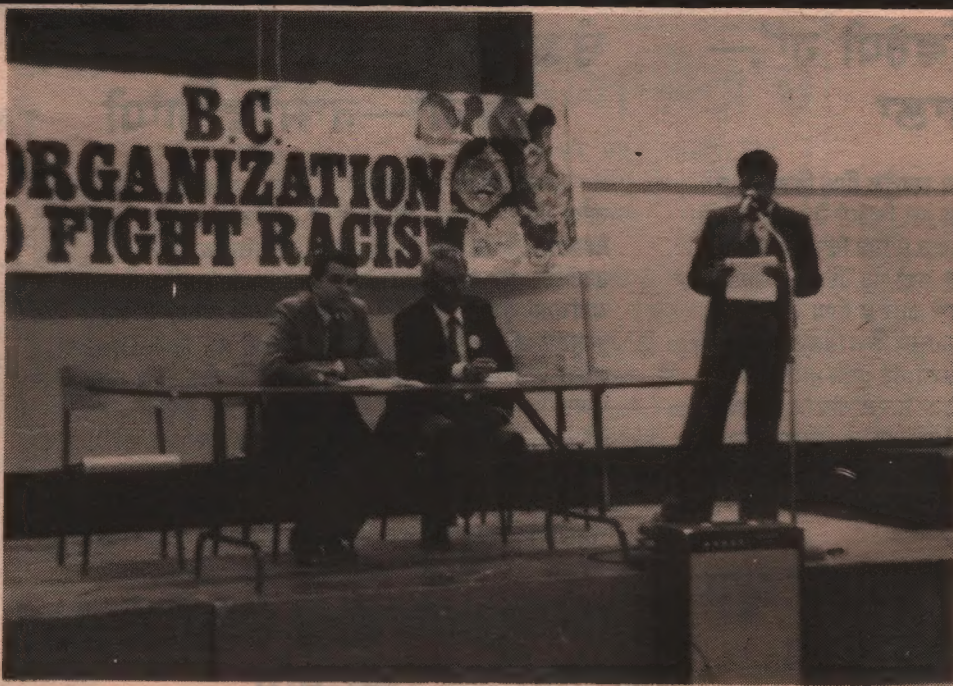
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਨੈਲ ਦੇ ਮੇਅਰ ਮਾਇਕ ਪੀਅਰਸ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਐਡਜਸਟ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਤੁਸੀਂ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਤੁਸੀਂ ਗੋਲਫ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖੇਡਦੇ, ਤੁਸੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਿਖਦੇ ਆਦਿ।

ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਏਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਚਿਨ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਮੇਅਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਮਹਿਮਾਨ ਹੋ, ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਕਰਨੀ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਿਸਟਰ ਮੇਅਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਸੁਆਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਨਸਲਵਾਦ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਸਲਵਾਦ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡਾ ਹੀ ਕਸੂਰ ਕਢਦੇ ਹੋ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦਾ ਰੋਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਤੁਸੀਂ ਰੋਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਔਰਤ ਦਾ ਹੀ ਕਸੂਰ ਕਢਦੇ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਔਰਤ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਅਰ ਨੇ ਨਸਲਵਾਦ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ। ਬੀ. ਸੀ. ਟੀਚਰ ਐਸਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਅਲਿਜਬਥ ਤੇ ਨਸਲਵਾਦ ਦੇ ਮਸਲੇ ਤੇ ਜੇ ਟੀਚਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਤੀ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇਕ ਬਹੁ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਰੈਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ ਪਾਸ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਕਲਚਰਲ ਐਸਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਇਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਭੰਗੜਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਾਲ ਬਨਿੰਗ (ਭੋਲੂ) ਦੇ ਢੋਲ ਨੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਗੂੰਜਾਂ ਪਾ ਦਿਤੀਆਂ, ਭੋਲੂ ਅਤੇ ਇਦਰਜੀਤ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਅਤੇ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਭੰਗੜੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤਾ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਕੁਨੈਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਥੇ ਵੀ ਬੀ. ਸੀ. ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਚੈਪਟਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡਾ ਸਬੰਧ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵੈਨਕੂਵਰ ਜੁੜਿਆ ਰਹੇ। ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਇਸਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਚੈਪਟਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ

ਜਲਦੀ ਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੋਸ
ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਮੈਂਬਰ BCOFR

ਅਸਾਮ ਵਰਗੀ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ-ਟੋਹੜਾ

ਖੰਨਾ — ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾਖੰਡ ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਸਾਮ ਵਰਗੇ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿਤੀ ਸੀ।

ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ. ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਸਾਮ ਵਰਗੀ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਤੋਂ ਗ਼ਾਤਰੇ ਲੁਹਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦ ਤਕ ਸਰਕਾਰ ਅਕਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਲੈਂਦੀ ਤਦ ਤਕ ਮੋਰਚਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਦੁਖਲ ਕਦੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਿਊ ਵੈਸਟ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਿਊ ਵੈਸਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੜੀ ਪੂਰਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਢੇ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਇਸ ਰਸਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਸਤਰ ਜੋਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਏ ਗਏ ਹਨ ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਸਿਟੀ ਮੇਅਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣਗੇ।

ਇਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜੱਥਾ ਤੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ।

ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 6 ਤੋਂ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਹੁੰਮ ਹੁੰਮਾ ਕੇ ਪੁੱਜੇ ਤੇ ਸੁਭਾਗੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਓ।

BUYING SELLING TRADING

Any Kind Of Real Estate Property
CONTACT

JAS MANGAT

- BUYING
- TRADING
- FARMS
- SELLING
- COMMERCIAL
- INDUSTRIAL

ਵਿਸਾਖੀ ਮੁਬਾਰਕ

Bus: 324-1034

Res: 876-1629

CATHAY PACIFIC
REALTY LTD.

5052 Victoria Dr., Vancouver

Y. F. CHONG & CO.

ACCREDITED PUBLIC ACCOUNTANTS

MON.-FRI. 8:30 - 7:00 P.M.
SAT. 9:30 - 4:00 P.M.

PERSONAL & CORPORATE
INCOME TAX RETURNS

3613 Main St.

875-6918

TELEPHONE : 875-6918

“ਗਾਂਧੀ” ਫ਼ਿਲਮ ਨੇ 8 ਆਸਕਰ ਐਵਾਰਡ ਜਿੱਤੇ

ਲੌਸਐਂਜਲਿਸ—ਸਰ ਰਿਚਰਡ ਐਂਟਬਰਾ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ ‘ਗਾਂਧੀ’ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਰੀਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ 8 ਐਸਕਰ ਜਿੱਤੇ। ਐਂਟਬਰਾ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਿੰਡਿਊਸਰ ਲਈ ਦੋ ਐਸਕਰ ਮਿਲੇ। ਵਿਨ ਕਿੰਗਜਲੇ ਨੂੰ 1982 ਦੇ ਵਧੀਆ ਐਕਟਰ ਲਈ ਐਕਡਮੀ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਰੋਲ ਗਾਂਧੀ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਬੜੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ।

ਇਕਬਾਲ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਦੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਆਉਣ ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ

ਵੈਨਕੂਵਰ—ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਵੀ ਇਕਬਾਲ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਦੇ ਟਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਆਉਣ ਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 2 ਅਪਰੈਲ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨੇਬਰਹੁਡ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਮੁਖ ਮਹਿਮਾਨ ਇਕਬਾਲ ਸੀ। ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਸਟੇਜ ਸੰਭਾਲੀ। ਇਕਬਾਲ, ਮੱਖਣ ਟੁੱਟ, ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ, ਸਾਧੂ, ਮੁਹਿੰਦਰ ਸੂਮਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਚਾਹਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਕਲਸੀ, ਪ੍ਰੋ: ਹਰੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਸਵੰਤ ਮਾਂਗਟ, ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਦੇਵ ਵੜੇਕ ਤੇ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ 50 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਰੋਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਪੀਪਲਜ਼ ਫਰੰਟ ਦੇ ਚਾਰਲਸ ਬੋਇਲਨ ਵਲੋਂ ਹਤਕ ਇਜ਼ਤ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾਖਲ

ਨਸਲਵਾਦ ਅਤੇ ਫਾਸਿਸਟ ਹਿੰਸਾ ਵਿਰੋਧੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਫਰੰਟ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਚਾਰਲਸ ਬੋਇਲਨ ਨੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਅਖਬਾਰ, ਬੀ. ਸੀ. ਟੀ. ਵੀ. ਅਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਮੇਅਰ ਮਾਈਕ ਹਾਰਕੋਰਟ ਤੇ ਹਤਕ ਇਜ਼ਤ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਬੀ. ਸੀ. ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਾਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਸ 17 ਅਕਤੂਬਰ 1981 ਨੂੰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਪੀਪਲਜ਼ ਫਰੰਟ ਅਤੇ BCOFR ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਹਿੰਸਾਤਮਕ ਝਗੜੇ ਕਾਰਨ ਬੋਇਲਨ ਵਿਰੁੱਧ ‘ਲਿਬਰਲਿਸ ਰੀਮਾਰਕਸ’ ਕਾਰਨ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹਨ।

ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਿਉਂ ?

- .. ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਢਾਹੁ ਰੁਚੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹੋ ?
- .. ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਪਰਵਾਰਕ ਸੰਕਟ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ?
- .. ਕੀ ਨਿਘਰੇ ਹਾਲਾਤ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਨਰਕ ਹੋ ਨਿਬੜੇ ਹਨ
- .. ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮਾਨਸਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ?

ਮਦਦ ਲਵੋ !

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਚੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਕੱਢਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕੇ !

ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ :

ਫ਼ਨ 733-8070

438-7793

859-2094

ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਲਿਖ ਭੇਜੋ :

P.O.Box 67626 STN. 'O'

Vancouver, B.C. V5W 3V1

ਅਲੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਕਰਫਿਊ

ਅਲੀਗੜ੍ਹ—ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਲਗਪਗ ਛੇ ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਰਫਿਊ ਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਝੜਪਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪੁਲਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀ ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ ਅਗਸਤ 'ਚ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ—ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰ: ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪਰੀਸ਼ਦਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾ ਕੇ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਾਲੇ ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰ: ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦਰਿਆ ਰਾਵੀ ਦੇ ਵਹਿਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਿੰਡ ਕਮਾਲਪੁਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਉਤਰ ਦੋਂਦੇ ਸਮੇਂ ਕਹੀ ਆਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਧਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦਾ ਸਮਾਂ 10 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਣੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪੜਾਵੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਤਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਹਿੰਸਾਪੀੜਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂਆਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਇਕਮੁਠ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਕਾਹਨੂਵਾਨ—ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਆਗੂ ਸਾਥੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਾਦੀਆਂ ਤੇ ਹਰਚੰਦਾਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਦੁਖਾਂਤ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੀ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਇਖਲਾਕੀ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਸੋਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਕ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤੋਂ ਫਿਰਕੂ ਪਾੜਾ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਇਹ ਯਤਨ ਨਾਕਾਮ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਹੋਰਨੀ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਇਹਨਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਮੋੜਵੇਂ ਦੋਸ਼

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ—ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਡਾਕਟਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਫੇਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਏਸ਼ੀਆ ਫੋਰਮ ਜਿਹੜਾ ਮੋਰਚਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਸੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉਤੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਫੇਰੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ। ਡਾਕਟਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਇਸਤਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿਤਾ।

ਸੰਧੂ ਦਾ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੱਤਰ

ਜਲੰਧਰ—ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇਕ ਉਘੇ ਆਗੂ ਸ: ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਡਾ: ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਇਹ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਇਹ ਭਰੋਸਾਦੁਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ। ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਡਾ: ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਵਧਾਈ ਵੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਬੇਲਬਾਲੇ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਪੱਤਰ ਇਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਣਖੀ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜੱਥਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ

ਆਪ ਸਭ ਕੈਨੇਡਾ ਨਿਵਾਸੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਣਖੀ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜੱਥਾ 30 ਮਾਰਚ 1983 ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਿੰਡ ਜਾਂਗਪੁਰ ਹੈ। ਆਪਜੀ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਗਿਆਨੀ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਡੀ ਦੇ ਸ਼ਗਿਰਦ ਹਨ। ਆਪ ਆਪਣੇ ਢਾਡੀ ਜੱਥੇ ਰਾਹੀਂ ਕਾਫੀ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪਜੀ ਦਾ ਜੱਥਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਚਕੋਟੀ ਦੇ ਢਾਡੀ ਜੱਥਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ।

ਆਪਜੀ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਨ—ਸੁਰੰਗੀ ਮਾਸਟਰ ਭਾਈ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਲਾਸਪੁਰੀ, (ਜੋ ਕਿ 1979 ਵਿਚ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਫੀ ਰੀਕਾਰਡ ਵੀ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸੁਣੇ ਹਨ, ਇਹ ਸੁਰੰਗੀ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਹਰ ਹਨ। ਦੂਸਰੇ ਸਾਥੀ ਹਨ ਭਾਈ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰ, ਜੋ ਕਿ ਗਿਆਨੀ (ਸੰਤ) ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਗਰ ਤੋਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਧਾਰਮਿਕ ਰੀਕਾਰਡ ਸੰਗਤਾਂ ਸੁਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੀਸਰੇ ਸਾਥੀ ਹਨ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਜਾਂਗਪੁਰ ਤੋਂ ਜੋ ਆਪਣੀ ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਸੁਰੰਗੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਆਪ ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਉਪਰ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਢਾਡੀ ਜੱਥਾ ਪਿਛਲੇ 2 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਗੁ: ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਨਿਵੇਸਟਮੈਨਟਰ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ 2 ਜਾਂ 3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ, 8000 ਰੋਸ ਸਟਰੀਟ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੰਧਾਵਾ (ਫ਼ਨ ਨੰ: 433-3329 ਜਾਂ 324-7525) ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਉ। ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਢਾਡੀ ਜੱਥੇ ਤੋਂ ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣਕੇ ਲਾਭ ਉਠਾਉ।

ਰੇਲਵੇ ਪਟੜੀ ਉਖੇੜੀ

ਜਲੰਧਰ — 4 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਆਵਾਜਾਈ ਬਦਸਤੂਰ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਆਖ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਕਿ ਉਹ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਠੱਪ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜਾਂਦੀ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਦੋ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਖੇੜ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਅਸੀਂ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਫਾਰਮ ਭੇਜਣ ਦਾ ਵਕਤ ਜਲਦੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ—ਤੇ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹਰ ਵਕਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ—ਆਓ ਤੇ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ। ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਘੱਟ ਦਰ ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹਿਸਾਬ, ਕੰਪਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਟੈਲੀਫੋਨ : 321-2132

BAINS TAX & ACCOUNTING SERVICE

6679 MAIN ST.—2nd FLOOR(at 51st. Ave)

VANCOUVER, B.C.

TELEPHONE: 321-2132

WE PROVIDE

YEAR ROUND PROFESSIONAL SERVICES

ACCOUNTING, BOOKKEEPING, COMPANY FORMATION &

CONSULTATION

FEE REASONABLE

ਇਟੇਲੀਅਨ ਕਲਚਰਲ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ 10 ਅਪਰੈਲ, 1983 ਨੂੰ ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਦੇ ਲੀਡਰ ਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਈਸਟ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮਿਸਟਰ ਡੇਵ ਬੈਰਿਟ ਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਣ ਵਿਚ ਇਟੇਲੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਲੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਖਾਣਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਡੇਵ ਬੈਰਿਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਸਦਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਢੇ ਨਾਲ ਮੇਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਡੇਵ ਬੈਰਿਟ ਨਾਲ ਵੈਨਕੂਵਰ ਈਸਟ ਦੇ ਹਰਦੇਵ ਬਲ ਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਾਊਥ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਉਜੱਲ ਦੁਸਾਂਝ

ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਮੇਅਰ ਮਾਈਕ ਹਾਰਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਲੰਮੇ ਕੱਦ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੇਢਾ ਮੇਚਦੇ ਹੋਏ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਾਊਥ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਟਮਨ ਤੇ ਉਜੱਲ ਦੁਸਾਂਝ ਨਾਲ

ਪਾਕੀ ਔਰਤਾਂ ਜ਼ੀਆ ਦੀ ਗੱਦੀ ਹਿਲਾ ਦੇਣਗੀਆਂ—

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੌਜੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਜੋ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ੀਆ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੋ ਉਠੇ ਹਨ।

ਔਰਤਾਂ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਸਲਾਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਜਲੂਸ ਕਢਿਆ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਕੇ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜਾ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖਿਡਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਬੂ ਗੈਸ ਤੇ ਲਾਠੀਆਂ ਬਰਸਾਈਆਂ ਸਨ। ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਹੋਏ ਇਸ ਜਲੂਸ ਤੋਂ ਜ਼ੀਆ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਵੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਉਠੇ ਹਨ। ਜ਼ੀਆ ਦੀ ਮਜਲਸੇ-ਸ਼ੁਰਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ੀਮਤੀ ਕਮਰ ਇਰਫਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਕੁਟਿਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗਧਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੁਟਦਾ।

ਕੁਝ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇਕ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਸ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੁਟਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧਜੀਆਂ ਉਡਾ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਚਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਸਲਾਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਦੇ ਵਿਚ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮਹਿਲਾ ਟੀਮ ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ, ਇਸੇ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਨਿੱਕਰਾਂ ਪਾਉਣਗੀਆਂ ਤੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਗੇ।

ਇਕ ਵੱਡੇ ਮੁਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਤੇ ਉਹ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਇਸਦਾ ਜਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਥੋੜੀਆਂ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਡਰਨ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਰ ਜ਼ੀਆ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਵਿਚ 52 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਬਰਾਬਰਤ ਦੀ ਚੰਗਿਆਈ ਫੈਲ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗੱਦੀ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗੀ।

ਵਿਰੋਧ ਭਾਵੇਂ ਥੋੜੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਰੰਭ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਦਿਲੋਂ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਗਮਾਇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ੀਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਰੋਸ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਬੇਗਮ ਭੁੱਟੋ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬੇਟੀ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

PABLA

CLOTH HOUSE & GIFT WEAR

6496 MAIN ST VANCOUVER

321-5011 321 - 5311

GRAND SALE

Unbelievable Price Reduction

Many items on special clearance sale

ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਪਾਬਲਾ ਸੰਗੀਤ ਮਾਲਾ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੁਣਨਾ ਨਾ ਭੁਲੋ

LISTEN TO PABLA CLOTH HOUSE
RADIO PROGRAM
EVERY SUNDAY FROM

3:30 TO 5:45 P.M.

ON CJJC 800 AM.

MORE INFORMATION PHONE 321-5011.

Super Selection in
Punjabi suits with
Matching Duppattas
TOP QUALITIES

Never before sold in stores

People say **PABLA** is the

Best, Biggest and Cheapest

Visit us you'll also say

In Vancouver South

Elect Ujjal Dosanjh and Joyce Whitman

To help in the campaign contact:
327-4736
324-4283

ਇਕਬਾਲ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ

ਇੰਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਵਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਜਾਰੀ

20 ਫਰਵਰੀ 1983 ਦੀ ਮੋਬਰਲੀ ਰੀਕਰੀਏਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਵਲੋਂ ਬਲਾਈ ਗਈ ਪਬਲਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਅਤੇ 13 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਮੀਗਰੈਂਟ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਬਲਾਈ ਗਈ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤਨਿਧਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸਿੱਟਾ attached Brief and Resolution ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਥੇ ਆਏ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲਗਪਗ ਵੀਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ 1983 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਆਫਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਬਰੀਫ ਅਤੇ ਰੈਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਐਡਮਟ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਥੇ ਵਸਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਦਿਲੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਦਸਕੇ FERA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਵਿਚ amendment ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਨਾਲ ਗਿਲਤਾ ਜੁੜੀ ਰਹਿਣ ਦੇਣ ਤਾਂ ਕਿ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਭਾਰਤੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਨਵਿਸਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾ ਝਿਜਕਣ।

ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਪੂਰੀ recommendation ਦਿਆਂਗਾ।

ਆਖਰ ਵਿਚ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਦੇਉ ਤੇ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਡਾ: ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕੌਮ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਂਝੇ ਪਲੇਟ ਫਾਰਮ ਤੇ ਆ ਕੇ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਸਾਨ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜਾ ਸੁਝਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਮਿਤਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ arrange ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ।

ਤਿੰਨ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਲੋਂ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ

ਪਰੈਸ ਰੀਲੀਜ਼

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਬੀ. ਸੀ. ਦੀ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਪਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਨਵੀਂ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਕਮੇਟੀ ਸਬੰਧੀ ਬਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਸਾਡੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿਉ ਤਾਂ ਜੋ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਲੇਕ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਲੇਕ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਦਸਤਖਤ
ਪ੍ਰਬੰਧਕ

ਅਕਾਲੀ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ
ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਐਬਟਸਫੋਰਡ
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਟੈਂਪਲ ਸਰੀ-ਡੈਲਟਾ

ਰੱਬ ਕੀ ਹੈ ?

ਜਦ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਖੁਦ ਰਬ ਬਣ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਇਕਬਾਲ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ

ਕਵੀਆਂ ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਾਨ, ਸਾਧੂ, ਮੱਖਣ ਟੁੱਟ ਆਦਿ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਪਮਿੰਟ ਪਹੁੰਚ ਗਈ
ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਆਦਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ

20% ਕਟੌਤੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਇਕੋ ਇਕ ਦੁਕਾਨ

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁਗੱਲ — ਸਭ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਏਸ਼ੀਆ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸ਼ਰਾਰ ਹਨ

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼, ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਾਵਲਿਸਟ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਤੇ ਜਸਵੰਤ ਕੰਵਲ ਦੀ ਹਰ ਪੁਸਤਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ—ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ, ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ, ਸੁਰਜੀਤ ਕਲਸੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ, ਸਾਧੂ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ
ਏਸ਼ੀਆ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਏਸ਼ੀਆ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ

6482, ਮੇਨ ਸਟਰੀਟ (49 ਐਵੇਨਿਊ ਤੇ)
ਫੋਨ (604)324-6111

ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਨਾਵਲ, ਡਿਕਸ਼ਨਰੀਆਂ, ਯੰਤਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਵੀ ਖਰੀਦੋ

ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿਤਰਾ, ਐਸਿਸਟੈਂਟ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸ. ਬਜਿੰਦਰ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਜਾਇਬ ਜੰਡਾ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਲ

ਦਿਵਰਸੀਯ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਟੈਂਪਲ ਡੈਲਟਾ-ਸਰੀ ਵਲੋਂ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਹੋਵੇਗਾ

An urgent meeting of the members of all the Sikh Temples of Lowermainland was held on Saturday, April 9, 1983 at 6 p.m. under the presidency of Mr. Jaginder Singh Sohi in Guru Nanak Sikh Temple Delta-Surrey to discuss the situation of Punjab, India in the light of unprovoked and indiscreet firing of police on the peaceful Sikh agitations fighting for just and legal rights for Punjab on April 4, 1983.

It was unanimously resolved that as called upon by Sant Harchand Singh Longowal the President of Shromani Akalidal Amritsar April 17, 1983 be observed in Canada by the Sikhs as a day of protest and mourning. This meeting, therefore calls upon the Sikhs in Canada to :-

- (a) Wear black Turbans and scarfs or put on black badges as a sign of mourning on April 17, 1983.
- (b) Attend the Sikh Temple of their locality and take part in the Antim Ardas (last prayer) of the martyrs of April 4, 1983.
- (c) To recite at least one Path of Sukhmani Sahib in the memory of the Martyrs.
- (d) Send telegrams of protest to the President, Prime Minister, Home Minister of India and all other concerned.
- (e) Each Sikh Temple will fix a day to observe the martyrdom of those who laid their lives on April 4, 1983 fighting for just and legal demands put forth by Shromani Akalidal Punjab.

ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੇ ਨਾਂ ਤਾਰ

To Sant Harchand Singh Longowal, President Shromani Akalidal Golden Temple Amritsar. Sikhs in Canada sympathise at the Martyrdom of innocent Sikhs because of firing on April 4, 1983. Assure full support to Dal in the crusade to achieve the just demands of Punjab.

President
Guru Nanak Sikh Temple Delta-Surrey

ਗੁਰੂ ਘਰ ਸਰੀ-ਡੈਲਟਾ ਵਲੋਂ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਏ ਕਤਲਾਂ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ

1. President of India New Delhi
2. Prime Minister of India New Delhi
3. Home Minister of India New Delhi
4. Chief Minister of Punjab India
5. Press Trust of India New Delhi

Sikhs in Canada are grieved at unprovoked firing by police at peaceful agitators in Punjab on April 4, 1983 resulting in killing of innocent Sikhs fighting for just and legal rights. Pray letter sense prevail to accede the demands of Shromani Akalidal Punjab.

President
Guru Nanak Sikh Temple
Delta-Surrey

MATRIMONIALS

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

ਖੁਬਸੂਰਤ ਸੁਰਤ ਤੇ ਸੀਰਤ ਵਾਲੀ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਤਨਾਕਾ ਭੁਧਾ ਲੜਕੀ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਇਮੀਗਰੈਂਟ ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਇਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅੰਕਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਹਨ। ਚੰਗਾ ਘਰਾਣਾ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਤੇ ਸੁਭੀਲ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਦਾ ਕੱਦ ਪੰਜ ਫੁਟ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਇੰਚ ਹੈ।

ਖਤ-ਪੱਤਰ ਇਸ ਪਤੇ ਤੇ ਲਿਖੋ :
P. S. B.

C/o The CANADA DARPAN
P.O. BOX 67344 STN. 'O'
Vancouver, B.C. V5W 3T1

ਇਕ ਲੜਕਾ ਲੋਂਡਨ ਇਮੀਗਰੈਂਟ ਤੇ ਇਕ ਲੜਕਾ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਦੋ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਕ ਲੜਕੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਲੋਂਡਨ ਇਮੀਗਰੈਂਟ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇ। ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਿੱਖ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਲੜਕੇ ਹਨ। ਲੜਕੀਆਂ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਘਰਾਣੇ ਦੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਇਸ ਪਤੇ ਤੇ ਕਰੋ :

G. K. G. c/o The Canada Darpan
P.O. Box 67344, STN 'O'
Vancouver, B.C. V5W 3T1

NATIONAL REAL ESTATE SERVICE

- BUYING
- SELLING

NRS

Free Evaluation For Your Property Call Any Time Without Any Obligation.

MALKIT DHAMI

M.A. (Eco.)

Phone. Off. 321-6881

Res. 879-9078

BLOCK BROS.

REALTY LIMITED

5842 Cambie Street, Vancouver, B.C.

Sunlife

OF CANADA

Get Your Life in Shape

Mohinder Singh Gill
B.Comm., M.B.A., C.G.A.

Life Under Writer

700 Royal Center (Box 11112)
1055 W. Georgia St., Vancouver,
B.C.
V6E 3P3

Do You Have a Key-Person in Your Business ?

What would happen if you lost that person ? Insure your reco. very
Call: Off. 682-8441 Res. 433-1684

“ਬ੍ਰਹਮਪੁਤਰਾ ਪਲੈਨ” ‘ਚ ਸਾਰਾ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ—ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਤਰੀ ਪੂਰਬੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮਪੁਤਰਾ ਦਰਿਆਈ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੌਮੀ ਤੇ ਇਲਾਕਾਈ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਤੇ ਬਹੁ ਮੁਖੀ ਕੋਡਨਾਮ “ਬ੍ਰਹਮਪੁਤਰਾ ਪਲੈਨ” ਹੈ। ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਦੇ ਜੰਗੀ ਮਾਹਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦਾ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪੱਖੀ ਭੂਕਾਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੋਵੀਅਤ ਅਖਬਾਰ ਇਜ਼ਵੇਸਤੀਆ ਅਨੁਸਾਰ—ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਉਤਰੀ ਪੂਰਬੀ ਰਾਜਾਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ।

ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਦੇ ਨਕਸ਼ਾ ਨਵੀਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਕਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ‘ਖਾਲਿਸਤਾਨ’ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤੋਂ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਾਜ਼ਾ ਵੱਖਵਾਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕਿਸਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਇਸਦੀ “ਕੌਮੀ ਕਰੰਸੀ” ਅਮਰੀਕੀ ਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਛਾਪੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ “ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਹਿਰੀਆਂ” ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਵੱਖਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਕਤ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਰੋਟੈਸਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੈਨੇਟਰਜ਼, ਜੇਮ ਹੇਲਮਸ ਤੇ ਚਾਰਲਸ ਪਰਸੀ ਨੇ ਉਸਦਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ ਉਲਹੱਕ ਨੇ ‘ਅਮਰੀਕੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ’ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਇਜ਼ਵੇਸਤੀਆ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਖੁਫੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ ਉਹ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਆਈ ਦੇ ਇਕ ਉਘੇ ਆਗੂ ਕੋਸ਼ਵਾ ਰਾਓ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਪੁਤਰਾ ਪਲੈਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਕਤ ਡੀਆਰੋ ਗਾਰਸੀਆਂ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਮਜ਼ਾਈਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਗੰਗਾ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਤੋੜ ਫੋੜ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਭਾਰੀ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਰੂਸੀ ਅਖਬਾਰ ਇਜ਼ਵੇਸਤੀਆ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਮ ਵਿਚ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਤੋੜ ਫੋੜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਨੰਗਾ ਚਿੰਟਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਗੋਪਰੇਟਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਗੋਪਰੇਟ ਸੋਵੀਅਤ ਅਖਬਾਰ ਇਜ਼ਵੇਸਤੀਆ ਦੀ ਗੋਪਰੇਟਰ ਦਮਿਤਰੀ ਬੇਲਕੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੋਪਰੇਟ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੈ)

ਚੌਹਾਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ—ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਖਬਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਬਿਤ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਲੀਡਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ 1976 ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਤਾ ਸੀ।

ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਏ. ਏ. ਰਹੀਮ ਨੇ ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦਿਤੀ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਹਵਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਾਣ ਸੀ...

ਲੁਧਿਆਣਾ — (ਯੂ. ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਐਨ. ਆਈ.) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਹਵਾਂ ਵਲੋਂ ਮੋਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਨੇ ਏਸ਼ੀਅਨ ਗੇਮਜ਼ ਵਿਚ ਗੋਲਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਚੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁੜਵਾਉਣ ਸੁਣਕੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਗਮੇ ਜਿੱਤੇ ਸੀ ਲਈ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਉਹ ਹੋਏ ਹੋਏ ਖਿਡਾਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਸਕਦਾ।

ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਵਿਖਾ ਰਹੀਆਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਏਸ਼ੀਅਨ ਗੇਮਜ਼ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਏਸ਼ ਦੀ

ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੜਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਵਾਰ ਡਿਸਕਸ ਸੁਟਣ ਵਿਚ ਹਥ ਪੈਰ ਨਾਕਾਰਾ ਹੋ ਜਾਣ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਗਮੇ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਕਾਰਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਏਨੀ ਸਮਰਥਾ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਰਵਾ ਸਕੇ।

‘ਪੁਲਸ ਤੋਂ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰਖਵਾਵਾਂਗੇ’

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ—ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਸੀਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਰਗਰਮ ਅਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਾ ਦੇਖਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਉੱਤੇ ਇਖਲਾਕੀ ਦਬਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਲਈ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਢੁਕਵੀਂ ਥਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜਥੇ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਵਿਚਾਰ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲੇ ਜਥੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਚੰਡ ਸਕੱਤਰ ਕਰੇ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲਸ।

ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਜਥੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਕਰਨ ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰੰਗਤ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਜਾਏਗੀ ਤੇ ਇਸਦਾ ਇਖਲਾਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਘਟ ਜਾਏਗਾ। ਇਕ ਸੁਝਾਇਕ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਜ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਜਥੇ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਸੰਭਾਲਣ ਪਰ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਇਹ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਜਾਏਗਾ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੋਂ ਮਸ਼ਵਰਾ ਲੈਣਾ ਪਏਗਾ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਪਏਗੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਨਗੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।

ਇਹ ਵੀ ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਪਤਾਵਾਰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਏਗਾ। ਇਸਦਾ ਅੰਤਮ ਪਤਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਅਤਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਵਾਰਦਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ, ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜਵੇਂ ਹੋਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਬਾਨੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਤ ਸਤ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਜਾਏਗੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਬਾਨੇਦਾਰ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਪੂਰੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਲਾਇਆ ਜਾਏਗਾ।

ਹਿੰਦ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਸ ਪਹਿਲੀ ਤਹਿਰੀਕ ਬਾਰੇ ਇਕ ਦੂਜੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਰਾਹ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਉਸਨੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਜਦੋਂ ਅਤਵਾਦੀ ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਵਾਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਕਾਬੂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ, ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਨਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰੇ।”

ਉਸਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿਤੀ ਕਿ ਜੇ ਅਤਵਾਦੀ ਫੋਰ ਵੀ ਬਾਜ਼ ਨਾ ਆਏ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਪੁਲਸ ਤੋਂ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰਖਵਾਇਆ ਜਾਏਗਾ ਤੇ ਇਸਦੇ ਭਿਆਨਕ ਸਿਟਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟਰਾਈ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ ਹਾਂ

ਜਲੰਧਰ—ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਰੋਡ ਤੇ ਸੁਰਾਨੁਸੀ ਨੇੜੇ ਟਰੇਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਭੱਲੇ ਭਾਲੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਇਜਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਇਕ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਦਿਨ ਰਾਤ ਉਸਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਮਾਰਤ ਨੂੰ ਉਸਾਰਨ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਰਾਜਾਂ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਉਣ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਾਸ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਏਜੰਟ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਟਰਾਈ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜ ਕਲ ਇਕ ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ 35 ਰੁਪਏ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ 15 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਰਾਜ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕੰਮ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਖਬਰਾਂ ਛਪੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਏਜੰਟ ਇਥੋਂ ‘ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ’ ‘ਚ ਚੰਗੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੁਆਉਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਸਨ, ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਲੇਬਨਾਨ ‘ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੱਟ ਗਏ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਖਬਰ ਵੀ ਛਪੀ ਸੀ ਕਿ ਦੁਗਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ 972 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤੀ 8000 ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਇਰਾਕ ਲੈ ਗਈ ਤੇ ਉਥੇ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਬਗਦਾਦ ਵਿਖੇ ਇਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਸਾਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਤੇ ਲਾ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਤਨਖਾਹ ਨਾ ਦਿਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਰਿਤਰੀ ਦੇ ਪੰਜ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ। ਭਾਰਤੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਕੋਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਉਪਰੋਕਤ ਖਬਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਟਰੇਵਲ ਏਜੰਟ ਭੱਲੇ ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਚੰਗੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਖੁੱਟ ਕਰਵਾਉਂਦੇ

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਫੁੱਟ ਉਤੇ

ਸਾਈਆਂ ਕੋਹਰ ਹੋਇਆ ਜਿਧਰ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਾਂ, ਪਾਟੇ ਧਾੜ ਵਿਚ ਹੋਏ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਤਨੀਂ
ਭਰਲੂ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਫੇਰਿਆ ਗਿਆ ਐਸਾ, ਜਿਹਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੂਲ ਵਤਨੀਂ
ਖਾਨਾਂ ਜੰਗੀਆਂ ਨੇ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਕੀਤਾ, ਚੁਕੀ ਫਿਰਨ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਜੁਲਾ
ਵਤਨੀਂ
ਮਾਣਸ ਜਾਤ ਸਾਂਝੀ ਪਿਆਰਾ ਵਤਨ ਸਾਂਝਾ, ਸੱਚਾ ਭੁਲ ਗਏ ਏਹੋ ਅਸੂਲ
ਵਤਨੀਂ

ਦਿਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਝਗੜੇ ਮਜ਼ਹਬ ਵਾਲੇ, ਵਿਚ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਫੁੱਟ ਕਿਉਂ ਪਈ
ਜਿਥੇ ਸਮਝਦੇ ਸਾਂ ਆਪਾਂ ਹਾਂ ਹਿੰਦੀ, ਤੂੰ ਤੂੰ ਮੈਂ ਉਤੇ ਕੌਮ ਜੁਟ ਕਿਉਂ ਪਈ
ਗੋਠੀ ਹੋਈ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਅੰਦਰ, ਇਹ ਲੜੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਟੁਟ ਕਿਉਂ ਪਈ
ਮਾੜੇ ਭਾਗ ਅੱਜ ਸਮੇਂ ਨੇ ਗੋੜ ਖਾਧਾ, ਇਕ ਦੂਦੇ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਫੁੱਟ ਕਿਉਂ ਪਈ

‘ਕਾਮਾਂ ਗਾਟਾਂ’ ਦਾ ਕਰ ਖਾਂ ਯਾਦ ਸਾਕਾ, ਬਣਕੇ ਸੂਰਮਾ ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਖੜ
ਗਿਆ ਸੀ
ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਵੱਲ ਨਾ ਵੇਖ ਹੋਇਆ, ਸੱਪ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਲੜ ਗਿਆ ਸੀ
ਦੜ ਵੱਟ ਲੈਂਦਾ ਜੇ ਕਰ ਅੱਜ ਤਿੱਕਣ, ਤਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ ਸੜ
ਗਿਆ ਸੀ

ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨ ਬਦਲੇ, ‘ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ’ ਸਾਥੀ ਫਾਹੇ ਚੜ੍ਹ
ਗਿਆ ਸੀ

ਵੇਖ ਜੋਸ਼ ਤੇਰੇ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੇ ਨੂੰ, ਹਕੂਮਤ ਹਿੰਦ ਨੇ ਹੌਂਸਲਾ ਹਾਰਿਆ ਸੀ
ਸੋਹਰੇ ਬੰਨ੍ਹ ‘ਬਲਵੰਤ’ ਦੇ ਤੌਰ ਹੋਏ, ਉਦੋਂ ਬੱਲ ਤੂੰ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦਾ ਧਾਰਿਆ ਸੀ
ਆਪੇ ਵਿਚ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਮੋਹਰਬਾਨੀ, ‘ਜਵੇਦ’, ‘ਬੰਤ’ ਹੋਰਾਂ ਆਪਾ
ਵਾਰਿਆ ਸੀ

ਸੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਰੱਖੀ ਲਾਜ ਤੇਰੀ, ਭਾਵੇਂ ਬਲਣੇ ਪੀੜ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਸੀ
ਗੁੜੀ ਚੜ੍ਹੀ ਸੀ ਉਦੋਂ ਅਸਮਾਨ ਤੇਰੀ, ਹਾਏ ਅੱਜ ਵਿਚਕਾਰਿਓ ਡੋਰ ਟੁਟ
ਗਈ

ਭਰਾਤਰੀ ਭਾਵ ਦਾ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਟਿਆ, ਭੈੜੀ ਫੁੱਟ ਸੰਤੋਖ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁਟ
ਗਈ

ਧੜੇ ਬੰਦੀਏ ਸੱਤਿਆਨਾਸ ਤੇਰਾ, ਬਿਨਾਂ ਵੇਖ ਉਤੇ ਗੰਦੀ ਗਾਰ ਸੁੱਟ ਗਈ
ਭਲਾ ਦੱਸ ਕਿਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹਾਰ ਸੈਂ ਤੂੰ, ਜਿਹਨੂੰ ਚਿੰਬੜੀ ਉਸਦੀ ਗੋਰ ਪੁੱਟ
ਗਈ

ਜੇ ਕਰ ਛਡਿਆ ਨਾ ਕੀਨੇ ਬਾਜੀਆਂ ਨੂੰ, ਕਾਲਾ ਦਾਗ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਖੱਟ ਹੋ
ਜਾਊ

ਨਸਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਦੇਖੁ, ਖੁਰੇ ਸ਼ਬਦ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਰੁਟ ਹੋ
ਜਾਊ

ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਬਚੁਰਗਾਂ ਨੇ ਕਲਮ ਹੱਥੀ, ਬੂਟਾ ਏਕਤਾ ਦਾ ਏਥੋਂ ਪੁੱਟ ਹੋ
ਜਾਊ

ਆਪੇ ਵਿਚ ਧਾਰੇ ਸਾਡੇ ਲੜਦਿਆਂ ਤੇ, ਬੇੜੀ ਕਿਵੇਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਕੱਟ ਹੋ
ਜਾਊ

ਬਾਹਾਂ ਭੱਜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗਲੀਂ ਲਾ ਕੇ, ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਫੋਰ ਪੁਚਾਰ ਕਰ ਲਓ
ਪੰਤੀ ਕੱਟ ਗੁਲਾਮ ਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰਕੇ, ਟੁਟੇ ਦਿਲਾਂ ‘ਚੋਂ ਦੂਰ ਅੰਕਾਰ ਕਰ ਲਓ
ਤੇਰੇ ਵੱਲ ਸ਼ਹੀਦ ਪਏ ਤੱਕਦੇ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਹੀ ਕੁਝ ਉਪਕਾਰ ਕਰ ਲਓ
“ਯਕਦਮ” ਵਾਸਤਾ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਾਵੰਦਾ ਹਾਂ, ਭਾਈਓ ਹੋ ਕੱਠੇ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਕਰ
ਲਓ

“ਯਕਦਮ”

(ਆਪੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਭਾਈਆਂ ਦੀ ਫੁੱਟ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਏ
ਵੈਨਕੂਵਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਬੱਲੇ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਯੰਗਮੈਨ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ
ਅਜਲਾਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ)

ਹਨ। ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਬਦਨਸੀਬ ਲੋਕਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ
ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਵੀ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚਕੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਤਾਂ ਏਜੰਟ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ
ਪੈਸੇ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੁੰਡਾ ਲਭਦਿਆਂ ਮੁੰਡਾ ਮਾਰਤਾ

ਖੇਮਕਰਨ — ਔਲਾਏ ਮੰਗਤ ਰਾਮ ਤੇ ਉਸਦੀ
(ਪੱਤਰਕਾਰ) ਬੀਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇਕ ਵਹੁਟੀ ਵੀਨਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਪੰਡਤ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਕ ਬੇਅੋਲਾਦ ਲਾਭ ਚੰਦ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਸ
ਔਰਤ ਵਲੋਂ ਔਲਾਦ ਦੇ ਲਾਲਚ ਉਤੇ ਟੁਟਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਵਿਚ ਟੁਟਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾ ਕੇ ਲਾਸ਼
ਜਾਨੋਂ ਮਾਰ ਕੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁਟ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਲਾਗਲੇ ਖੂਹ ਵਿਚ
ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੁਟ ਦਿਤੀ ਸੀ।

ਹੋਈ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ
ਵੱਜੀ ਹਵਾਲਦਾਰ ਅਰੂੜ ਸਿੰਘ ਮੁਕਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ
ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੁਤ ਪਵਨਪਰੀਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀਨਾ ਰਾਣੀ ਤੇ
ਸਿੰਘ ਘਰੇ ਦੁਹ ਲੈਣ ਗਿਆ ਲਾਭ ਚੰਦ ਨੂੰ ਵੀਹ ਵੀਹ ਸਾਲ
ਵਾਪਸ ਨਾ ਪਰਤਿਆ। ਭਾਲ ਅਤੇ ਮੰਗਤ ਰਾਮ ਨੂੰ 22 ਸਾਲ
ਬਰਨ ਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਬੇ-ਕੰਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ।

JIM PATTISON
ON MAIN
SERVICE AFTER
SALE

ਨਵੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਭਾਵਾਂ, ਸਟੋਕਸ ਵੇਚਨਾਂ,
ਟਰੱਕ, ਵੀਨਾਂ ਅਤੇ 4x4 ਲਿਮੋ ਡੈਟ ਲਈ ਖੁਦਾਏ ਜਾਣੇ
ਪਹਿਚਾਣੇ ਸਿਡਨੀਨ ਨੂੰ 5181 ਜਾਂ 5182

PARLAD GILL

BUS. 879-4233 3434 MAIN ST. VANCOUVER, B.C. RES. 435-1834

ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਝਗੜਾ--ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੱਖ

—ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆਂ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 35 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਾਰ 'ਚੋਂ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ

1. ਦਰਿਆ ਦਾ ਨਾਂ
2. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ-ਗੋਦਾਵਰੀ
3. ਨਰਮਦਾ
4. ਕਾਵੇਰੀ
5. ਤੁੰਗ ਭਦਰਾ
6. ਯਮੁਨਾ

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਜਲ-ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹਨ।

ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਹਿਣ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵੰਡਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕੁਦਰਤੀ ਮਹਾਂਬਾਧਾਂ 'ਚੋਂ ਉਠਕੇ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੈਸੂਰ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਦਾ ਕੁਝ ਖੇਤਰ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜੜੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 262 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਲੀ-ਮੈਂਟ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਦਰਿਆ ਜਾਂ ਦਰਿਆ ਦੀ ਭਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਵੰਡ ਅਤੇ ਵਸੀਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੋ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 262 ਅਧੀਨ 1956 ਵਿਚ ਅੰਦਰ-ਰਾਜੀ ਜਲ-ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਮਸਲਾ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਗਲਬਾਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਟਰੀਬਿਊਨਲ ਦੀ ਤਕਰੀਬੀ ਦਾ ਬਰਨਣ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਨਦੀ ਬੋਰਡ ਐਕਟ' 1956 ਵਿਚ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੰਤਵ ਅੰਤਰ-

ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਝਗੜੇ ਖੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਇਕ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :

ਵਿਵਾਦ-ਗੁਸਤ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਮੈਸੂਰ, ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਉੜੀਸਾ ਗੁਜਰਾਤ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਮਦਰਾਸ, ਮੈਸੂਰ, ਕੇਰਲ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੈਸੂਰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਬਿਹਾਰ

ਰਾਜੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਲਈ 'ਨਦੀ ਬੋਰਡ ਬਣਾ ਕੇ ਜਲ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਬੋਰਡ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਸ਼ਚਨਾ ਕੇਵਲ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸਵਰੇ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਐਕਟ ਸਰਕਾਰੀ ਫਾਈਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਹੀ ਬਣਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ—ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵੇਕਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਦਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ। ਨਾ ਰਾਵੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਿਆਸ ਹਰਿਆਣੇ ਜਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹੱਦਾਂ ਉਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਦਰਿਆ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 262 ਜਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ-ਨਿਵਾਰਨ ਹਿੱਤ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜਲ ਵਿਕਾਸ, ਜਲ ਨਿਕਾਸ, ਸਿੰਚਾਈ, ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ (ਕੁਮ ਅੰਕ 78) ਰਾਜ-ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਨਦੀ ਜਾਂ ਨਦੀ-ਘਾਟੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਆਦਿ ਲਈ ਪਾਰਲੀ-

ਮੈਂਟ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਉਸਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰ ਦੇਵੇ (ਹਵਾਲਾ ਸਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਕੁਮ-ਅੰਕ 56)। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਜਲ-ਵਿਵਾਦ ਹੀ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਧਾਰਾ 262 ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ-ਸ਼ੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਹਲ-ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1956 ਅਤੇ ਨਦੀ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1956 ਬਣਾਏ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਜਲ-ਵਿਵਾਦ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਝਗੜਾ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰ-ਗਠਣ ਐਕਟ, 1966 ਦਾ ਬਚੁਗੜਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ 1-11-1966 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿਸਾ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 78 ਰਾਹੀਂ ਨਿਰ-ਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਖੜਾ-ਨੰਗਣ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਲਹਿਣੇ ਦੇਣ ਦੀ ਵੰਡ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਹੀ ਨਜਿੱਠੇ।

ਬਿਆਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਦੋ ਇਕਾਈਆਂ ਹਨ : ਪਹਿਲੀ ਬਿਆਸ-ਸਤ-ਲੁਜ਼ ਲਿੰਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪਿੰਗ ਡੇਮ। ਦੋਹਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ/ਸੰਭਾਲ ਤਿੰਨਾਂ ਧਿਰਾਂ (ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ) ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਬਣੇ 'ਬਿਆਸ ਉਸਾਰੀ ਬੋਰਡ' ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਗਈ ਵਿਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :

ਪਹਿਲੀ ਇਕਾਈ—ਪੰਜਾਬ 51 ਫੀਸਦੀ, ਹਰਿਆਣਾ 34 ਫੀਸਦੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ 15 ਫੀਸਦੀ।

ਦੂਜੀ ਇਕਾਈ—ਪੰਜਾਬ 19.2 ਫੀਸਦੀ, ਹਰਿਆਣਾ 12.8 ਫੀਸਦੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ 68 ਫੀਸਦੀ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲੀ ਇਕਾਈ ਦੀ ਇਕ ਕੜੀ 'ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ-ਲਿੰਕ' ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸਮਸਿਆ ਅਖਬਾਰਾਂ ਲਈ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਫੀਸਦੀਆਂ ਪਿਛੇ ਕਾਰਜ-ਪਾਲਕਾ ਵਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਕੁਝ ਰਾਜਸੀ ਨਿਰਣੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਝਾਤ ਪਾਉਣੀ ਘਟ ਲਾਹੇਵੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਨ 1955 ਵਿਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਿਮਲਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਾਲੇ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਵੀ ਠੱਪਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੰਡ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਫਿਰ 1-11-1966 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ। ਹਰਿਆਣਾ 1955 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਪਾਣੀ 'ਚੋਂ ਹਿਸਾ ਮੰਗਣ ਲਗ ਪਿਆ।

1960 ਵਿਚ ਹੋਏ 'ਸਿੰਧ ਪਾਣੀ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਭਾਰੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ 31-3-1970 ਨੂੰ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਦੇ ਫਾਲਤੂ ਪਾਣੀਆਂ ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਛੱਡ ਦਿਤਾ। ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਫਾਲਤੂ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸਦਾ ਹਿਸਾ ਹੈ।

ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਇਹ ਮਾਤਰਾ 158.5 ਲੱਖ ਏਕੜ ਫੁਟ ਵਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਵੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧੇ ਵਧੇਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਣਦਾ ਸੀ—ਰਾਜਸਥਾਨ : 80 ਲੱਖ ਏਕੜ ਫੁਟ, ਪੰਜਾਬ (ਸਿਮਲਤ) : 72 ਲੱਖ ਏਕੜ ਫੁਟ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ : 6.5 ਲੱਖ ਏਕੜ ਫੁਟ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ 72 ਲੱਖ ਏਕੜ ਫੁਟ ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਹਰਿਆਣੇ ਨੇ 48 ਲੱਖ ਏਕੜ ਫੁਟ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ।

ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੱਖ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਿਆ ਪੰਜਾਬ

ਵਿਚ ਹੀ ਵਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਆਏ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਇਨਜੀਨੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਠੇ ਪੈਰੀ ਮੋੜ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਪਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਤੇ ਅੜਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਸਦਾ ਪੱਖ ਸੀ ਕਿ ਫਾਲਤੂ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਤਾਰਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੋਟੀ ਧਿਰ ਕੇਂਦਰ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ। ਫਿਰ, ਜਿਵੇਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਮੰਤਕ ਹੈ, 'ਲੋੜ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ' ਦਾ ਅਸੂਲ ਵੀ ਕੁਝ ਅਰਥ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਸੋ, ਉਸਨੇ 'ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਣ ਐਕਟ 1966 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 78 (1) ਅਧੀਨ ਬਣਦਾ ਹਿਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿਤੀ। ਸੰਨ 1976 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ 35 ਲੱਖ ਏਕੜ ਫੁਟ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਪਰ ਝਗੜਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵੰਡ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ। 31-12-1981 ਨੂੰ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਅਸੰਬਲੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਪਾਸੇ ਨਿਰਣਾ ਲੈ ਕੇ 55 (ਪੰਜਾਬ), 40 (ਹਰਿਆਣਾ) ਦੇ ਅਖੰਡੀ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾ ਦਿਤਾ ਜੋ ਇਕ ਵਰਾਡ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ, ਜਿਵੇਂ 8-4-1982 ਨੂੰ ਕਪੂਰੀ (ਪਟਿਆਲਾ) ਵਿਖੇ ਲਗੇ ਜਮਹੂਰੀ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਸਵੰਟੀ ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਏ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਜਾਏ।

ਅਜੋਕੀ ਵੰਡ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ, ਸੋਝੀ ਸਿਆਸੀ ਸੋਚਣੀ ਹੈ।

(ਪੰਨਾ 4 ਦੀ ਘਾਟੀ)

ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਦੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਨਾਲ ਮੁੜ ਆਰੰਭ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਹੱਲ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਇੱਥੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਦਸਣ ਲਈ ਸਦਿਆ ਤਾਂ ਗਲਬਾਤ ਟੁਟ ਚੁਕੀ ਸੀ। ਪਰ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਦਾ ਦਖਲ ਲਾਭਵੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਕ ਸਵਾਲ ਹੀ ਹਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਉਸਦਾ ਹਲ ਨਹੀਂ ਲਭ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਹਲ ਲਈ ਉਸਦੀ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਮੰਗਾਂ ਪਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸੁਖਮਤ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਕਿਉਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਰਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਤੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ? ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਘੜਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ? ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗਲਬਾਤ ਦਾ ਖਿਆਲ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਹੈ?

ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਤਹਿ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪਹੁੰਚ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਖੇੜਨਾ ਲੋੜਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਪ੍ਰਜੀਸ਼ਨ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ ਜੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਬਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚੰਦ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਗੱਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਬਲਕਿ ਇਹ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਚਲੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਹੜੇ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਸਰਹੱਦੀ ਸਟੇਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨੇੜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਅਸਿੱਧਰਤਾ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਉਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਕ ਅਜੇਹਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ, ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ। ਏਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲ ਕਦਮੀ ਲਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਇਕ ਦਿਨ ਜਿਹੜਾ ਗੁਆਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬੜਾ ਹੀ ਕੀਮਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹਿਸਾ ਨਹੀਂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਣਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀ ਸ੍ਰ: ਸਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਚਮਕ ਨੇ ਇਕ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ, ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ, ਲੰਗਰ ਜਾਂ ਸਹਾਏ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹਿਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਜੋੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਰਖੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਖਾਨ ਪੀਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹਿਸਾ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਸ੍ਰ: ਚਮਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਲੋਕ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਗੁਨਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜੱਜ (ਮੁਜਰਮ ਨੂੰ)—ਫਾਂਸੀ ਲਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸ ਕਿ ਤੇਰੀ ਆਖਰੀ ਸ਼ਾਹਸ਼ ਕੀ ਹੈ?

ਮੁਜਰਮ—ਜੀ ਅੱਥ ਖਾਣੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਜੱਜ—ਉਸਦੀ ਤਾਂ ਅਜੇ ਰੁੱਝ ਨਹੀਂ।

ਮੁਜਰਮ—ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਉਡੀਕ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ।

—ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

Gerry Scott

Jean Swanson

NBP

4360 Main, Vancouver
V5V 3P9 874-0636

WILL WHEATON

PONTIAC BUICK GMC LTD.

325-12th St.

NEW WESTMINSTER
FOR

New and used cars, station wagons, new & used truck, van and 4x4 jimmy....for all your driving needs....your well known professional salesman

Kuldip S. Jhand
Grand Salesman

Ph. Bus.526-2781 Res.524-4137

Pager 687-7711 #7610

ਅਸਲ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕੀ ਹੈ?

(ਅਖੌਤੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਮੁਖੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1983 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਟਿਪਣੀਆਂ)

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਚਨੂੰਨ ਕਾਰਨ 1947 ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਘਿਨਾਉਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਥੋੜੇ, ਉਹਨਾਂ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿਚ ਸੁਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਘਾਟ ਛੱਡ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾ ਭਾਰਤ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਵਸਦੇ ਰਸਦੇ ਟੱਬਰਾਂ ਦੇ ਟੱਬਰ ਖੋਰ੍ਹੇ ਖੋਰ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ, ਕਿੰਨੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮਰੇ ਤੇ ਵੱਟਝ ਹੋਏ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੈ ਰਹੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਹਰ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਭਾਰਤੀ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਭੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਦੇਸ਼ ਮੰਗਣ ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਅਸਲੀਅਤ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ :

* ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕੀ ਹੈ?

* ਕੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਏਜੰਟ ਹੈ?

* ਕੀ ਉਹ ਇਕ ਮੌਕਾ ਸ਼ਨਾਸ, ਕੌਮ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਗਦਾਰ ਹੈ?

* ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ?

* ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਿਰ ਹੈ?

* ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮਸਿਆ ਦਾ ਕੀ ਹੱਲ ਹੈ?

ਮੈਂ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1983 ਬਲੇਨ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਅਮਰੀਕਾ) ਜਾ ਕੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਲਗਪਗ ਦੋ ਘੰਟੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਰ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੋਈ। ਇਹਨਾਂ ਲੇਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਉਤਰਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਟਿਪਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤਰਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਸਵੰਤ ਮਾਂਗਟ

ਪ੍ਰ: — ਭਾ: ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ?

ਉ: — ਬੜਾ

ਪ੍ਰ: — ਇਹ ਕੀ ਮੰਗ ਹੈ? ਤੁਹਾਡੀ ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਕੀ Conception ਹੈ? ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਆਰਟੀਕਲ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣ ਹੋ ਜਾਵੇ?

ਉ: — exactly, exactly

ਪ੍ਰ: — ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੀ ਪੁੱਛਣੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ

ਉ: — ਚਰਚ, ਚਰਚ

ਪ੍ਰ: — ਤੁਹਾਡੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

ਉ: — 55 ਸਾਲ

ਪ੍ਰ: — ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹੋ?

ਉ: — ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਐਮ. ਥੀ. ਥੀ. ਐਸ. ਕੀਤੀ ਅਤੇ Postgraduation London College of Physicians and Surgeons ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਬੜਾ ਜਿਹਾ ਤਜਰਬਾ Govt. Administration ਦਾ ਵੀ ਹੈ, Being Finance and Planning Minister.

ਪ੍ਰ: — ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੱਜੀ ਥਾਂ?

ਉ: — 1947 ਵਿਚ Accident ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰ: — ਇਹ Accident ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ?

ਉ: — ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਵਿਚਾਰਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਲੋਕੀ ਬੜੇ mad ਸਨ, 1947 ਵਿਚ communal riots ਵਿਚ

ਪ੍ਰ: — ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਮੁੰਡਾ ਸੀ?

ਉ: — ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਮੁੰਡਾ, ਉਸ ਨੇ ਭੁੱਖੇ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਗਰਨੇਟ ਸੁਆਿਆ। ਮੈਂ ਪਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਚੱਲ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰ: — ਤੁਹਾਡੀ ਬੜੀ ਚੰਗੀ practice ਚਲਦੀ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ practice ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸ ਕੰਮ ਲਈ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹੋ, ਕਿਸ ਗੱਲ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਰੇਰਤ ਕੀਤਾ?

ਉ: — ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਮੈਂ Study ਕੀਤਾ। ਜਿਹੜੀ initial ਗੱਲ ਸੀ ਉਹ ਦਰਬਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰਮਾਨ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸੀ। ਦਰਬਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰਮਾਨ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਾਫੀ Instrumental ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਜ਼ੀਅਤ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਨਾ। ਉਹ ਸੀਰਾ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ।

ਪ੍ਰ: — ਸੁਣਿਆ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਫੇਰਮਾਨ ਹੋਣਾ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ, ਉਹ ਜਿਹੜੀ instigate ਕੀਤੀ ਉਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੁਹਾਡੇ ਹੋਈ?

ਉ: — ਹਾਂ ਮੈਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਹਿ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, I was instrumental.

ਪ੍ਰ: — ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਦਾ idea ਫੇਰਮਾਨ ਹੋਣਾ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦਿਤਾ?

ਉ: — ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ: ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਿਤਾ ਸੀ

ਪ੍ਰ: — ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ I.C.S.?

ਉ: — I.C.S.

ਪ੍ਰ: — ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਹੈ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਇਕੋ ਚੀਜ਼ ਹਨ?

ਉ: — ਹਾਂ, ਹੋਮਲੈਂਡ ਜਿਹੜਾ ਹੋਵੇ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਨਾ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ'। ਜਿੰਦਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਹੋਮਲੈਂਡ ਹੈਗਾ of the English.

ਪ੍ਰ: — ਜਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡਾ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਦਾ ਕੌਨਸੇਪਟ ਹੈ, ਇਸਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਿੱਥੋਂ ਤਕ? ਕਿੱਥੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਿੱਥੋਂ ਤਕ?

ਉ: — ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੋਰ ਸੀ, but now I find ਕਿ situation, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਬੜਾ ਜਿਹਾ ਮਾਰਕਸਿਜ਼ਮ ਸਮਝਦੇ ਓ। ਡਾਈਲੈਕਟੀਕਲ ਮੀਟੀਗੇਅਨਵਿਜ਼ਮ, ਡਾਈਲੈਕਟੀਕਲੀ ਗੱਲਾਂ change ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਨੇ

ਪ੍ਰ: — ਠੀਕ

ਉ: — ਹਰ thinking ਜਿਹੜੀ ਐ - relative ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। static ਤਾਂ thinking ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਸਾਨੂੰ change ਕਰਨੀ

ਪਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ conditions, change ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ to be very frank, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਕੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਬੜਾ ਹੀ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗੂੰ communist back ground ...

ਪ੍ਰ: — ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਦੋਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ?

ਉ: — even ਦਰਬਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰਮਾਨ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਪ੍ਰ: — ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਕੀ ਹੈ?

ਉ: — ਨਹੀਂ ਇਹ ਮਤਲਬ idea ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬੜਾ ਜਿਹਾ being communist

ਪ੍ਰ: — ਤੁਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਕਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਮਲੈਂਡ ਦੀ conception ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕੀ conception ਸੀ? ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕੀ ਹੱਦਾਂ ਸਨ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਦੀਆਂ

ਉ: — ਹੱਦਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਹੋਮ ਲੈਂਡ ਦਾ idea ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੀ confusion ਸੀ।

ਪ੍ਰ: — ਹੁਣ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ?

ਉ: — ਹਾਂ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ

ਪ੍ਰ: — ਮੇਰਾ ਮੁਢਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਦੀ ਜਦੋਂ ਆਪਾਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੱਦਾਂ, physical boundaries - ਜਿਹੜੀਆਂ ਨੇ ...?

ਉ: — ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਬੜਾ ਬੜੀ ਸੀਮਤ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਨਾ ਸਾਰੇ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ discuss ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਨਾ ਕਿਉਂਕਿ ਗੱਲ ਅਜੇ ਆਪਾਂ ਆਦਮੀ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਇਕ communal demand ਹੈ। ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਗਲਤ ਗੱਲਾਂ ਨੇ।

ਇੰਟਰਵਿਊ ਸਮੇਂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਤੇ ਜਸਵੰਤ ਮਾਂਗਟ

ਪ੍ਰ: — ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ - ਫਿਰ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ so called ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਬੜਾ ਖੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ। ਮੇਰਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਆਖਰ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇਸਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਕਿੱਥੋਂ ਤਕ ਹਨ?

ਉ: — ਵੈਸੇ ਗੱਲ ਚਲੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ dilectical changes ਹੋਣੀਆਂ, boundaries ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਦੀ ਵੀ static ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ। ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ India was divided on two nation theory, ਦੋ ਮੁਲਕ create ਹੋਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆ। Now three nations have come in the sub-continent, Bangla Desh, a new nation has been created, ਗੱਲ ਕੀ ਉਦੋਂ ਵਿਚੋਂ West Bangal ਵਾਲੇ, Nation ਤਾਂ ਇਕੋ ਹੈ ਨਾ National Cultural Basis ਤੇ ਸੋਚਿਆ ਜਾਏ ਲੇਕਿਨ West Bengal ਤੇ East Bengal ਬਣ ਕੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਕੌਮ ਖੜੀ ਹੋ ਗਈ। ਨਵਾਂ ਮੁਲਕ, ਨਵਾਂ ਭੰਡਾ, ਨਵਾਂ ਈ ਰਾਜ, ਨਵਾਂ ਈ ਸਭ ਕੁਝ।

ਪ੍ਰ: — ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ - ਬਈ ਭਾਈ ਅਸੀਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਆਖਰ ਦੱਸੋਗੇ ਹੀ ਨਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਕੀ ਹੱਦਾਂ ਹਨ — ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਕਰਨਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਅੰਬਾਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ — ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਕਿਹੜਾ ਹਲਕਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

ਉ: — ਜੇ ਤਾਂ peaceful ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਬਹਿ ਕੇ reason ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੋਵੇ ਫਿਰ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ plus ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬੀ speaking areas ਜਿਹੜੇ ਹਰਿਆਣੇ 'ਚ, ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ, ਗੰਗਾਨਗਰ 'ਚ, ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ, ਜਿਹੜੇ ਬਾਰਹ ਛੱਡੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ real re-organization ਦੇ ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ, ਪੰਜਾਬੀ speaking areas ਨੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇਸਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਜਿਹੜਾ — ਦੇਖੋ ਨਾ ਜੀ ਭਗਤਾ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ re-organization of states ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਥਾਕੀ ਭਾਵਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੂਬੇ ਬਣਾ ਦਿਤੇ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ। ਦੇਖੋ ਨਾ what a great injustice it was. ਜੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਿੰਦਾਂ ਵੀ ਸੀ ਕਹਿੰਦੇ ਬਈ ਆਹ ਲਓ ਪੰਜਾਬੀ — ਬਿਲਕੁਲ Judiciously ਇਹ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ, ਨਾ ਅਕਾਲੀ movement ਚਲਦੀ ਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਚਲਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ...

ਪ੍ਰ: — ਨਾ ਹੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲਦੀ?

ਉ: — ਨਾ ਗੱਲ ਹੀ ਅਗਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੱਲਦੀ। We would have been satisfied with that. ਜੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਹੀ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਜੇ ਇਹੋ ਸਾਡਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ 47 ਵਿਚ we could get it easily.

ਪ੍ਰ: — ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜੇ India Govt. ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ speaking area ਦੇ ਦੇਵੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ re-organize ਕਰ ਦੇਵੇ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ Autonomy ਦੇ ਦੇਵੇ, ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਉਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਦੇਵੇ, will you be satisfied

ਉ: — ਏਹੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਹੈ ਕੀ — What Khalistan is. ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਦੇਖੋ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹਦਾ ਨਾਂ ਆ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਕਈ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਪੰਜਾਬ ਮਾੜੇ ਇਹਦਾ ਨਾਂ

....ਖਾਲਿਸਤਾਨ movement ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਨਾ ਉਹ ਸਿੱਖ movement ਨਹੀਂ

ਟਿਪਣੀ :

ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਪੁੱਛੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਂ ਤੋਂ 'ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਕੀ ਹੈ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਹੋਮਲੈਂਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਇਕੋ ਚੀਜ਼ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ :

ਪ੍ਰ: — ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਹੈ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਇਕੋ ਚੀਜ਼ ਹਨ?

ਉ: — ਹਾਂ ਹੋਮਲੈਂਡ ਜਿਹੜਾ ਹੋਵੇ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਨਾ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਜਿੰਦਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਹੋਮਲੈਂਡ ਹੈਗਾ Of the English

ਪ੍ਰ: — ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਅਗਾਂਹ ਚਲ ਕੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ "ਖਾਲਿਸਤਾਨ movement ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਨਾ, ਇਹ ਸਿੱਖ movement ਨਹੀਂ"

ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸਦੀ ਅਖੌਤੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ movement ਸਿੱਖ ਮੁਵਮਿੰਟ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੁਵਮਿੰਟ ਹੈ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੁਵਮਿੰਟ ਹੈ? ਬੜੀ ਹੋਰਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਠੀਭਰ ਮਿਹਨਤ ਕਸ਼ ਈਮਾਨਦਾਰ ਸਿੱਖ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਰਾਜ ਸਤਾ ਦਾ ਕੁਰਸੀ ਮੁੜ ਹਥਿਆਣ ਲਈ ਵਰਗਲਾਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ੀ ਸਿਆਸਤ ਹੈ?

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਦਦ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਰਾਜਸੀ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਖੰਡਤਾ ਭੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਬ੍ਰਹਮਪੁਤਰਾ ਪਲੈਨ (ਰੂਸੀ ਅਖਬਾਰ ਇਜ਼ਵੇਸਤੀਆ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਪਲੈਨ ਬਾਰੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁਧ ਅਜਿਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਛਪਿਆ ਹੈ) ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਇਹ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਦਾ ਐਡੰਬਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਚ ਰਹੇ? ਹਿੰਦ ਮਹਾਂ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਗਾਰਸੀਆ ਟਾਪੂ ਤੇ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਔਡਾ ਹੈ ਉਥੇ ਬੀੜੀਆਂ ਐਟਮੀ ਮਜ਼ਾਇਲਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਹਨ? ਅਖੰਡ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਾਰਤ ਕਿਸਦੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਰੜਕ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਘੱਲ ਵਿਚ ਖੂਨ ਡੋਲਣ ਵਾਲੇ 121 ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਿਚੋਂ 93 ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸੋ ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗਾਰੇ ਵਰਗੇ ਹੱਥ ਠੱਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਵਿਚ ਜਕੜਦਿਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਕ ਥਾਂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :—ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜੇ India Govt. ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ speaking area ਦੇ ਦੇਵੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ re-organize ਕਰ ਦੇਵੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ autonomy ਦੇ ਦੇਵੇ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ, ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਉਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਦੇਵੇ, will you be satisfied?

ਉਤਰ —ਏਹੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਹੈ ਕੀ — what Khalistan is, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਦੇਖੋ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਨਾਂ ਆ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਕਈ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਪੰਜਾਬ ਮਾੜੇ ਇਹਦਾ ਨਾਂ"

ਇਹ ਮੰਗ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲਗਪਗ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਕੇਵਲ autonomy ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। Autonomy ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣਾ ਘਰ ਘਾਟ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਰ ਦਰ ਭਟਕਦਾ ਕਿਉਂ ਫਿਰਦਾ ਹੈ? ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ ਵਾਂਗ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ Autonomy ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਸੂਬੇ ਦਾ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣਾ ਦੇਵੇ। ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਸ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਪੰਜਾਬ' ਨਾਂ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 18 ਆਨੇ ਦੀ ਥਾਂ 12 ਆਨੇ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਇੰਦਰਾ ਜੀ ! ਇਕ ਗੱਲ ਨਾ ਭੁਲਣਾ, ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਜ਼ਰੂਰ ਥਾਪ ਦੇਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਫੋਰੀਆਂ, ਭਾਰਤ, ਭਾਰਤੀਆਂ, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹਰੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਾਖੀ ਜੋ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ? ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਵਾਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਬਦਾਮਸੀਆਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਖੁਦ ਹੀ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਲਵੇ। ਪਰ ਮੇਰਾ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬੈਠਕੇ ਨਜਿੱਠੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਰਾਜਸੀ ਹੱਲ ਲੱਭ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਦੰਡ ਅਤੇ ਅਭੱਥਰਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ।

ਵੈਸਾਖੀ ਦੀ ਖਾਲਸੇ ਲਈ ਮਹਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹਾ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ

(ਅਪ੍ਰੈਲ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ—ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ)

“ਦੇਹ ਸਿਵਾ ਬਰ ਮੋਹਿ ਇਹੋ ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਤੇ ਕਬਹੂੰ ਨ ਟਰੇਂ, ਨ ਭਰੇ ਅਰਿ ਸੋ ਜਬ ਜਾਇ ਲਹੇ ਨਿਸਰੇ ਕਰ ਅਪਨੀ ਜੀਤ ਕਰੇ। ਅਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਆਪਨੇ ਹੀ ਮਨ ਕੋ ਇਹ ਲਾਲਚ ਹਉ ਗੁਨ ਤਉ ਉਚਰੇ। ਜਬ ਆਵ ਕੀ ਅਉਧ ਨਿਦਾਨ ਬਨੈ ਅਤਿ ਹੀ ਰਣ ਮੈਂ ਤਬ ਜੁਝ ਮਰੇ॥” ਸਦਾ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਡਟ ਜਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿਤੀ। (ਚੰਡੀ ਚਰਿਤ੍ਰ)

ਵੈਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜ ਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬੰਦੇ ਅਤੇ ਗਲੇ ਸੜੇ ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੇ ਕਰਮ ਕਾਡਾਂ ਭੰਨ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਹਾਲਤ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਬਦਲ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ ਰਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਲਹਿਰ ਦਾ ਆਗਮਨ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿਤਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਤ, ਕੁਲ, ਕਰਮ, ਪੇਸ਼ਾ ਆਦਿ ਨਾਸ਼ ਹਨ। ਇਕ “ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ” ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਤੇ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ :-

“ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਜਪੈ ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਏਕ ਬਿਨਾਂ ਮਨ ਨੈਕ ਨਾ ਆਨੈ॥ (ਸਵੈਯਾ)

ਹੁਣ ਨਵਾਂ ਇਨਸਾਨ, ਨਵਾਂ ਪੰਥ, ਨਵਾਂ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਾਜ ਕੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਇਸ਼ਟ ਸਿਖਾਇਆ। ਸਭ ਇਨਸਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਹੀ ਜੋਤ ਅਤੇ ਵਰਣਾ ਦੀ ਵੰਡ ਆਦਿ ਖਤਮ ਕੀਤੀ। ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਵਖਰੇ ਧਰਮ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਪਰ ਫੈਕਟ ਤੇ ਪਾਖੰਡ ਨੂੰ ਨੰਗਿਆਂ ਕੀਤਾ

ਦੇਹਰਾ ਮਸੀਤ ਸੋਈ ਪੂਜਾ ਨਿਵਾਜ਼ ਓਈ
ਮਾਨਸ ਸਬੈ ਏਕ ਪੈ ਅਨੇਕ ਕੋ ਪ੍ਰਭਾਉ ਹੈ॥
ਦੇਵਤਾ ਅਦੇਵਜੋਂ ਜੋਡ ਗੰਧੂਬ ਤੁਰਕ ਹਿੰਦੂ
ਨਿਆਰੇ ਨਿਆਰੇ ਦੇਸਨ ਕੇ ਭੋਸ ਕੋ ਪ੍ਰਭਾਉ ਹੈ॥
ਏਕੈ ਨੈਨ ਏਕੈ ਕਾਨ ਏਕੈ ਦੇਹ ਏਕੈ ਬਾਨ

ਖਾਕ ਸਾਦ ਆਤਮ ਅੰ ਆਬ ਕੋ ਰਲਾਉ ਹੈ॥ (ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ)
ਮਨੁਖਤਾ ਦਾ ਦਰਦ ਮੰਦਾਂ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਸਭ ਦੀ ਭਲਾਈ ਸੋਚੀ ਹੈ। ਉਸ ਅਦੁਤੀ, ਲਾਸਾਨੀ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਉਸਰੀਏ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੰਦ ਜੋੜ ਦਿਤੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧ ਸੱਤਾ ਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਬਣੀ ਛੋੜ ਦਿਤੀ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਆਪਣੇ ਸਾਜੇ ਹੋਏ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਆਖਿਆ —

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ। ਖਾਲਸੇ ਮਹਿ ਹਉ ਕਰੇ ਨਿਵਾਸ।
ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਇਸ਼ਟ ਸੁਹਿਰਦ। ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਕਹੀਅਤ ਬਿਰਦ।
ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਮਿਤਰ ਸਖਾਈ। ਖਾਲਸਾ ਮਿਤ੍ਰ ਪਿਤਾ ਸੁਖਦਾਈ।
ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਨ। ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਕੀ ਜਾਨ।
ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰ। ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਸਜਣ ਸੂਰ।
ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਬੁਧ ਅਰ ਗਿਆਨ। ਖਾਲਸੇ ਕਾ ਹੋ ਧਰੇ ਧਿਆਨ।

ਹੋ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ। ਓਤ ਪੋਤ ਸਾਗਰ ਬੁੰਦਰੇ। (ਸਰਬ ਲੋਹ)

ਨਵੀਂ ਉਨ ਰਹੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵੱਖਰੇ ਪੰਥ ਨੂੰ, ਉਪਰ ਬੈਠੀ ਜਮਾਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਕਦੇ ਭੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਹੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਹੀ ਜੇਲ ਬੰਦੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਲੜਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤਾਂ ਅਮਨ ਸਹਿਰੋਂਦੇ, ਅਮਨ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਮਰਥਕ ਅਤੇ ਰਖਵਾਲੇ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਪੀੜ ਰਹੇ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਧਰਮ ਵਾਲੇ ਸਿੰਧ ਧਰਮ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਾਜੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਸਮਝਦੇ ਅਤੇ ਭੈ ਭੀਤ ਸਨ। ਹੋਥ ਵਿਚ ਫੜਾਈ ਹੋਈ ਤਲਵਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨਵੀਂ ਵਰਦੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਪਣੇ ਲਈ ਖਤਰਾ ਸਮਝੀ। ਜਿਵੇਂ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਤੋਂ ਨਾਹ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਟੀ ਖੁਆ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਮਰਯਾਦਾ ਭੰਗ ਹੋਈ ਜਾਪੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੰਡਤ ਜੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਮਰਯਾਦਾ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਬਦਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਕਾਇਆਨਾਤ ਪ੍ਰਗਤੀ ਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਰਸਮ ਰਿਵਾਜਾਂ ਵਿਚ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਨਾ ਪਵੋ।” ਪਰ ਪੰਡਤ ਕੋਲੋਂ ਦਾਸ ਕਿਵੇਂ ਸੋਕੜੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਇਕ ਦਮ ਤੋੜ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਦ ਕਿ ਉਸਦਾ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਫਲਸਫਾ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸੇਵ ਕਰੀ ਇਨ ਕੀ ਮਨ ਭਾਵਤ ਔਰ ਕੀ ਸੇਵ ਸੁਹਾਤ ਨਾ ਜੀ ਕੋ। ਦਾਨ ਦਯੋ ਇਨ ਹੀ ਕੋ ਭਲੇ ਅਰ ਆਨ ਕੋ ਦਾਨ ਨਾ ਲਾਗਤ ਲੀਕੋ। ਆਗੇ ਫਲੇ ਇਨ ਹੀ ਕੋ ਦਯੋ ਜਗ ਮੈਂ ਜਸ ਔਰ ਦਯੋ ਸਭ ਫੀਕੋ। ਮੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈਂ ਤਨ ਤੇ ਮਨ ਤੇ ਸਿਰ ਲੋ ਧਨ ਹੈ ਸਭ ਇਨ ਹੀ ਕੋ। (ਖਾਲਸਾ ਮਹਿਮਾ)

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਸਮਾਂ ਵਿਹਾਜ਼ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਉਂ ਹਾਕਮਾਂ ਤੇ ਅਖੰਡੀ ਧਰਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹਰ ਝੂਠ, ਫਰਕੇ ਅਤੇ ਜਸਮਾਨੀ ਤਾਕਤ ਵਰਤ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਫਲ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਵੀਂ ਉਨ ਰਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹੀ ਪਲਦੀ ਅਤੇ ਅਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਭੀ ਤਾਕਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਨਾ ਇਸਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਇਛਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੜਾਈ ਲੜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਨਸਾਨ ਅਤੇ

ਅਸਲੀ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਆਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਜੇ ਜਾਂ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਤੇ ਪਨੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਜਨਹਾਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਕੌਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਤਾਂ ਘੜਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਭੀ ਪੀਰ ਪੈਗੰਬਰ ਆਗੂ ਜਾਂ ਰਾਜਾ ਆਦਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਤਾਂ ਕੀ, ਸੋਚਦੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਖਾਸ ਬੰਦੇ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ —

“ਮੈਂ ਕੋ ਦਾਸੁ ਤਵਨ ਕਾ ਜਾਨੈ। ਯਾ ਮੈਂ ਤੇਦੁ ਨ ਰੋਕ ਪਛਾਨੈ॥” (ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ)

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬਾਈ ਧਾਰ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਭੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਲਈ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਛਕਣਗੇ, ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚੁਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਦਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹੋਰ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੁਕਰਾ ਦਿਤੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਨ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਹੈ ਭਰਪੂਰ ਸਰਾਹਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਜਨਹਾਰਿਆਂ ਦੀ (ਕਿਉਂਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕ ਹੀ ਘੜਦੇ ਤੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜੇ, ਪਨੀ ਜਾਂ ਜਾਗੀਰਦਾਰ)।

ਜੁੱਧ ਜਿਤੇ ਇਨਹੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਇਨ ਹੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਦਾਨ ਕਰੇ। ਅਘ ਓਘ ਟਰੇ ਇਨਹੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਇਨ ਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਫੁਨ ਧਮ ਭਰੇ। ਇਨ ਹੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਵਿਦਿਆ ਲਈ ਇਨ ਹੀ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਸਭ ਸੱਤਰ ਮਰੇ। ਇਨ ਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਸਜੇ ਹਮ ਹੋਂ ਨਹੀਂ ਸੋ ਸੋ ਗਰੀਬ ਕਰੇਰ ਪਰੇ॥” (ਖਾਲਸਾ ਮਹਿਮਾ)

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਭ ਭਰਮ ਨਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦੱਸ ਦਿਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਬੰਦੇ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਬੰਦੇ ਹੋਏ ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਭ ਪੀਰ ਪੈਗੰਬਰ ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਵਿਚ ਇਕ ਹੀ ਰੂਹ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਰੱਬ ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ, ਹੁਕਮੀਆਂ ਤੇ ਲੋਟੂਆਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਜਫਰਨਾਮਾ ਵਿਚ ਹੈ —

ਹਮ ਅਜ ਪੈਰਿ ਮੇਰਹ, ਹਮ ਅਜ ਪੀਲਤਨ।

ਕਿ ਆਜਿਜ-ਨਿਵਾਜਸਤੋ ਗਾਵਿਲ-ਸ਼ਿਕਨ।

(ਭਾਵ ਉਹ ਕੀਤੀ ਤੋਂ ਹਾਥੀ ਤੱਕ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਨਿਤਾਇਆਂ ਦਾ ਤਾਣ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਗਾਵਲਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ)।

ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਤਾਇਆਂ ਦਾ ਤਾਣ ਤੇ ਬੇ-ਦਿਲਿਆਂ ਦਾ ਦਿਲ ਬਣਨ ਲਈ ਹੋਥ ਵਿਚ ਤਲਵਾਰ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਦਿਤੇ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਖਰ ਵਿਚ ਉਹ ਹੀ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਤੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਆਖਰ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਇਹ ਅਸੀਮ ਅਤੇ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਰੂਪ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸਭ ਸਾਧਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ (ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ, ਜਾਇਜ਼ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਅਨਿਆਂ ਵਿਰੁਧ) ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਅਰਦਾਸ ਹੀ “ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਗੋਤੀ ਸਿਮਰਿ ਕੈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਲਈ ਧਿਆਇ” ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਸਤਰ ਨਾਮ ਮਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਸਰਹਾਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚ ਦਰਜਾ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

“ਸਾਗ ਸਰੋਹੀ ਸੈਫ ਅਸ ਤੀਰ ਤੁਪਕ ਤਲਵਾਰ

ਸੰਤ੍ਰਤਕ ਕਵਚਾਤਿ ਕਰ ਕਰੀਐ ਰੱਛ ਹਮਾਰ॥

ਅਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਖੰਡੋ ਖੜਾ ਤੁਪਕ ਤਬਰ ਅਰੁ ਤੀਰ
ਸੈਫ ਸਰੋਹੀ ਸੈਧੀ ਯਹੋ ਹਮਾਰੇ ਪੀਰ॥” (ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਸਤਰ ਨਾਮ ਮਾਲਾ)
ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤਕ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਇਨਕਲਾਬੀ ਬਦਲੀ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਜਦੋਂ ਉਪਰਲੇ ਦੇ ਹੱਥ ਰਾਖਵੇਂ ਹੱਕ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਖੁਸਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਹਰ ਹੀਲਾ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਹਿਸਾ ਤੇ ਉਤਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਚਾਓ ਲਈ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਫਿਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਬਰਾਬਰੀ ਲਈ ਸਭ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਪਿਛੋਂ “ਸਿੰਘ” (ਸ਼ਿਰ-ਭਾਵ ਸਚਾਈ ਤੇ ਪ੍ਰਹੇਤ ਚੁੱਕਾ) ਲਾਇਆ ਉਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਔਰਤ ਨਾਲ “ਕੌਰ” ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿਤਾ। ਭਾਈ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਹਿਤ ਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ -

ਪਰ ਬੇਟੀ ਕੋ ਬੇਟੀ ਜਾਨੈ। ਪਰ ਇਸਤਰੀ ਕੋ ਮਾਤ ਬਖਾਨੈ॥
ਆਪਨੀ ਇਸਤਰੀ ਸੋ ਰਤ ਹੋਈ। ਰਹਤਵਾਨ ਗੁਰ ਕਾ ਸਿੰਘ ਸੋਈ॥
ਖਾਲਸੇ ਲਈ ਇਹ ਭੀ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜ ਦੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪਰੇਰਨਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਿਥੇ ਵੈਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵਿਵਰਜਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਥੇ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਭੀ ਆਖਿਆ —

1. ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਵਾਪਾਰੀ ਹੋਵੈ, ਕਿਆ ਮਦਿ ਚੁੰਡੇ ਭਾਉ ਧਰੇ॥
(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਪੰਨਾ 360)

2. ਦੁਰਮਤਿ ਮਦੁ ਜੋ ਪੀਵਤ, ਬਿਖਲੀ ਪਤਿ ਕਮਲੀ॥
ਰਾਮ ਰਸਾਇਣ ਜੋ ਰਤੇ ਨਾਨਕ ਸਚ ਅਮਲੀ॥ (ਆਸਾ)
ਗੁਰੂ ਜੀ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਤੇ ਬੜਾ ਨਾਜ਼ ਤੇ ਮਾਣ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਰਾ ਸਤਿਕਾਰ ਭੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਕੁਠਾਲੀ ਵਿਚ ਢਾਲੇ ਹੋਏ ਖਾਲਸੇ ਤੇ ਮਾਣ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਭੀ ਆਵਤ ਆ ਜਾਏ ਇਹ ਪੁਰਾ ਉਤਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਉਹ ਸਪਿਰਟ ਜੋ ਭਰੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਕਾਇਮ ਰਹੀ ਅਤੇ

ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਹਾਕਮ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਹਰ ਹਰਸਾ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਝਾ ਹਥਿਆਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਪਿਛੋਂ ਵੱਡੇ ਘਲੂਘਾਰੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾ ਡੋਲੇ ਅਤੇ ਅੰਤਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ (ਜਿੱਤ ਦੀ ਚਿੱਠੀ) ਭਾਵ ਜਫਰਨਾਮਾ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ —

ਚਿਹਾ ਸੁਦ ਕਿ ਚੁੰ ਬੱਚਗਾਂ ਕੁਸ਼ਤਰ ਚਾਰ।

ਕਿ ਬਾਕੀ ਬਮਾਦਸਤ ਪੋਚੀਦਹ ਮਾਰ।

ਕਿ ਮਰਦੀ ਕਿ ਅਖਗਰ ਖਮੋਸ਼ਾਂ ਕੁਨੀ।

ਕਿ ਆਤਿਸ਼ ਦਮਾਂ ਰਾ ਫਰੋਜ਼ਾਂ ਕੁਨੀ।

(ਅਰਥਾਤ — ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਮੇਰੇ ਚਾਰੇ ਬੱਚੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਅਜੇ ਤਾਂ ਕੁੰਡਲਦਾਰ ਨਾਗ ਬਾਗੀ ਹੈ। ਚੰਗਿਆਇਆਂ ਨੂੰ ਬਝਾਉਣ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਕੀ ਬਹਾਦਰੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਤੂੰ ਪਰਚੰਡ ਜਵਾਲਾ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਭੜਕਾ ਰਿਹਾ ਹੈ)।

ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਚਲੀ ਜਾਏ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕ ਆਪਣੀ ਖਾਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਫਲਸਫੇ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਫਿਰ ਚੰਗਿਆਈ ਬਝਾਉਣੀ ਤਾਂ ਕੀ ਸਗੋਂ ਭਾਂਬੜ ਬਲਦੇ ਨੇ ਜੋ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਭਸਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਵੈਸਾਖੀ ਦਾ ਇਹ ਭੀ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਜੇ ਹੋਏ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਾਲੇ ਭਾਵ ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕਮਾਉਣੇ ਹਨ। ਜੋ ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੌੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਆਦਮਬੋ - ਆਦਮ ਬੋ ਕਰਦੇ ਸੱਤਾ ਧਾਰੀ ਤੇ ਹੁਕਮੀ ਦੌੜਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੀ ਦੇਵਤਾ ਕਰਮ ਧਰਮ ਹੈ। ਨੇਕੀ ਤੇ ਬਦੀ ਨੂੰ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ —

“ਸਾਧ ਕਰਮ ਜੋ ਪੁਰਖ ਕਮਾਵੈ। ਨਾਮ ਦੇਵਤਾ ਜਗਤ ਕਹਾਵੈ॥”
ਕੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮ ਜੋ ਜਗ ਮੇਂ ਕਰਹੀ। ਨਾਮ ਅਸੁਰ ਤਿਨ ਕੋ ਸਭ ਧਰ ਹੀ

(ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ)

ਸੋ ਅਧੋਗਤੀ ਅਤੇ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੈਸਾਖੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਜਸਮਾਨੀ ਦਿਮਾਗੀ ਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰਖਣ ਲਈ ਜੁਝਦੇ ਰਹਿਣਾ ਭੀ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਕਰਮ।

ਧਰਮ, ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਅਤੇ ਨੇਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਬੁਰਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੌੜ ਹਨ। ਦੌੜ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਤੰਗ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਵਾਲੀ ਨੇਕੀ ਬੁਰਾਈ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਦੌੜ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਯਤਨ ਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਭੀ ਚੰਗਿਆਈ ਦੀ ਹੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਸੋ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲੋਕ ਹਿੰਦੂ ਹੱਦ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰਨ ਲਈ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ। ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਗਿਆਨ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਬਾਰੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ ਦਾ ਵਾਕਫੀ ਭਰਪੂਰ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹੋ।

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਟਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਡਰਾਮੇ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਸ. ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਾਣੇ ਪਛਾਣੇ ਡਰਾਮਾ ਗਰੁੱਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਟਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਸ਼ਹੂਰ ਡਰਾਮੇ :

- * ਜਿਸ ਸੱਚ ਪੱਲੇ ਹੋਏ
- * ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਤੋਂ ਸਰਹੰਦ ਤੱਕ
- * ਟੋਆ

ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ, 28 ਮਈ, 1983 ਬਾਮ 7:30 ਵਜੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਿੰਕੇਡਰੀ ਸਕੂਲ 2600 ਈਸਟ ਬਰੋਡਵੇ (ਨਨਾਇਮੋ ਸਟਰੀਟ ਨੇੜੇ)

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਏ ਕਲਾਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਲ ਕਲਾਕਾਰ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਭੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਟਿਕਟ : 6 ਡਾਲਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਟਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਡਰਾਮੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ

ਵਿਕਟੋਰੀਆ	29 ਮਈ
ਕੈਲੇਨਾ	4 ਜੂਨ
ਕੈਲਗਰੀ	25 ਜੂਨ
ਐਡਮੋਨਟਨ	26 ਜੂਨ
ਸਾਸਕਾਟੂਨ	30 ਜੂਨ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ :

ਹਰਿਦਰ ਮਾਹਲ — 588-0002

ਹਰੀ ਸ਼ਰਮਾ — 420-2972

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਇਨ ਨਾਰਥ ਅਮੈਰੀਕਾ (ਇਪਾਨਾ)

PATEL CONSTRUCTION

5088 VICTORIA DRIVE

VANCOUVER, B.C.

Direct Pager 667-9887

PH. 876-4580

For New & Old Houses

Renovation—Sun Decks— Kitchens—Anything You want to Build

ਨਵੇਂ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਪੁਰਾਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵਿਆਂ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਲਈ, ਪੁਰਾਣੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਸਨਡੈਂਕ -
ਕਿਚਨ ਆਦਿ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

ਫੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ-ਡਾਕੂ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਲੜ ਕੇ ਲਹੂ-ਲੁਹਾਨ

ਫੂਲਾ ਵਲੋਂ ਜੇਹਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ

ਭੁਪਾਲ — ਚੰਬਲ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਹੋਲੀ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀ ਭਿਆਨਕ ਮਹਿਲਾ ਡਾਕੂ ਫੂਲਾਂ ਦੇਵੀ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਾਰਣ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੋਰੋਂ ਵੱਧ ਚੰਬਲ-ਸੁਭਾ ਤੇਕਾਮ-ਪ੍ਰੇਮੀ ਫੂਲਾਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਹਰਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਕ ਪਾਸੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਤੋਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰੇ-ਪੀਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਉਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਿਹਰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਚਾਰੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਬੇਬਸ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਹਰੇਕ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜਿਨਸੀ ਹਵਾਸ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਫੂਹ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਾਮ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਭੁਖ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਪਾਗਲ ਹੋਈ ਫੂਲਾਂ ਦੇਵੀ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਰਦ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਘਬਰਾ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਆਈ. ਜੀ. ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ

ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਪਰ ਜਦ ਫੂਲਾਂ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਾਰਡ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਸਾਫ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਿੰਟਲ ਕਵਿੰਟਲ ਦੀ ਗਾਲ੍ਹ ਕੱਢੀ।

ਇਸ ਝਗੜੇ ਪਿੱਛੋਂ ਜ਼ਿਲਾ ਭਿਡ ਦੇ ਐਸ. ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੇਂਦਰ ਚਤੁਰ ਵੇਦੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੂਲਾਂ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰ ਸੁਟਾਉਣ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਗਵਾਲੀਅਰ ਪੁੱਜੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਵਾਲੀਅਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ 'ਕਹਾਣੀ' ਦੱਸੀ। ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਵਿਗੜ ਗਏ ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਫੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਵਾਰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਹੁਣ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਹੀ ਡਾਕੂ ਪੁੜੀ ਤਰਾਂ 'ਰਾਜਿਆਂ' ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਹਾਜੀ ਇਨਾਇਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲਾ ਕੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, 2 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਖਤਰੇ ਦਾ ਘੁੰਗੁ ਵਜਿਆ ਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ

ਹਲਚਲ ਮੱਚ ਗਈ।

ਮਗਰੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਡੱਕੇ ਦੇ ਡਾਕੂ ਆਪੋ ਵਿਚ ਲੜ ਕੇ ਲਹੂ ਲੁਹਾਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਫੂਲਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹੀ ਹੱਕ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰੰਗ ਰਲੀਆਂ ਮਨਾਏਗਾ।

ਅੱਜ ਕੱਲ ਫੂਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਥਿਆਰ ਸੁਟਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਡਾਕੂ ਮੁੰਨਾ ਉਤੇ ਮੋਹਿਤ ਹੋਈ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਮੁੰਨੇ ਨੂੰ ਜਾਨਾਂ ਮਾਰਨ ਉਤੇ ਤੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਫੂਲਾਂ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਾਰਡ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਅਜੇ ਇਹ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਡਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਫੂਲਾਂ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਤੇ ਖੁਨ ਖਰਾਬਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਈ ਕਿ ਫੂਲਾਂ ਉਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਇੰਨੀ ਮਿਹਰਬਾਨ ਕਿਉਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਵੀ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਫੂਲਾਂ ਦੇਵੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮਨਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ(ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ) ਡਾਕੂ ਘਟਸ਼ਾਮ ਤੇ ਕਰਨ ਸਿੰਘ। ਫੂਲਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖੁਨ ਦਾ ਪਿਆਸਾ ਹੈ।

1. ਇਥੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਮੈਂ ਹਾਂ, ਬਹੁਤ ਹਨੇਰਾ ਹੈ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਧੁੰਦ ਬੈਠੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਮਿਹਰਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਗੁਫਤਾਰੂ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਹੋਏ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਤੇ ਮੇਰਾ ਪੇਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਤਨ ਦਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲ ਦਿਆਂ ਤੇ ਤੂੰਨੂੰ ਲਿਖਾਂ।

2. ਇਸ ਬਸਤੀ ਦੀਆਂ ਉਚੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਟੇ ਜਿਥੇ ਮੇਰੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੈ ਬਹੁਤ ਕੋਈ ਕੋਇਲ ਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਦੀ ਨਹੀਂ ਫੌਰ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਵਲੋਂ ਮੀਂਹ ਪਵੇ ਫੜ੍ਹ ਆਉਣ ਦੀਵਾਰਾਂ ਢਹਿਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਗੀਤ ਸੁਣਾਂ।

ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਰੀ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਰੀ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਮੀਟਿੰਗ 10 ਅਪਰੈਲ 1983 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਵਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰੋਸ ਸਟਰੀਟ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। 13 ਮਾਰਚ 1983 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ।

ਸਭਾ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਚੋਣ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ 1982-83 ਦੀ ਕਾਰਜ ਕਾਰਣੀ ਕਮੇਟੀ ਹੀ 1983-84 ਦੀ ਕਾਰਜ ਕਾਰਣੀ ਕਮੇਟੀ ਰਹੇਗੀ।

ਕਾਰਜ ਕਾਰਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਗੂਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੇ ਵਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸਭਾ ਦੇ ਆਮ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਸੰਸਾ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੇ ਸਭ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵਰਨਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਅਗੂਦਾਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਹੈ:

ਜਸਵੰਤ ਮਾਂਗਟ	ਪ੍ਰਧਾਨ
ਚਰਨ ਸਿੰਘ	ਮੀਤ-ਪ੍ਰਧਾਨ
ਹਰਦੇਵ ਵੜੋਚ	ਸਕੱਤਰ
ਮਹਿੰਦਰ ਸੁਮਲ	ਖਜ਼ਾਨਚੀ
ਅਮਰਜੀਤ ਸੂਫੀ	ਡਾਇਰੈਕਟਰ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ, ਜਸਵੰਤ ਮਾਂਗਟ, ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਮੀਤ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸੋਹਣ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਮਾਂਗਟ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਬੇਨੀਪਾਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਸੂਫੀ, ਮਨਜੀਤ ਮੀਤ, ਹਰਦੇਵ ਵੜੋਚ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਮਨਜੀਤ ਬਿਨਿੰਗ, ਨਿਰਮਲ ਮਹਿਰੋਕ ਅਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਟੱਲੇਵਾਲੀਆ ਨੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉਸਾਰੂ ਬਹਿਸ ਹੋਈ।

ਸਭਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ 8 ਮਈ 1983 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰੋਸ ਸਟਰੀਟ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਵਜੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਰਦੇਵ ਵੜੋਚ — ਸਕੱਤਰ

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੇ ਚੰਦੇ ਦਾ ਫਾਰਮ SUBSCRIPTION FORM

To

The Canada Darpan
P.O.Box. 67344, STN. 'O'
VANCOUVER, B.C.
CANADA V5W 3T1

Phone. (604) 324-6111

I am enclosing a ☐ cheque ☐ M.O. ☐ Draft as my
Subscription for the year(s).....I may be sent the
newspaper at the following address:

Name.....
Address.....
City.....
Province.....
Postal code.....
PHONE.....

One Year.....	15 dollars
Two Year.....	25 dollars
Three year.....	35 dollars
Life membership.....	200 dollars
ASIA.....	40 dollars(a year)
U.S.A.....	20 dollars(a year)
Europe.....	35 dollars(a year)
Africa.....	35 dollars(a year)

FREE ESTIMATE

TO MOVE
CLEAN RUBBISH
FAIR RATES

CALL

Amerjit

PHONE: 581-0406

ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਛਪਵਾਈ
ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਇਕੋ ਥਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ
ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ

- * ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਕਾਰਡ * ਰਸੀਦ-ਬੁੱਕਾਂ
- * ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਡ
- * ਮੈਗਜ਼ੀਨ * ਫਲਾਇਰ

MAIN PRINTING
& GRAPHIC

Phone. 873-6125

For all your printing needs

Contact

ADAM BAKSH

4865, MAIN ST.
VANCOUVER, B.C.

TICKETS TO ANYWHERE GABA TRAVELS

ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ
ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੋ। ਅਸੀਂ ਵਾਜਬ ਕਿਰਾਏ

ਤੇ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

6612, MAIN ST.

VANCOUVER, B. C.

PHONE: 324-3336

MANOHAR LAL GABA
GET HELP IN INDIA AT
NUR MAHAL PH: 49
JULLUNDUR PH: 74697
NEW DELHI PH: 44165
JANDIALA (JULLUNDUR)

ਇੰਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਦਲਣ ਲਈ ਬਰੀਫ ਭੇਜਿਆ

The Honourable Mme. Indira Gandhi,
Prime Minister of India,
Parliament Building,
New Delhi,
India,

Dear Prime Minister.

Holding of Immovable Property in India,
Foreign Exchange Regulation Act, 1973.

On behalf of Indo Canadians of British Columbia, Canada, (Represented through twenty Organisations) we have the honour to submit for your favourable consideration, a copy of a Resolution passed unanimously at a large public meeting in Vancouver on Feb. 20, 1983.

The attached brief explains the view point of Indo Canadians on the subject and the desirability of action requested in the Resolution.

We hope that it will be possible for the Government of India to accede to our request for a small amendment to Sub Section (1) of Section 31 of Foreign Exchange Regulation Act, 1973 as suggested in the Resolution.

Yours Faithfully,
Sadhu Singh Dhesi (Co-ordinator)
Sohan Singh Deo (Co-ordinator)
Dr. Mohinder Singh (Co-ordinator)

Copies of this Brief and Resolution have been forwarded to the undermentioned :

1. Prime Minister of India.
2. Minister of Foreign Affairs.
3. Minister of Finance.
4. Leader of Opposition.
5. High Commissioner of India, Ottawa.
6. Consulate General of India Vancouver, B.C.
7. Chief Minister Of Punjab.
8. S. Parkash Singh Badal.
9. Press.(India and Canada)
10. Harkishan Singh Surjit

A meeting of the representatives of the Societies was held in the office of Consulate General of India, Vancouver, B.C. All present in the meeting showed their deep concern about Sub-Section (1) of Section 31 of FERA, 1983. High Commissioner assured that he will convey our concerns to the Government of India. Copies of Resolution and Brief were given to the High Commissioner.

RESOLUTION adopted unanimously at a large public meeting of Indo-Canadians held in Vancouver, B.C. on Sunday, February 20, 1983. FOREIGN EXCHANGE REGULATION ACT, 1973.

This public meeting of Indo-Canadians of British Columbia, Canada,

Views with grave concern the provisions and implications of sub-section (1) of section 31 of Foreign Exchange Regulation Act, 1973;

NOTES that bonafide persons of India origin living abroad are being made victims of legislation designed largely to deal with smugglers, black marketeers and multinational corporations;

AWARE of the significant role of persons of Indian origin in promoting 'Green Revolution' through financial support for investment in agricultur;

RECOGNISING that small lots of agricultural land have often be acquired by person of Indian origin to serve as 'old age insurance' for eventual retirement in India;

NOTING regretfully that the Reserve Bank of India directive to dispose of such property is tantamount to confiscation and could be counterproductive to efforts of Government of India to attract investment from persons of Indian origin living abroad;

RESPECTFULLY submits to the Government of India that;

(a) the benefits to India, if any, would be outweighed by feelings of injustice generated in the minds of Indo-Canadians who have a vital role in strengthening relations between India and Canada;

(b) and the most appropriate, fair, simple and least expensive manner of solving the problems arising in relation to sub-section (1) section 31 of FERA, 1973 would be to include a provision in the above said sub-section to the effect that,

"the provisions of sub-section (1) of section 31 shall not apply to persons of Indian origin living abroad or their descendents."

Brief submitted regarding: Holding of immovable property in India, Foreign Exchange Regulation Act, 1973

1. The Indo-Canadians residing in Vancouver, B.C. view with grave concern the provisions of sub-section (1) of section 31 of the Foreign Exchange Regulation Act, 1973, it's current and future implications and have unanimously adopted, at a large public gathering, the attached Resolution for the consideration of Government of India.

2. In this context, we wish to invite your attention to the following points:

(i) At the time of consideration of this legislation in the Lok Sabha, the stated reason for this legislation

was to deal with the problems of black marketeers, smugglers and multi national corporations. Apparently it was not foreseen that bonafide persons of Indian origin living abroad and holding land/property would become unintended victims of this legislation.

(ii) While the Reserve Bank of India has, in a recent clarification, agreed to consider favourably, applications for permission to hold immovable properties in India, acquired after 1973, through inheritance or family partition, the clarification does not constitute a clear commitment because it is not embodied in a law and its continuity in future is uncertain.

(iii) Hitherto the implementation of this law has often required submission of doculemts, evidence etc. which persons of India origin living abroad are unable to provide.

(iv) The clarification of Reserve Bank of India referred to in paragraph 2 (ii) above, apart from other limitations, leaves out all those who unknowingly purchased such property especially agricultural land in India after 31 December 1973. While forcing such persons to dispose of agricultural land may seem justifiable in India, persons of Indian origin living in Canada consider such action tantamount to confiscation. This would be particularly the cash where agricultural land has been acquired to serve as an 'old age insurance' for a person contemplating retirement in India.

(v) In this context it should also be noted that a policy, which is of a confiscatory nature will not only adversely affect Indo-Canadians but will also be counter productive in relation to efforts of the Government of India to attract overseas investment by such individuals in improvement of agricultural land in India which has, in the past, contributed substantially to progress of 'green revolution' will be drastically curtailed. It should also be noted that such investment has been made primarily to help relatives in India and not for taking out any profits from India.

(vi) We feel that it will be in the interest of Government of India to find a longer-term solution to the problems highlighted above that is consistent with the broader objectives of Government of India, avoids victimization of bonafide persons of Indian origin holding agricultural land/property in India and appears fair and equitable to Indo-Canadians who have a vital role in strengthening relations between India and Canada.

3. We respectfully submit that the most appropriate longer-term solution which will be fair, simple, least expensive and least troublesome to admisister would be amendment of sub-section (1) of section 31 of Foreign Exchange Regulation Act, 1973, to include a provision to the effect that "the provisions of this sub-section shall not apply to persons of Indian origin living abroad or their descendents."

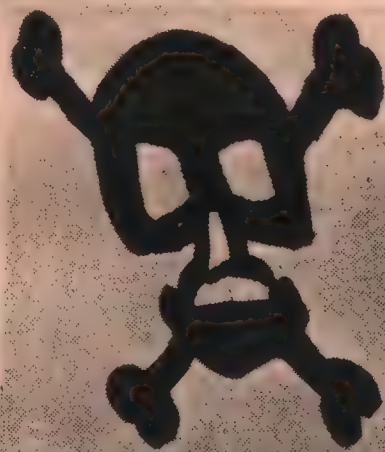
ਅਸਲ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕੀ ?

‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਦੇ ਅਗਲੇ ਅੰਕਾਂ
ਵਿਚ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ
ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹੋ !

ਸੋਸ਼ਲ ਕਰੈਡਿਟ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੋਟਾਂ
ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ
ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ।

ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਵਿਚ ਕਈ ਸੌ ਵਿਅਕਤੀ
ਸ਼ਾਮਲ

ਵੇਨਕੂਵਰ— 10 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਕਰੈਡਿਟ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 10 ਮਾਰਚ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਵਰਕਰਜ਼ ਮੰਪਨਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਉਣਾ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਫਟੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੋਫਟੀ ਕਮੇਟੀ ਅਧੀਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰ ਆਦਿ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕੇਵਲ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਫਟੀ ਰੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੀ ਦੇਣਗੇ।

SO THAT'S
THE B.C.
SPIRIT!

2 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸਮੇਂ ਗਤਕੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਵਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਣ

੧੯ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ,
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ
ਅਸੀਂ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਵਲੋਂ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਏ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਡੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਹ ਹੈ:

ਨਿਉਵੈਸਟ ਮਿਨਸਟਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ 26 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਜੋ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਜੋ ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਤੇ ਭੁਠਾ ਦੂਸ਼ਨ ਲਾਇਆ ਸੀ ਅਜੇ ਤਕ ਉਸਦੀ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ, ਜਦ ਤਕ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਇਸ ਗਲਤੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਾਡੇ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ।

ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਰੀ ਡੈਲਟਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਇਸ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ।

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਐਬਟਸਫੋਰਡ

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਮੱਠੀਆਂ ਵਰਤਾਉਂਦੇ

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਨਰਿੰਦਰ ਜੋਹਲ, ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਾ, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਪਾਬਲਾ, ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਲੋਹਲਾ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਤੇ ਨਰੇਸ਼ ਸ਼ਕਲਾ

7 ਹਲਾਕ : 35 ਫੱਟੜ

ਲਿਆਕਤਬਾਦ ਏਰੀਏ 'ਚ ਕਰਵਿਊ ਲਾਗੂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
(ਯੂ.ਐਨ.ਆਈ., ਪੀ.ਟੀ.ਆਈ.)
ਕਰਾਚੀ ਦੇ ਲਿਆਕਤਬਾਦ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਲ੍ਹ ਹੋਏ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦ, ਜਿਸ ਵਿਚ 7 ਵਿਅਕਤੀ ਹਲਾਕ ਤੇ 35 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ, ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਰਵਿਊ ਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਛਾਪਿਆਂ ਦੋਰਾਨ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਫੜੇ ਹਨ।

ਇਹ ਖਬਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰੇਡੀਓ ਨੇ ਅੱਜ ਦਿਤੀ।

ਰੇਡੀਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਤਲ ਤੇ ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਲਿਆਕਤਬਾਦ ਵਿਚ ਨਮਾਜ਼ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ

3 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਉਤ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਥਰਾਓ ਕੀਤਾ। ਨਮਾਜ਼ੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ਾਅਬੀ ਪਥਰਾਓ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਗਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੱਥੁ ਗੱਸ ਛੱਡੀ। ਰੇਡੀਓ ਮੁਤਾਬਕ ਦੋਗੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹਕੇ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ। 127 ਵਿਅਕਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ੀਆ ਸੰਨੀਆਂ ਵਿਚਾਏ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਅਤਸਰ ਦੰਗੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਕਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸਿੱਧ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ।

ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਮਿਲੇਗੀ

—ਕਨੇਡਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ

ਥਾਰ ਇਕ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਥੋਂ ਦੀ ਫੌਜੀ ਸਰਕਾਰ ਹਥੋਂ ਮੌਤ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਦੌੜ ਆਇਆ ਹੈ।

ਟਰਾਂਟੋ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰੂਪ ਬਰਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਬਦੁਲ ਰਾਹਿਮ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਦਰਜਾ ਦੇ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯਾਰਾ ਰੂਤ ਗਲਮੀ ਦੀ ਆਈ ਪੱਖੀ ਨੂੰ ਲਵਾਏ ਘੁੰਗਰੂ

ਬੰਦ

ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਜਾ ਬੀਹੀ ਦੇ ਵਿਚ ਬਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਬੰਦ ਮੌਤਦੇ

ਸਾਚੀ ਸਾਖੀ...ਸਾਚੀ ਸਾਖੀ...ਸਾਚੀ ਸਾਖੀ

- * ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੀ ਹਿਰਦੇਵੇਦਕ ਗਾਥਾ
- * 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਗਤ ਮਿਲਣ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਰੋਲੀਆਂ ਗਈਆਂ।
- * ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਇਦੇ ਤੇ ਇਕਰਾਰ ਨਾਮ ਕਿਵੇਂ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਮਧੋਲੇ ਗਏ।

ਇਹ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਬਿਰਤਾਂਤ ਜਾਨਣ ਲਈ ਕੌਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਮੁਢਕਰ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਫ ਸਿਖਇਜ਼ਮ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰੋਂਗਟੇ ਖੜੇ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪੁਸਤਕ "ਸਾਚੀ ਸਾਖੀ" ਪੜ੍ਹੋ

ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਮੰਗ ਤੇ ਭੇਟਾ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਘਟਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।
(ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਡਾਲਰ)

ਇਹਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1. ਮਾਨ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਐਂਡ ਵੀਡੀਓ, 6512 Main st. Van. B.C. (604)321-6667
2. ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ, P. O. BOX 24517 Stn. C Van. B.C. V5T 4E1
3. ਜਥੇਦਾਰ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ "ਸ਼ਬਰ" 4767 Union Street Burnaby B.C. (604) 299-1576
4. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਵੈਨਕੂਵਰ, ਕੈਲਗਰੀ, ਐਡਮਿੰਟਨ, ਵਿਨੀਪੈਗ, ਟਰਾਂਟੋ, ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕੈਨੇਡੇਰਨੀਆ ਤੋਂ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਭਾਕਰਾਗੀ :-

ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ

BOX 77034 STN 'S'

VANCOUVER, B.C. V5R 5T4

Good News

If you are thinking of

Selling Your Home

We Charge Only

5% Commission

For

Multiple Listing Service

Please Call me Anytime

Gurminder Deol

277-2200

Deol Realty Ltd.

ਕਹਾਣੀ

“ਨਾ ਝੰਗ ਫੁਟਿਆ, ਨਾ ਕੰਨ ਪਾਟੇ”

ਸੋਹਣ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੰਘਾ ਸਕਰੂਲਰਵੀ

“ਅਜ ਤੁਸੀਂ ਕਮਾਲ ਕਰ ਦਿਤੀ” ਰਣਜੀਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤੀ ਦੀ ਗਲ ਦਾ ਚੇਤਾ ਆ ਕੇ ਸਰੂਰ ਜਿਹਾ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਨਹਿਰ ਦੀ ਪਟੜੀ ਤੇ ਉਹ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਖਿਆਲਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ। ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਹੋਈ ਡੀਥੇਟ ਦਾ ਸੀਨ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਗੱਲ ਵਾਂਗ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗਾ।

ਹਾਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। “ਇਸ ਤਪਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।” ਡੀਥੇਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਬੋਲਣਾ ਸੀ।

ਬੀ. ਏ. ਵਾਲੀਨਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸਤਵੰਤ ਨੇ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੋਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। “ਅੱਧਰ, ਮਰਦ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਜਨਮ ਦਾਤਾ ਹੈ। ਜਨਮ ਦਾਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭੀ ਦੁੱਖ ਸਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕੁਰਲਾਹਟ ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਤਪਸ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਤਪਸ ਦੀ ਰਗੜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੀਮ ਪਾਗਲ ਆਗੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਨੂੰ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਭਸਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਪਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਕੋਮਲ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੋਮਲ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।” ਅੱਗੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸਤਵੰਤ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਰਜ਼ੀਆ ਬੇਗਮ ਦਾ ਰਾਜ ਵਧੀਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸਤਰੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਭੀ ਇਗਲੈਂਡ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਇਗਲੈਂਡ, ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀ Head of State ਭੀ ਰਾਣੀ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹੀ ਤਪਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਦੂਜਾ ਬੁਲਾਰਾ ਰਣਜੀਤ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, “ਗੱਲ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਭੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਉਤੇ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਤਪ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਪਰੋਂ ਕੋਮਲ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਤਪਦੀ ਔਰਤ ਨੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਤ ਭੀ.....” ਵਾਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੇ ਹਥ ਸਿਰ ਪਿਛੇ ਲਜਾ ਕੇ ਘੁੱਮਾ ਦਿਤਾ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿਤੀਆਂ।

ਤਾੜੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਮੱਠੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਰਣਜੀਤ ਨੇ ਗਲ ਅੱਗੇ ਤੋਰੀ। “ਮੇਰੀ ਮਾਨਯੋਗ ਭੈਣ ਸਤਵੰਤ ਨੇ ਰਜ਼ੀਆ ਬੇਗਮ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਰਾਜ ਗਰਦਾਨਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਰਜ਼ੀਆ ਬੇਗਮ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਘਟ, ਘੋੜੀਆਂ ਦੇ ਸਾਇਸ ਯਾਕੂਬ ਵਿਚ ਵਧ ਸੀ। ਇਗਲੈਂਡ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ IRON LADY ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਉਤੇ ਬੀਬੀ ਜੀ ਦਾ ਰਾਜ ਸਿਆਸੀ ਸਰਦੀ ਤੇ ਗਰਮੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਘੱਟ।”

“ਪੁਰਾਣੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ, ਤਪ ਰਾਜ, ਰਾਜੇ ਨਰਕ” ਦਲੀਲ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਰਾਜ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਕਤ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਭਰਿਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਭਰਿਸ਼ਟ ਦਿਮਾਗ ਭਰਿਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਰਿਸ਼ਟਤਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ।” ਰਣਜੀਤ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਬੜੇ ਤਰਕ ਸੀਲ ਢੰਗ ਵਿਚ ਆਖੀ।

ਉਸ ਬੋਲਣਾਂ ਜਾਰੀ ਰਖਦਿਆਂ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, “ਇਕ ਪੁਰਖੀ ਰਾਜ ਭਾਵੇਂ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਮਰਦ ਦਾ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਕਲਿਆਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ,

ਆਸਾ ਭਰੀ ਜ਼ਰਾ ਗਰਦੀ ਆਵੇ,

ਝੁੱਲਣ ਉਹ ਹਵਾਵਾਂ।

ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਗਰਮੀ ਸਾਂਝੀ ਹੋਵੇ

ਸਾਂਝੀਆਂ ਸੁਖ ਦੀਆਂ ਡਾਵਾਂ

ਟੁਟ ਜਾਣ ਕੇਦਾ ਹੋਂਦ ਬੰਦੀਆਂ

ਵੰਡ ਰਹੇ ਨਾ ਕਾਣੀ

ਹਰ ਇਕ ਬੰਦਾ ਸ਼ਾਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ

ਹਰ ਇਕ ਤੀਵੀ ਰਾਣੀ।

ਤਾੜੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਹਾਲ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁੜੀਆਂ ਭੀ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰਨ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕ ਸਨ। ਸਾਈਕਲ ਅੱਗੇ ਰੋਤਾ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਾਈਕਲ ਸਲਿਪ ਹੋਣ ਦਾ ਮੱਸਾ ਬਚਿਆ ਤੇ ਰਣਜੀਤ ਦੀ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਟੁਟ ਗਈ। ਹੁਣ ਉਹ ਸੜਕ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੀ ਡੰਡੀ ਪੈ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਤਾਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜੋੜ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਲੈ ਗਿਆ। ਜਿਥੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ ਸ਼ੇਡ ਤੋਂ ਸਾਈਕਲ ਕੱਢ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਆ ਕੇ ਬੋਲੀ ਸੀ। “ਇਨਾਮ ਜਿਤਣ ਦੀ ਮੁਥਾਰਕ ਹੋਵੇ ਰਣਜੀਤ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਮਾਲ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਪਤਾ? ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬੈਂਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਵੋਟਿੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਡੀਵੋਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਦੱਸਿਆ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਕੀ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ।”

ਰਣਜੀਤ ਨੇ ਮੂੰਹ ਘੁਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਲ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚੁਸਤ ਕਪੜਿਆਂ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਆਖਿਆ, “ਪ੍ਰੀਤੀ ਇਹ ਸਭ ਤੇਰੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਹੈ, ਮੁਥਾਰਕ ਦੀ ਤੂੰ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਏ, ਹਾਂ ਸੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਬੈਂਸ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੀ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਤੇ ਡੀਵੋਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕੀ ਦੱਸਿਆ।”

“ਡੀਵੋਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਤਾਂ ‘ਨਾਲ ਝੁੱਖਾਂ ਹੁਸਨ ਲਿੱਤਾ, ਇਸ਼ਕ ਮੰਦਾ ਪੈ ਰਿਹਾ, ਝੁਖ ਮੰਦਾ ਦੇ? ਜਾਂ ਗੀਤ ਗਾ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀਓ, ਹੈਂ,। ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬੈਂਸ ਹੁਣਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਰਣਜੀਤ ਨੇ ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਡੀਵੋਟ ਵਿਚ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ।”

ਹੁਣ ਰਣਜੀਤ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਫਿਰਨੀ ਦਾ ਮੋੜ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸਾਈਕਲ ਅੱਗੇ ਫੋਲਾ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਸਾਈਕਲ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਫੇਰ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਤੰਦ ਨ ਜੁੜ ਸਕੀ। ਸੂਰਜ ਤੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਤਪਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਪਸੀਨਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਪਿਆਸ ਭੀ ਲਗ ਗਈ ਸੀ।

ਦੋ ਭਰ ਜੁਆਨ ਕੁੜੀਆਂ ਖੂਹ ਤੇ ਲੱਜ ਡੋਲ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਭਰਦੀਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪਿਆਸ ਦੂਟੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਖੂਹ ਦੀ ਮੈਂਟ ਕੋਲ ਪੁੱਜ ਕੇ ਸਾਈਕਲ ਸਟੈਂਡ ਲਾ ਕੇ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤੇ ਆਖਿਆ, “ਬੇੜਾ ਜਿਹਾ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਪਲਾ ਦਿਉ ਜੀ।” ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿਤਾ

ਸਗੋਂ ਡੋਲ ਵੜ ਕੇ ਇਕ ਨੇ ਘੜੇ ਵਿਚ ਉਲੱਦ ਦਿਤਾ ਤੇ ਡੋਲ ਫਿਰ ਖੂਹ ਵਿਚ ਫੱਗ ਦਿਤਾ।

ਰਣਜੀਤ ਨੇ ਫੇਰ ਆਖਿਆ, “ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜੀ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਪਿਲਾ ਦਿਉ ਚੁੰਨੀ ਦਾ ਪੱਲਾ ਠੀਕ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਪੀਲੀ ਚੁੰਨੀ ਵਾਲੀ ਨੇ ਨੀਲੀ ਚੁੰਨੀ ਵਾਲੀ ਦੀ ਵੱਖੀ ਵਿਚ ਕੂਹਣੀ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਰਣਜੀਤ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਿਲਾਉਂਦੀ ਨੀ।”

ਰਣਜੀਤ ਨੂੰ, ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੁੜੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਇੰਨੀ ਹੇਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੀਰੇ ਹਰਨ ਵਰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਨੀ ਵਿਚ ਕਸਤੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦੇ ਮਗਰ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਦੌੜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਈਕਲ ਹੁਣ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਸੀ। “ਉਹ ਕੁੜੀ ਪੀਲੀ ਚੁੰਨੀ ਵਾਲੀ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣਦੀ ਹੈ?” ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਝਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਉਪਰਾਮਤਾ ਦੂਟੀ ਤੋਂ ਚੌਂਟੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਦੀ ਸੁਣਾਈ ਕਹਾਣੀ ਚੇਤੇ ਆਈ।

ਇਕ ਭਗਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗੁਰੂ ਨੇ ਉਸ ਭਗਤ ਨੂੰ ਵਰ ਦਿਤਾ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਭੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਭੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਭਗਤ ਭਗਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਵੇਖੀਆਂ। ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਵਰ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਚਿੜੀਓ ਮਾਰ ਜਾਓ।” ਚਿੜੀਆਂ ਮਰ ਗਈਆਂ। ਵਰ ਦੀ ਅੱਗੇ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਫੇਰ ਆਖਿਆ “ਚਿੜੀਓ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਹੋ ਜਾਓ।” ਚਿੜੀਆਂ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਚੁਗਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਉਹ ਭਗਤ ਤੁਰਦਾ ਤੁਰਦਾ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਖੂਹ ਤੇ ਪਾਣੀ ਭਰਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪਿਆਸ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਖੂਹ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ “ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਹੈ।” ਕੁੜੀ ਨੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿਤਾ। ਭਗਤ ਨੇ ਬੜੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਖਿਆ “ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਹੈ।” ਉਸ ਜਵਾਨ ਸਜ ਵਿਆਹੀ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ “ਇਹ ਚਿੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਤੇਰੇ ਆਖਣ ਤੇ ਮਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਤੇਰੇ ਆਖਣ ਤੇ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।” ਭਗਤ ਦਾ ਮਾਣ ਟੁਟ ਗਿਆ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਡੁਬਦਾ ਤੇ ਮਰਦਾ ਰਣਜੀਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਮਲਮਲ ਦਾ ਕੁੜਤਾ ਲਾਹ ਕੇ ਕਿੱਲੀ ਤੇ ਟੰਗ ਦਿਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੈਠਕ ਉਤੇ ‘ਰਣਜੀਤ’ ਲਿਖਿਆ ਵੇਖ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜਿਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ।

“ਅੱਜ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਮਾਲ ਕਰ ਦਿਤੀ।” ਰਣਜੀਤ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਲੁਟ ਕੇ ਆਖ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਾਤੀ ਅਲਾਹਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਜਾਗ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵੱਟੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ।

ਰਣਜੀਤ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਉਠਿਆ। ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਕਪੜੇ ਪਾਏ ਭਾਰੇ ਭੂਟ ਕੱਸ ਕੇ ਲੰਚ ਕਿਟ ਵਜੋਂ ਪੌੜੀਆਂ ਉਤਰਦਾ ਗੁਣ ਗੁਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

‘ਨਾ ਝੰਗ ਫੁਟਿਆ, ਨਾ ਕੰਨ ਪਾਟੇ

ਝੁੰਡ ਲੰਘ ਗਿਆ ਇੰਜ ਹੀਰਾਂ ਦਾ।’

ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਹਿਤ

ਦਫਤਰ : ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਕੌਸ਼,
“ਅਰਵਿੰਦ”, ਲੋਅਰ ਮਾਲ,
ਪਟਿਆਲਾ, 147001
ਮਿਤੀ 12.3.83

ਪਿਆਰੇ —

ਆਪ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਆਰਟਸ ਕਾਉਂਸਲ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਾਖਾ ‘ਪੰਜਾਬ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ’ ਨੇ ਦੋ ਜਿਲਦਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਜਿਲਦ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਦੂਜੀ ਜਿਲਦ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਬਿਉਰਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਪ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਾ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਸਾਡੀ ਬੜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਇਹ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਭਰ ਕੇ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ।

ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਬੜਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਵਾਂਗਾ।

ਬੜੇ ਆਦਰ ਨਾਲ,

ਆਪ ਦਾ ਹਿਤੁ
(ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ)

ਦਫਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਕੌਸ਼
‘ਅਰਵਿੰਦ’ ਲੋਅਰ ਮਾਲ,
ਪਟਿਆਲਾ

1. ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ _____
2. ਜਨਮ ਮਿਤੀ _____
3. ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ _____
4. ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂ _____
5. ਜਨਮ ਸਥਾਨ _____
6. ਪਤੀ/ਪਤਨੀ/(ਨਾਂ/ਕਿੱਤਾ) _____
7. ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਜਨਮ ਮਿਤੀਆਂ _____

8. ਸਿਖਿਆ/ਡਿਗਰੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ _____

9. ਕਿੱਤਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ _____

10. ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ _____
(ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਥਾਨ ਸਾਲ) _____

ਬਾਰ ਪਰਾਇਐ (ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੜਾ (ਇਗਲੈਂਡ)

ਇਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਟਕਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਰਘਬੀਰ ਢੰਡ ਕੋਲ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਪਿੜ ਵਿਚ ਉਹ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਧਾਰ ਨਾਲ ਅਗੂਰਾਂ ਤੇ ਵਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੜਾ ਕੋਲ ਯਥਾਰਥ ਦੀ ਆਰ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਰ ਪਰਾਇਐ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਫਰੀਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਰਹਿਦਾ ਸਗੋਂ ਵਹੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਪਰਾਇਐ ਬਾਰ ਬੈਠੇ ਤਰਹਿਦੇ ਵੀ ਹਨ ਤੇ ਝੂਰਦੇ ਵੀ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਆਰ ਦੇ ਰਹੇ, ਨਾ ਪਾਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਉਸਰੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਯਥਾਰਥਕ ਚਿਤਰਣ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਜ ਚਾਹੇ ਉਹ ਇਗਲੈਂਡ ਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਭਾਰਤ ਦਾ, ਸੈਕਸ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਨਿਘਰ ਚੁਕਾ ਹੈ। ‘ਇਸ ਦੁੱਥਿਯਾ ਵਿਚ ਮੈਂ’ ਗੋਰੀ ਲਿੰਡਾ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇ ਯਮ-ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧ, ‘ਇਗਲੈਂਡ ਫਰੂਟ’ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰੋਸ਼ ਚੰਦ ਤੇ ਗੋਰੀ ਜੈਕੀ, ‘ਕਟਲ ਫਿਸ਼’ ਵਿਚ ਲੀ ਪ੍ਰੋ: ਤਾਰਾ, ‘ਇਕੀਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾਂ’ ਦੀ ਜੀਤਾਂ, ‘ਵਿਡੋਕਲੀਨਰ’ ਵਿਚ ਲੀ ਮਿਸਿਜ਼ ਗਰੇਗਰੀ, ‘ਪਿਲ’ ਵਿਚ ਲੀ ਮਿਸਟਰ ਸਾਹਨੀ ਦੀ ਲੜਕੀ — ਕਾਲੜਾ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਸੈਕਸ-ਝੁੱਖ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਬੋਰੀਅਤ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ ਤੇ ਬੋਰੀਅਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਰਾਹ ਉਹ ਲਿੰਗ-ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਬੜੇ ਲੇਖਕ ਇਸ ਉਲਾਰ ਨੂੰ ਬਿਆਨਣ ਦਾ ਦਮ ਭਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪ ਸ਼੍ਰੇ-ਸ਼੍ਰੇ ਵਿਚ ਖਚਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਲੜਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਇਹ ਖੂਬੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਿਰਜਣ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਹਦੇ ਕਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੇਖੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪ ਉਲਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅਕਸਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਲੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਮੋਹਨ ਕਾਹਲੋਂ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿਚ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ‘ਚੁੱਪ ਦੀ ਆਵਾਜ਼’ ਵਿਚ ਲੀ ਗੁਰਮੀਤ ਆਪਣੇ ਸੁਹਰੇ ਦੀ ਹਿਰਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਇਗਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗਰਭਵਤੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ‘ਇਹ ਤੇਰਾ ਹੀ ਏ, ਚਾਹੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁੱਤ ਸਮਝ, ਚਾਹੇ ਭਰਾ।’ ਤੇ ਬੁੱਢੇ ਬਾਪ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੀਆਂ ਖਖੜੀਆਂ ਖਖੜੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦੂਜਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਲੜਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਝੁੱਖ ਨੂੰ ਗੁਮਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ‘ਪੈਨਸ਼ਨ’ ਵਿਚ ਲਾ ਬਾਬਾ, ‘ਇਕੀਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾਂ’ ਵਿਚ ਮਸ਼ੀਨ ਨਾਲ ਮਸ਼ੀਨ ਹੋਈ ਜੀਤਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ, ‘ਫੁੱਟਬਾਲ ਪੁਲ’ ਵਿਚ ਲਾ ਜੁਏਬਾਜ਼ ਗੁਪਤਾ, ‘ਗੁੱਡਾ ਭੋਰ’ ਵਿਚ ਲਾ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ, ‘ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਪਲਾਨ’ ਵਿਚ ਗਰੀਬ, ਤੇ ‘ਪਹਿਲੀ ਤਨਖਾਹ’ ਵਿਚ ਲਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਆਦਿ ਪਾਤਰ ਹਰ ਢੰਗ, ਹਰ ਸਾਧਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮਗਰ ਭਟਕਦੇ ਤੇ ਪਿਸ਼ ਦੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ।

ਤੀਜੇ ਨਸਲਵਾਦ ਦੀ ਸ਼ੱਕਸ਼ਿਆ ਕਹਾਣੀ ‘ਮਰਨ ਵੇਲੇ’ ਵਿਚ ਡਾ: ਸ਼ਰਮਾ ਪੱਛਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਆਪਣਾ ਕੇ ਵੀ ਕਾਲਾ ਆਦਮੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਏਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਰਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅੱਸੀ ਸਾਲਾ ਭੁੱਖੀ ਗੋਰੀ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਲੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਲੱਗ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਰਾਪੇ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ।

ਵਿਅੰਗ-ਵਿਧੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੜਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਬਾ-ਪੂਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ‘ਪੈਨਸ਼ਨ’, ‘ਇਗਲੈਂਡ ਫਰੂਟ’ ‘ਮਰਨ ਵੇਲੇ’ ‘ਫੁੱਟਬਾਲ ਪੁਲ’ ਤੇ ‘ਪਿਲ’ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖੜੋਂਦੀਆਂ ਹਨ।

‘ਰੱਬ ਦੇ ਬੱਚੇ’ ਤੇ ‘ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ’ ਦੋ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਨਿਭਾਅ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਕੁਝ ਹਲਕੀਆਂ ਜਾਪੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੜਾ ਆਪਣੇ ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਕਥਾਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

—ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਕੋਇਲ ਨਿੱਤ ਕੂਕਦੀ
ਕਦੇ ਬੋਲ ਚੰਦਰਿਆਂ, ਕਾਵਾਂ

ਕਵਿਤਾ

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੋਰਾ (ਬਰਨਬੀ)

ਜੇ ਬੰਦਿਆਂ ਤੂੰ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਇਥੇ

ਕਾਹਤੋਂ ਪਾਪ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈਂ।

ਇਜ਼ਤ ਅਨਭੋਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ,

ਕਿਉਂ ਮਿਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈਂ।

ਕਿਉਂ ਹਉਮੈ ਦੇ ਵਿਚ ਤੂੰ ਬੰਦਿਆ

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈਂ,

ਪਿਆਰਾਂ ਦੇ ਪੌਦੇ ਨੂੰ ਕਿਉਂ

ਮਿਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈਂ।

ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ

ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਥੋਂ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਤੇਰਾ ਸਾਰਾ ਪਾਪਾ ਕਮਾਇਆ

ਏਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਭਾਵੇਂ ਪਾਪੀ ਵੱਡਾ ਦਿਸਦਾ

ਇਸ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਢਹਿਣਾ ਹੈ।

ਵੇਖ ਅੱਜ ਤੂੰ ਉਹ ਪੁਰਖਾਂ ਨੂੰ

ਸੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ

ਲੋਕ ਯਾਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦੇ

ਭੂਨ ਨਾਲ ਜੋ ਖਹਿੰਦੇ ਸਨ

ਵੇਖ ਤੂੰ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਹਾਦਰ

ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ

11. ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਸੰਨਵਾਰ _____
12. ਮੈਂਬਰੀ/ਪਦਵੀ/ਅਹੁਦੇਦਾਰੀ _____
13. ਇਨਾਮ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਾਨਤਾ ਸੰਨਵਾਰ _____
14. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਫਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸੰਨਵਾਰ _____
15. ਫੁੱਟਬਾਲ ਵਾਕਫੀਅਤ _____
16. ਮੌਜੂਦਾ ਪਤਾ _____

(ਹਸਤਾਖਰ)

ਮਿਤੀ _____

ਇਹਨਾਂ ਲੋਕ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰੀਏ — ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਤੂ

ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਰੱਤੂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਦਾ ਖਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਅਜ ਇਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਲਾਕਾਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਕੋਈ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੀਤ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਨਾਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦੇ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਦੇਸੀ ਹੀ ਲੋਕ ਕਥਾਵਾਂ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੀਰ, ਮਿਰਜ਼ਾ, ਸੋਸੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਪੇਂਡੂ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਗਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਹੁਤ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਟੇਸਟ ਹੀ ਹੋਰ ਕੁਝ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚਿਹਰੇ ਅੱਜ ਲੱਖਾਪਤੀ ਹੋ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਚਾਂਦੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਪਿਛਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਇਸ ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਵੇਸੇ ਕਈਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਟੇਸਟ ਇਹਨਾਂ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਵਿਗਾੜੇ ਹਨ। ਖੇਰ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਦੇਸੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਟੇਸਟ ਵਿਗੜ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕਿਧਰੇ ਪਾਰਮਿਕ ਪਰੋਗਰਾਮ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸਹੁੰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿਸੇਗਾ ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਧਰੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਿਧਰੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖਬਰ ਇਹਨਾਂ ਪੇਂਡੂਆਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਏ ਤਾਂ ਵੀਹ ਕੋਹਾਂ ਦਾ ਪੇਂਡਾ ਪੈਰੀਂ ਤੁਰਕੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਕਿਧਰੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਆਉਣਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਪਰੋਗਰਾਮ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰੋਗਰਾਮ ਤਾਂ ਕੋਈ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਜੇ ਕਿਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਨੀਂ ਇਹਨਾਂ ਪਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸੀ ਗਾਇਕ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਭਿਣਕ ਪੈ ਜਾਏ ਤਾਂ ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਛੱਡਕੇ ਵੀ ਉਹ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵੀ ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸੀ ਗਾਇਕਾਂ ਵਗੇਰ ਅਧੂਰੇ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆਏ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣਾ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਮ ਹੀ ਸੱਦਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਦੇਸੀ ਗਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਭਲੇ ਪੇਂਡੂਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦਾ ਖੂਬ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਭਲੇ ਗਾਇਕ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਕਲਾ ਦੀ ਛੋਹ ਬਚੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੋਵੇ ਉਹ ਪਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਅੱਧ ਪਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਗੀਤ ਗਾ ਗੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਤਾਂ ਸਟੇਜ ਤੇ ਖੜਦਿਆਂ ਹੀ ਸਜੀ-ਫਬੀ ਤਿਤਲੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਖੜਿਆ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਹੀ ਚੋਂਦਾ ਚੋਂਦਾ ਤਵਾ ਸਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ ਫੇਰ ਕੀ ਹੈ ਬੀਬੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਚੜੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੋਕ ਕਾਲਜਾ ਫੜ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੀਬੀ ਦੇ ਬੱਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਤੇ ਵਰੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਲਗਦੇ ਹਨ।

ਦੇਸੀ ਦਾਰੂ ਪੀ ਕੇ ਰੱਜੇ ਹੋਏ ਪੇਂਡੂ ਆਪਣੇ ਨਾਵਾਂ ਤੇ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਉਸਦੀ ਹੋਸਲਾ ਅਵਜਾਈ ਕਰਨ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਦੁਆਪਣੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਰੂਪ ਦਿੰਦੇ ਚੰਗਾ ਝਗੜਾ ਚੜ੍ਹ ਕਰਦਾ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਜਰਾ ਛੱਤਿਆ ਵਲੋਂ ਹੱਥ ਘੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫੇਰਨ ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਛੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ ਆਰੰਭ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਟੇ ਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬੁੱਢੇ ਘੱਟ ਰੁਪਈਏ ਵੀ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਧੜਕਣ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਮਸਾਲਾ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸੀ ਗਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਗਲ ਕੀ ਉਹ ਹਰ ਉਮਰ ਤੇ ਹਰ ਕੋਟਾਗਰੀ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਲ ਲੈਣ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸਟੇਜ ਤੇ ਇਹ ਦੇਸੀ ਕਲਾਕਾਰ ਮਿੱਠੇ ਨਿੱਤ ਦਿਆਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਯਾਰ ਲਿਆ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੋਸ ਬੰਨਦਾ ਵਰਗਾ ਗੀਤ ਗਾ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਦੇ ਬੱਲਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਰਸ ਘੁਲਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਕੇ ਭਲੇ ਪੇਂਡੂ ਦੇਸੀ ਦਾਰੂ ਨਾਲ ਰੱਜੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਗੀਤ ਦਾ ਹੀਰੋ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਬੜੇ ਅਜੀਬ ਅਜੀਬ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਸਕੇ ਆਪਣੇ ਚਾਅ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਮਹਿਫਲ 'ਚ ਖੜਾ ਹਰ ਸ਼ਰਾਬੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੜਾ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੱਚਰ ਜੇਹੇ ਗੀਤ ਗਾਕੇ ਪੇਂਡੂਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਵਾ ਉਲੂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਚੋਖੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਅਖਬਾਰ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਕੋਈ ਗਲਬਾਤ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛ ਲਵੇ ਕਿ ਭਲਾ ਇਹਨਾਂ ਗੀਤ ਇਹ ਕਿਉਂ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਕਲਾਕਾਰ ਇਕੋ ਇਕ ਰਣਿਆ ਰਣਾਇਆ ਫਿਕਰਾ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਜੀ ਲੋਕ ਪਸੰਦ ਹੀ ਅਜ ਕਲ ਐਹੋ ਜਿਹੇ ਗੀਤ

ਮੁੰਡਾ ਭੋਂਦਾ ਕਿਰਕ ਨੀ ਕਰਦਾ
ਮੇਰੀਆਂ ਬਰੀਕ ਚੂੜੀਆਂ

ਜਗਮੋਹਨ ਤੋਰ ਤੇ ਕੀ. ਦੀਪ

ਕਰਦੇ ਨੇ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਜਰਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਫ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕ ਘੱਟ ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਕਸੂਰਵਾਰ ਏਹੋ ਜੇਹੇ ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਖੁਦ ਇਹ ਗਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਿਆਤਾ ਦੀ ਝੂਠੀ ਭੂਖ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਇਹ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਦਮ ਰਖਦਿਆਂ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਹੈ ਇਕ ਦੇ ਬਾਦ ਇਕ - ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗਾਏ ਤਵੇ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਕਣ ਲਗਦੇ ਨੇ ਤੇ ਪਿਛਾਂ 'ਚ ਸਪੀਕਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਵਾ ਕੰਨ ਪਾੜਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਛੱਡਕੇ ਲਾਏ ਜਾਣ ਲਗਦੇ ਨੇ। ਭਲਾ ਆਪ ਹੀ ਸੋਚੋ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਕੀ ਕਰੇਗਾ। ਸੋ ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤੇ ਦੇਸੀ ਇਹ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਨ। ਕਈ ਗਾਇਕ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਸਕਿਆ ਹੀ ਇਹੋ ਹੈ। ਅਜੇਹੇ ਗਾਇਕ ਤੇ ਗਾਇਕਾਵਾਂ ਦੀ ਕਮ-ਅਕਲੀ ਤੇ ਸਿਰਫ ਹਸਿਆ ਹੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਣਕ ਵਰਗੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਤ ਗਾਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫਿਰ ਗਾ ਕੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿਰਸਾ ਸਚਮੁਚ ਅਜੇ ਜਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਲਵੇ, ਮਾਝੇ ਤੇ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਉਸ ਆਪਣੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਕਲੀਆਂ ਨਾਲ ਛਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪੁੰਨ੍ਹ ਇਕ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਇਕ ਬੀਬੀ ਨਾਲ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਲੋਹ ਵਿਚ ਮਾਣਕ ਤੇ ਮੂੰਹੋਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਕ ਗੀਤ ਸੁਣਿਆ 'ਨੀ ਮਰਿਆ ਮੁਕਿਆ ਪਿਆ ਸਲੋਬਨ' ਤੇ ਫਿਰ ਉਸਦਾ ਮਨ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸਦਾ ਰੋਕਾਰਡ ਧਾਰੀ ਵਿਚ ਨਾ ਵਕੀਲ ਬਣਾਈਏ - ਲੜਕੇ ਦੱਸ ਦੂਹਾਂ ਵਰਗੇ ਗੀਤਾਂ ਵੱਲ ਉਹਦਾ ਝੁਕਾ ਦੇਖ ਕੇ ਲਗਾ ਬਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਹੁੰਦਲਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਦੇ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਰੁਖ ਬਦਲਿਆ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗੀਤ ਰੂਹ ਦੀ ਗਜ਼ਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਰਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਾ ਚਖਾਇਆ ਜਾਏ ਕਿ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਗਿਰਾਵਟ ਵਲ ਲਿਜਾਏ। ਭਲੇ ਪੇਂਡੂਆਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਨਾ ਤੇ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਆਦਮੀ ਜਦ ਵੀ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤਲੀ 'ਤੇ ਰਖਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ਬੂ

ਜਗਤਾਰ ਢਾਅ

(ਸਾਊਥਾਲ)

ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਾਗਾਂ 'ਚੋਂ ਲੰਘਿਆ
ਮੇਰੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਕੂਕਿਆ
ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਬਾਗ ਵਿਚ ਉਸ ਪੈਲ ਪਾਈ
ਪਰ ਕੋਈ ਖਸਬੂ ਲਗਰਾਂ ਤੋਂ ਉਤਰ ਨਾ ਆਈ
ਕੁਝ ਖੰਭ ਟੁੱਟੇ
ਕੁਝ ਅੱਥਰੂ ਡੁਲੇ
ਇਕ ਤੁਫਾਨ ਮਚਿਆ
ਤੇ ਬਾਕੀ ਖੰਭ ਸਮੇਟਦਾ
ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ 'ਚ ਡਿਗ
ਉਹ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਰੋਇਆ।
ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਨੂੰ ਵਰਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ
ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ
ਪਰ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦੀ ਬਾਲ ਵਾਂਗੂੰ
ਹਰ ਬਾਗ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦਾ
ਪੈਲ ਪਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ
ਖੰਭ ਗਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ
ਤੇ ਹੁਣ ਖੰਭਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਉਹ ਸੱਚਦਾ
ਨਾਚ ਮੇਰਾ ਕਿਸੇ ਖਸਬੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਚਦਾ
ਕੀ ਹੋਇਆ ਨਾਚ ਮੇਰੇ
ਕਿਸੇ ਖਸਬੂ ਨੂੰ ਰਿੜਾ ਨਹੀਂ ਸਕੇ
ਪਰ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸੁਰਤਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਮਿਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕੇ
ਨੱਚਣਾ ਕਿਸੇ ਖਸਬੂ ਦਾ ਮੁਹਤਾਜੀ ਨਹੀਂ
ਨੱਚਣਾ ਹੁੰਦਾ ਆਪਣੀ ਹੀ ਖਸਬੂ ਦੀ ਲਪਟ ਲਈ।

ਹੂੰ ਵਰਗੀ ਬਰਫ ਉਤੇ ਚਲਦਿਆਂ
ਜੀਅ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕਰਦਾ
ਕਿ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰ ਜਾਵਾਂ
ਕਿ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਮਿੱਟ ਪੇਂਡ ਪਾਵਾਂ
ਪਰ ਬਰਫ ਆਖਰ ਬਰਫ ਹੈ
ਇਕ ਦਿਨ ਪਿਘਲੇਗੀ ਜ਼ਰੂਰ
ਅਮਿੱਟ ਪੇਂਡ ਉਕਰਣ ਲਈ ਤਾਂ
ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਦਿਤ ਵਿਚ ਪਾ
ਅਜਿਹਾ ਨਕਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਘੜਨਾ
ਕਿ ਜਿਸ ਦੀ ਪੇਂਡ ਉਤੇ
ਸਮੇਂ ਹੁੰਦਾ ਆਪਣਾ ਅਮਿੱਟ ਪੇਰ ਧਰਨਾ
ਪਰ ਹੈ ਕਿੰਨਾ ਆਸਾਨ
ਬਰਫ ਉਤੇ ਚਲਦਿਆਂ
ਅਮਿੱਟ ਪੇਂਡ ਉਕਰਣ ਦਾ ਕਿਆਸ ਕਰਨਾ।

ਹੂੰ ਵਰਗੀ ਬਰਫ ਉਤੇ ਚਲਦਿਆਂ

BARRETT & MACDONALD

ਭੇਵ ਬੈਰਿਟ ਤੇ ਅਲੈਕਸ ਮੈਕਡਾਨਲਡ—ਵੈਨਕੂਵਰ ਈਸਟ ਦੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਨਣ ਵਿਚ ਮੱਦਦ ਕਰੋ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਹੋ????
ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਬੱਲੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ (ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼, ਫੀਜੀ, ਇੰਡੀਆ, ਯੂ. ਕੇ., ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਕੀਨੀਆ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਸਿੰਘਾਪੁਰ, ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ, ਤਨਜ਼ਾਨੀਆ ਤੇ ਯੂਗੰਡਾ ਦੇ ਬਹਿਰੀ) ਵੋਟ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ

- 19 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਹੋਣ
 - ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ
 - ਬੀ. ਸੀ. ਵਿਚ 6 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ
- ਭੁੱਖਵਾਰ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੋਟ ਕਰੋ 254-7932 ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਟ ਤੇ ਚੁਰਾਭੇ ਨਾਂ ਹੋ(ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ)

ਤੁਸੀਂ 5 ਮਈ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਬੈਰਿਟ ਤੇ ਮੈਕਡਾਨਲਡ
ਕੈਪੇਨ ਆਫਿਸ
1310 ਨਨਾਇਮੋ (ਚਾਰਲਸ ਤੋਂ)

ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਲਈ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ

ਸ਼ੋਪ—ਸਿਰ ਹੇਠ ਦਾ ਤਰਲ ਸਾਬਣ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਖਰਗੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਗੋਸ਼ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪਿਜਰੇ ਵਿਚ ਜਕੜ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਿਲਚਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਖਰਗੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਵੱਲ ਖਿਚ ਕੇ ਪਿੰਨ ਜਾਂ ਟੋਪ ਲਗਾ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਝੁਕਾ ਨਾ ਸਕੇ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਉਸਦੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਭੁੰਦਾਂ ਸ਼ੋਪ ਦੀਆਂ ਪਾ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਜਲਣ, ਖੁਰਕ ਜਾਂ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਉਹ ਇਸੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਇਸ ਤਜਰਬੇ ਨਾਲ ਖਰਗੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਫਾਲੋ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਰੀਮ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਨੱਕੀ ਹੋਈ ਚਮੜੀ ਉੱਤੇ ਪਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਵਿਕਣ ਲਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਖਰਗੋਸ਼ ਜਾਂ ਚੂਹੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਾਲ ਉਸਤਰੇ ਨਾਲ ਉਤਾਰ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਚਮੜੀ ਤੇ ਟੋਪ ਲਗਾ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਟੋਪ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜੇਹੇ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਖਿਚ ਕੇ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਚਮੜੀ ਵੀ ਉਤਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਰਿਆ ਉਦੋਂ ਤਕ ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤਕ ਅੰਦਰਲਾ ਮਾਸ ਨਾ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪਵੇ। ਫਿਰ ਇਸ ਕੱਚੇ ਮਾਸ ਤੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਸ਼ਨ ਜਿਵੇਂ—‘ਆਫਟਰ ਸ਼ੇਵ ਲੋਸ਼ਨ’ ਯੂਡੋਕੋਲੋਨ ਆਦਿ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਵਿਚਾਰਾ ਜਾਨਵਰ ਇਸੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਹਿਲਣ ਚਲਣ ਦੇ ਪਿਜਰੇ ਵਿਚ ਜਕੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਚਮੜੀ ਜਲੇ ਜਾਂ ਦਰਦ ਨਾਲ ਉਹ ਮਰੇ ਇਹ ਉਸਦੀ ਕਿਸਮਤ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਉਨਤੀ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਪਣੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸ਼ੋਕ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇ-ਜ਼ੁਬਾਨ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਿਉਂ ?

ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅਜੇਹਾ ਸਮਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਦਾਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੁੰਡਿਆ ਵੇ ਗਣ ਦਿਆ
ਤੇਰੇ ਬੋਤੇ ਦੀ ਮੁਹਾਰ ਬਣ ਜਾਵਾਂ

ਇਕ ਚੌਥਾਈ ਦੁਨੀਆਂ ਜੰਗ 'ਚ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਏ.ਪੀ.) ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ — ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ 45 ਦੇਸ਼, ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਜੋ ਕਿ 20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਕਿ ਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਇਕ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਚੌਥਾਈ ਭਾਗ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਸ ਗਰੁਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 1975 ਤੋਂ 1979 ਤਾਈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਰਹਿੰਦੀ ਖੋਜ ਨਾਟੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ 2 ਅਰਬ 60 ਬਾਰੇ ਇਕ ਗਰੁਪ ਨੇ ਕਹੀ ਹੈ। ਕਰੋੜ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ 40 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧ ਵੇਜ਼ੀ ਹਥਿਆਰ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ 3 ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿ ਵਾਰਸਾ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ 2 10-15 ਲੱਖ ਲੋੜ ਮਾਰੇ ਗਏ ਕਰੋੜ 70 ਲੱਖ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਜੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ, ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਹਥਿਆਰ

ਪਗੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਬੈਡਫੋਰਡ — ਬੈਡਫੋਰਡ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਗੇਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਾਨੀਆ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੀਤ

ਐਚ. ਐਸ. ਸਿੰਘ
ਕੁਰਾਨੀ (ਸੁਸ਼ੋਕਸ), ਇਗਲੈਂਡ

(ਕੁੜੀ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਆਈ ਹੈ। ਮੁੰਡਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਝੇ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਛੱਡਕੇ ਭੱਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਥੇ ਰਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਅੱਗੇ ਜੋਗੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਪਿਛੇ ਜੋਗੀ ਇਕ ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖਦੀ ਹੈ)

“ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲੰਘੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਕਰੇ ਨਾ ਦਿਲ ਮੇਰਾ। ਹੋਕੇ ਨਾਲ ਮਰ ਨਾ ਜਾਈ, ਮੈਨੂੰ ਖਾਂਦਾ ਏ ਫਿਕਰ ਮਾਂ ਤੇਰਾ।”

ਖਾ ਕੇ ਗੁਰਾਹੀਆਂ, ਲੋਟ ਮੰਜੇ ਉਤੇ ਜਾਵਾਂ ਨੀ।

ਰੋਵਾਂ ਹੋਕਿਆਂ 'ਚ ਜ਼ਿੰਦ ਜਿਹੜੀ ਪਾਲੀ ਨਾਲ ਚਾਵਾਂ ਨੀ।

ਬੁੱਕ ਬੁੱਕ ਕੋਰਾਂ ਅੱਬਰ, ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਏ ਸਵੇਰਾ।

ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲੰਘੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਕਰੇ ਨਾ ਦਿਲ ਮੇਰਾ।

ਹੋਕੇ ਨਾਲ ਮਰ ਨਾ ਜਾਈ, ਮੈਨੂੰ ਖਾਂਦਾ ਏ ਫਿਕਰ ਮਾਂ ਤੇਰਾ।

ਜਾਵਾਂ ਜਦ ਕੰਮ ਉਤੇ, ਜੰਮ ਜਾਵੇ ਖੂਨ ਨੀ।

ਬਰਵਾਂ 'ਚ ਬੱਸ ਉਡੀਕਾਂ, ਮੁਲੋਂ ਭੈੜੀ ਚੁਨ ਨੀ।

ਮੁੰਡੇ ਮਾਰਦੇ ਖੁਧਰੇ, ਅੱਖਾਂ ਪਾਤ ਪਾਤ ਦੇਖੇ ਬੁੱਢਾ ਠੇਰਾ।

ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲੰਘੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਕਰੇ ਨਾ ਦਿਲ ਮੇਰਾ।

ਹੋਕੇ ਨਾਲ ਮਰ ਨਾ ਜਾਈ, ਮੈਨੂੰ ਖਾਂਦਾ ਏ ਫਿਕਰ ਮਾਂ ਤੇਰਾ।

ਬੱਕੀ ਟੁੱਟੀ ਕੰਮ ਉਤੇ, ਪਹੁੰਚਾਂ ਜਦ ਘਰ ਨੀ।

ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾਂ, ਇਹ ਵੇਖ ਆਵੇ ਡਰ ਨੀ।

ਦਿਸੇ ਮੌਤ ਵਾਂਗੂੰ ਚੁੱਪ, ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਜਾਪਦਾ ਬੁਢੇਰਾ।

ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲੰਘੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਕਰੇ ਨਾ ਦਿਲ ਮੇਰਾ।

ਹੋਕੇ ਨਾਲ ਮਰ ਨਾ ਜਾਈ, ਮੈਨੂੰ ਖਾਂਦਾ ਏ ਫਿਕਰ ਮਾਂ ਤੇਰਾ।

ਪਿਛੇ ਸੀ ਹਨੇਰ, ਦਿਸੇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਨਾ ਚਾਨਣਾਂ।

ਚੁਨ ਕਟੀ ਸਮਝ, ਪੈਣਾਂ ਵਕਤ ਪਛਾਨਣਾਂ।

ਧੜ ਤੁਰੀ ਫਿਰੇ ਲਾਸ਼, ਰੂਹ ਵਾਲਾ ਉਡ ਗਿਆ ਬਟੇਰਾ।

ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲੰਘੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਕਰੇ ਨਾ ਦਿਲ ਮੇਰਾ।

ਹੋਕੇ ਨਾਲ ਮਰ ਨਾ ਜਾਈ, ਮੈਨੂੰ ਖਾਂਦਾ ਏ ਫਿਕਰ ਮਾਂ ਤੇਰਾ।

ਮਤਲਬ ਪੁਸਤ ਇਥੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਖਾਕ ਨੇ।

ਉਤੇ ਉਤੇ ਪਿਆਰ, ਸਭ ਫਿਕੇ ਫਿਕੇ ਸਾਕ ਨੇ।

ਪੈਸਾ ਰਖਦੇ ਨੇ ਮੁਖ, ਦੁਖਦੇ ਸੁਖਦੇ ਮਾਰੇ ਨਾ ਕੋਈ ਫੇਰਾ।

ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲੰਘੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਕਰੇ ਨਾ ਦਿਲ ਮੇਰਾ।

ਹੋਕੇ ਨਾਲ ਮਰ ਨਾ ਜਾਈ, ਮੈਨੂੰ ਖਾਂਦਾ ਏ ਫਿਕਰ ਮਾਂ ਤੇਰਾ।

ਵਲੈਤ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਚਾਅ, ਖੇਰ ਖੇਰ ਹੋਣੇ ਨੀ।

ਤੱਕ ਕੇ ਤਾਂ ਹਾਲ ਮੇਰਾ, 'ਚੰਦ' ਵਰਗੇ ਹੋਣੇ ਨੀ।

ਗਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਹਨੇ ਲਾਇਆ ਏ ਜ਼ੋਰ ਬਥੇਰਾ।

ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲੰਘੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਕਰੇ ਨਾ ਦਿਲ ਮੇਰਾ।

ਹੋਕੇ ਨਾਲ ਮਰ ਨਾ ਜਾਈ, ਮੈਨੂੰ ਖਾਂਦਾ ਏ ਫਿਕਰ ਮਾਂ ਤੇਰਾ।

ਬੱਤਾ ਵੀਰ ਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਵੇ
ਉਡਦੀ ਧੁੜ ਦਿੱਸੇ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਗਲੀ ਗਲੀ.....

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਦਾ ਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਸਥਾਈ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਸਿਧਵਾਂ ਵਾਲੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਕਾ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਾਕਾ ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਦਾ ਨਾਂ ਇਕ ਪ੍ਰਪਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ...

ਫੋਨ : 524-2778

524-8861

366 Pembina St.

New Westminster, B.C. V3M 5T6

ਹੱਸਣਾ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ

ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ ਗਲਤ ਬਰਮਾਮੀਟਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ? ‘ਜਲਦੀ ਆਓ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੂੰ 120 ਡਿਗਰੀ ਬੁਖਾਰ ਏ।’

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਤੁਸੀਂ ਵਾਇਰ ਬਰੀਗੇਡ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ।

—0—

ਪੁੱਤਰ—ਮੰਮੀ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢ ਵਾਲੀ ਅੰਟੀ ਦਾ ਨਾਮ ਡਾਰਲਿੰਗ ਏ!

ਮੰਮੀ—ਨਹੀਂ ਬੇਟਾ।

ਪੁੱਤਰ—ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਬਜ਼ਾਰ ਗਏ ਸੀ ਤਾਂ ਡੈਂਡੀ ਕੰਧ ਉਤੇ ਉਸਨੂੰ ਡਾਰਲਿੰਗ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ

ਬੀ. ਏ. ਐਲ. ਐਲ. ਬੀ (ਪੀ.ਯੂ.)

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ B.A.L.L.B. (Pb.U.)

(ਸਾਡਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈਕੋਰਟ)

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਆਮ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:—

- ਘਰ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ੀਦਣ, ਵੇਚਣ ਲਈ ਜਾਂ ਮੋਰਗੇਜ਼ ਲੈਣ, ਦੇਣ ਜਾਂ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਵਾਉਣੀ
- ਵਸੀਅਤ, ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮੇ, ਐਗਰੀਮੈਂਟ, ਡੈਕਲਾਰੇਸ਼ਨ, ਐਗਰੀਮੈਂਟ, ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਲਈ “ਰਾਹਦਾਰੀ”
- ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ

ਅਤੇ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ

ਦੇ ਆਮ ਮਸਲੇ ਤੇ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੇਸ ਲੜਨ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ

7-4857 Kingsway (Opp. Sears) Burnaby, B.C. V5H 2C8

PHONE—Off. 433-8366

Res. 324-4160

ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ (ਦਫਤਰ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਖੁਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ)

ਐਕਸੀਡੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਦੇ ਇਨਸੂਰੈਂਸ ਦੇ

ਕੇਸਾਂ ਲਈ

ਉਜੱਲ ਦੁਸਾਂਝ ਅਤੇ ਮਹਿਬੂਬ ਪਿਰਾਨੀ

(ਦੁਸਾਂਝ ਐਂਡ ਪਿਰਾਨੀ) ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ

327-6381

#202-5887 ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਡਰਾਈਵ, ਵੈਨਕੂਵਰ

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ (ਨਾਵਲ)

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਪਿੰਡ ਖੁਰਦਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ) ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੈਨਕੂਵਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਜੀਵਨ ਗਾਥਾ।
(ਲੜੀਵਾਰ)

ਕਿਸਤ ਗਿਆਰਵੀਂ

ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਾਵਲਿਸਟ
ਕਾਂਡ 24

ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਈ। ਕਦੇ ਲੋਟ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਕਦੇ ਫਿਰ ਉਠ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਖ ਲੱਗੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਜਾਗ ਪਏ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਮੁੜ ਖੜਕਿਆ। ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਜਗਾਇਆ ਦੱਸਿਆ—“ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਦਾ ਹੈ। ਖਬਰਦਾਰ ਹੋ ਜਾਓ। ਕਿਧਰੇ ਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਏਥੇ ਹਾਂ।”

ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਭੜਵਾਹੇ ਮੇਜੀ ਤੋਂ ਉਠਦਿਆਂ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾ ਹਿਲਾਇਆ। ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਉਂਝ ਕਰ ਕੇ ਪਾਸਾ ਬਦਲ ਕੇ ਲੰਮਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਝੋਜੋੜਦਿਆਂ ਕਿਹਾ—“ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ! ਕੋਈ ਬੁਰਾ ਖੜਕਾ ਰਿਹਾ। ਉਠ ਕੇ ਵੇਖ ਕੋਣ ਐ।” ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਮਲਦਾ ਮਲਦਾ ਬੋਲ ਪਿਆ—“ਤੂੰ ਆਪੇ ਵੇਖ ਲਾ ਕੋਣ ਐ।” ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਝੀਤਾਂ ਬਾਣੀ ਵੇਖਿਆ। ਇਕ ਉਚਾ ਲੰਮਾ ਰਿਸ਼ਟ ਪੁਸ਼ਟ ਗੋਰਾ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅੱਗੇ, ਖੜਾ ਸੀ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਘਬਰਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ—“ਖਬਰਦਾਰ ਹੋ ਜਾਓ। ਕੋਈ ਗੋਰਾ ਬੁਰਾ ਅੱਗੇ ਖੜਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਦੀ ਧਾੜ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀ ਪਰ ਉਹ ਕਿਧਰੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਹੋਣੇ ਐ। ਪਠਾਣ ਗਦਾਰੀ ਕਰ ਗਿਏ।” ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਉਠ ਖਲੋਤੇ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਰੋਂ ਫੜ ਕੇ ਬਿਠਾਇਆ ਕਿਹਾ—“ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ! ਅਸੀਂ ਕੰਧ ਟੱਪ ਕੇ ਚਲੇ। ਕੋਈ ਗੋਰਾ ਬੁਰਾ ਖੜਕਾ ਰਿਹਾ। ਪੁਲਸ ਆ ਗਈ ਐ! ਤੇਰਾ ਪਠਾਣ ਗਦਾਰੀ ਕਰ ਗਿਏ।” ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੋਲੇ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਖਬਰਦਾਰ ਹੋ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ।

ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਘਬਰਾ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਬਾਹਰੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ—“ਖਨਜ਼ੀਰ ਨੱਥੇ! ਬਦ-ਤੁਖਮ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਤਾ।

ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਪਠਾਣ ਅਮਾਨ ਉਲਾ, ਆਪਣੇ ਸਾਲ ਗੜ੍ਹ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੁਲਸ ਚੜ੍ਹਾ ਲਿਆਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਗੋਵਾਲਵਰ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ। ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੁਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਉਹ, ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਨੂੰ ਕੋਟ ਪਤਲੂਨ ਵਿਚ ਵੇਖ ਕੇ ਹੋਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਨੇ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕ ਦਿਤਾ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਸਤੌਲ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਲਿਆ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਉਸਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਲਿਆ। ਅੰਦਰ ਵੜਦਿਆਂ ਹੀ ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਗੁੰਡਾ ਮਾਰ ਕੇ ਗੱਸੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ—“ਯਹ ਸਾਲਾ ਜਬ ਤਾੜੀ ਪੀ ਲੇਤਾ ਤੇ ਢੋਲ ਬਜਾਓ ਤਬ ਭੀ ਨਹੀਂ ਉਠਤਾ।” ਉਸ ਨੇ ਹੱਸਦਿਆਂ ਹੱਸਦਿਆਂ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ—“ਸਰਦਾਰ ਹਮ ਕੋਟ ਪਤਲੂਨ ਮੇਂ ਕੈਸਾ ਲਗਤਾ? ਹਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਕੋ ਬੋਲਾ ਬਾਈਸਕਲ ਪੇ ਜਾਏਗਾ। ਸਲਵਾਰ ਫਟ ਜਾਏਗਾ। ਹਮ ਦੇ ਬਾਈਸਕਲ ਲਾਇਆ। ਜਲਦੀ ਕਰੋ। ਜਲਦੀ ਕਰੋ।”

ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੋਵਾਲਵਰ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਝੋਲੇ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ—“ਖਾਨ ਸਾਹਬ! ਹਮ ਲੋਗ ਸਮਝਾ ਕਿ ਕੋਈ ਗੋਰਾ ਪੁਲਸ ਲੇ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।”

“ਹਮਾਰਾ ਬੇਗਮ ਭੀ ਕਹਿਤਾ ਕਿ ਕੋਟ-ਪਤਲੂਨ ਮੇਂ ਹਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲਗਤਾ। ਲੋਗ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਨਨਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਹਮ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਨਨਾ ਬੁਰਾ ਮਾਨਤਾ। ਪਠਾਣ ਕਾ ਬੇਟਾ ਹੋ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਿਉਂ ਬਨੇਗਾ।” ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਰਾ ਰੁਕ ਕੇ ਕਿਹਾ—“ਹਮ ਸੋ ਨਹੀਂ ਸਕਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਟੈਮ ਕਿਆ ਹੁਆ।”

ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਘੜੀ ਵੇਖ ਕੇ ਦੱਸਿਆ—“ਤਿੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।”

ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਵਿਚ ਦੇਰ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ—“ਨੱਥਾ ਸਰਦਾਰ! ਅਗਰ ਤੁਮ ਜਾਨਾ ਨਹੀਂ ਮਾਂਗਤਾ ਤੇ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ॥ ਹਮ ਅਕੇਲਾ ਚਲਾ ਜਾਏਗਾ।”

ਉਹ ਪੱਗ ਲਪੇਟਤਾ ਲਪੇਟਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਚੁਕਿਆ। ਉਹ ਤਿੱਖੇ ਤਿੱਖੇ ਕਦਮੀ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਕ ਬਾਈਸਕਲ ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਨੇ ਤੇ ਦੂਜਾ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਤੇ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਸਿਰੋਂ ਨੰਗਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੱਬਾ ਹੱਥ ਸਿਰ ਉਤੇ ਫੇਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ—“ਹਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਾ ਟੋਪੀ ਪਹਿਨਨਾ ਬੁਰਾ ਮਾਨਤਾ। ਪਤਲੂਨ ਅੱਧ ਕੋਟ ਕੇ ਸਾਥ ਪਗੜੀ ਪਹਿਨਨਾ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ ਲਗਤਾ। ਨੰਗਾ ਸਰ ਮੇਂ ਸਾਲਾ ਮੱਛਰ ਕਾਟਤਾ” ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਹੱਸ ਪਿਆ।

ਕੁਝ ਦੇਰ ਚੁਪ ਚਾਪ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ, ਉਹ ਸਾਈਕਲਾਂ ਉਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਈ ਸਾਹਬ, ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੇ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ, ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਜਦ ਉਹ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖੰਘਟ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੰਘਟ ਵਾਲਾ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ। ਉਹ ਰੋਲ ਦੀ ਪੱਟੜੀ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲਗਿਆਂ ਸਾਈਕਲਾਂ ਉਤੇ ਉਤਰ ਖਲੋਤੇ। ਨਦੀ ਦਾ ਪੁਲ ਟੱਪਣ ਸਾਰ ਉਹ ਪੱਟੜੀ ਤੋਂ ਲਹਿ ਕੇ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਸਾਈਕਲਾਂ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ ਬੈਠੇ। ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਮੀਲ ਉਹ ਕਦੇ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਕਦੇ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਮਲਾਯਾ-ਸਿਆਮ ਦੀ ਹੱਦ ਟੱਪ ਗਏ।

ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਫੌਜੀ ਬਿਗਲ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਠਠਬਰ ਕੇ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਮੂੰਹ-ਹਨੇਰਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਪਛਾਣ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਡੱਕ ਕੇ ਖਲੋਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ—“ਬੜਾ ਸਰਦਾਰ! ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਬੜਾ ਕਰਮਾਤ ਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਮਾਨਤਾ। ਜਬ ਭੀ ਹਮ ਤੁਮਾਰਾ ਆਖ ਪੇ ਅਪਨੀ ਆਖ ਭਾਲਤਾ ਹਮਾਰਾ ਆਖ ਝੁੱਕ ਜਾਤਾ। ਤੁਮ ਕੋ ਵੇਲੀ-ਅੱਲਾ ਨੇ ਕਰਮਾਤ ਦੀਆ। ਹਮ ਕੋ ਭੀ ਕੋਈ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ।”

ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਦਾ ਮੋਢਾ ਫੜ ਲਿਆ। ਉਹ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਭਰਵੀਂ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲ ਪਿਆ—“ਮੇਰੇ ਬਦਨ ਕੋ ਤੁਮ ਫੁਆ। ਹਮਾਰੇ ਬਦਨ ਮੇਂ ਬਿਜਲੀ ਫਿਰ ਗਿਆ। ਤੁਮ ਵੇਲੀ ਅੱਲਾ ਕਾ ਬੇਟਾ। ਹਮ ਕੋ ਏਕ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ। ਤੁਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸੋ ਨਹੀਂ ਭਰਤਾ। ਹਮਾਰਾ ਦਿਲ ਸੇ ਸਾਲਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਾ ਭਰ ਨਿਕਾਲੇ। ਬਸ ਯਹੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਮਾਂਗਤਾ। ਹਮ ਦਿਲ ਸੇ ਤੁਮਾਰਾ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਕਰੇਗਾ।” ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੱਫੀ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਘੁੱਟ ਲਿਆ। ਅਮਾਨ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਬਾਈਸਕਲ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਵਿਚ ਇਤਨਾ ਬੋਲ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੋਟ

ਦੇ ਬੱਧੇ ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਬਟਨ ਟੁਟ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਏ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜੱਫੀ ਵਿਚ ਘੁੱਟੇ ਰਹੇ। ਬਿਗਲ ਵੱਜਣ ਦੀ ਫਿਰ ਇਕ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ। ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੱਫੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ—“ਵੇਲੀ-ਅੱਲਾ, ਹਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸੋ ਨਹੀਂ ਭਰੇਗਾ। ਹਜ਼ਾਰ ਬਾਰ ਬਿਗਲ ਬਜਾਏ। ਹਮ ਉਸ ਕਾ ਬਿਗਲ ਨਹੀਂ ਸੁਨੇਗਾ।” ਉਸ ਨੇ ਬਾਈਸਕਲ ਚੁਕਦਿਆਂ ਕਿਹਾ—“ਖੁਦਾ ਹਾਫਿਜ਼।”

ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੂੰ ਆ ਜੱਫੀ ਪਾਈ ਤੇ ਫਿਸ ਪਿਆ—“ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ‘ਜਾਗੇ’ ਸਮਝਿਆ ਸੀ। ਭੁਲ ਕਿਵੇਂ ਬਖਸ਼ਾਉਂ?” ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ—“ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ! ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਸਲੀ ਮਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ‘ਜਾਗੇ’ ਬਣ ਜਾਈਏ। ਆਪ ਜਾਗ ਪਈਏ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਣ ਲੱਗ ਪਈਏ ਤਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।” ਫਿਰ ਉਹ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੱਫੀ ਵਿਚ ਜਕੜਿਆ ਗਿਆ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਬਾਪੜਦਿਆਂ ਕਿਹਾ—“ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ! ਜੇ ਸਾਡੇ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਅੱਠ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖੀ।” ਉਸ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ—“ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖੂੰ। ਤੂੰ ਮੈਥੋਂ ਸਭ ਲੁਕੇ ਰੱਖਿਐ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਖੋਪਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਪੈਂਦੀ।”

“ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ! ਖੁਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਜੇ ਜੀਂਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਵੇਰ ਮਿਲਾਂਗੇ।”

“ਆਹੋ, ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੋਂਦੀ ਸੀ—ਆਸ ਨਾਲ ਜਹਾਨ ਐ।” ਹਨੇਰਾ ਛਿਣ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅਜੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਕਿਰਨ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ—“ਸਰਦਾਰ! ਟੈਮ ਕਿਆ ਹੋ ਗਿਆ।” ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਘੜੀ ਵੇਖ ਕੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ—“ਪਾਂਚ ਬਜਨੇ ਵਾਲੇ, ਨੂੰ।”

ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਤੱਕਿਆ ਕਿ ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘੜੀ ਉਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਗੁੱਟ ਨਾਲੋਂ ਘੜੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਗੁੱਟ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਦਿਆਂ ਕਿਹਾ—“ਖਾਨ ਸਾਹਿਬ!” ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਘੜੀ ਵਾਪਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ—“ਬੜਾ ਸਰਦਾਰ! ਵੇਲੀ ਅੱਲਾ, ਯਹ ਨਹੀਂ ਹੋਗਾ। ਹਮ ਹਰਾਮ-ਤੁਖਮ ਨਹੀਂ। ਪਠਾਣ ਕਾ ਬੇਟਾ ਹੈ।”

ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ—“ਖਾਨ! ਅਗਰ ਹਮ ਕੋ ਯਹ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਮਿਲਤਾ ਤੇ ਹਮ ਅਪਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਰੱਖ ਲੇਤਾ।”

“ਹਮ ਭੀ ਅਪਨੇ ਸਰ ਪਰ ਰੱਖੇਗਾ।” ਕਹਿਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਕੋਲੋਂ ਘੜੀ ਫੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨਾਲ ਫੁਹਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗੁੱਟ ਉਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲਈ।

ਕਾਂਡ 25

ਅਮਾਨ ਉਲਾ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਤੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਭਾਂਡੇ ਮੀਂਹੇ ਤੁਰਦੇ ਗਏ। ਉਹ ਆਮ ਰਾਹ-ਗੁਜਰੂਆਂ ਦੇ ਰਾਹੇ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਿਆਮੀ ਰਾਹ ਗੁਜਰੂ ਦਿਸ ਪੈਂਦਾ। ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਿਆਮੀ ਕਿਸਾਨ, ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਹਟਵੇਂ ਹਟਵੇਂ ਤੁਰਦੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਜਿਥੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਡੰਡੀ ਨਾਹ ਮਿਲਦੀ। ਉਹ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਲੰਘਦੇ ਹੋਰ ਪਗ-ਡੰਡੀ ਲੱਭਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਉਹ ਚਿੱਕੜ ਵਿਚ ਖੁਭਣ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਹੋਰ ਰਾਹ ਲੱਭ ਲੈਂਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹੁਤ ਮੱਧਮ ਚਾਲ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਲੱਭਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਇਕ ਪਹਿਉ ਤੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹੇ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਸੁੱਢੇ ਪਤਾਨੀ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਆਪਣੇ ਪਾਸਿਓਂ ਆਉਂਦਾ ਤਕਿਆ। ਜਦ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਢੁਕਿਆ ਤਾਂ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦੇ ਕੇ ਖੜਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਈ ਸਿੱਖ ਵੇਖੇ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਾ ਆਈ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਆਮੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੁੱਛਿਆ। ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਤੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ। ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਕਿਹਾ—“ਸੁੱਢੇ ਗੋਲਕ।” ਉਹ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸੁੱਢੇ ਗੋਲਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਈਕਲ ਉਤੇ ਪਲਾਕੀ ਮਾਰਦਿਆਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰੇ ਆਉਣ। ਉਸ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਕਿਹਾ—“ਸੁੱਢੇ ਗੋਲਕ ਗੁਡ।” ਉਹ ਸਮਝ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਹ ਸੁੱਢੇ ਗੋਲਕ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਂਦਾ। ਜਦ ਉਹ ਦੂਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਕਿਹਾ—“ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸਿਆਮੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੇ।”

“ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਠੀਕ ਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।” ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ—“ਸੁੱਢੇ ਗੋਲਕ” ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਦਸਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਾੜ੍ਹਾ ਖੁਲ੍ਹਾ ਰਖਦਾ ਐ।

ਨਾਲੇ ਛੇ ਝੁੱਟਾ ਉਚਾ ਲੰਮਾ ਸਰਦਾਰ ਐ। ਯਾਲੇ ਵਾਲਾ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਰਹਿੰਦਾ। ਸ਼ੇਦ ਉਹ ਵੀ ਚੰਬੇ ਈ ਮਿਲ ਪਏ।” ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ। ਉਹ ਦੌੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਚੁਪ ਚਾਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰਦਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਅਜੇ ਕੁਝ ਦੂਰ ਹੀ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਦੋ ਸਿਆਮੀ ਪੁਲਸੀਏ ਆਉਂਦੇ ਵੇਖੇ। ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਤਕਿਆ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ—“ਹੁਣ ਕੀ ਕਰੀਏ?”

“ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਲੰਘ ਜਾਣ ਦਿਓ।”

“ਜੇ ਕੋਈ ਖਤਰੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਤਾਂ?”

“ਨਹੀਂ! ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ। ਤੁਰੋ ਚਲੋ ਨਿਝੱਕ।”

ਜਦ ਉਹ ਪੁਲਸੀਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਹੱਥ ਚੁਕ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁਝ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਹੱਥ ਚੁਕ ਕੇ ਸਲਾਮ ਦਾ ਉਤਰ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਵੇਖਦੇ ਵੇਖਦੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਗਏ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ—“ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਮੁੜ ਵੇਖਦੇ ਐ।”

“ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾ ਹੈ।” ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਫਿਰ ਪਾਠ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਏ। ਕੁਝ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਸੁੱਢੇ ਗੋਲਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਤਿੱਖੇ ਹੋ ਗਏ। ਠੰਢ ਦਾ ਮੌਸਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜਕਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੁੱਢੇ ਗੋਲਕ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਤਕਿਆ ਪਰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਆ ਜਾਣ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਉਹ ਖਿਣ ਕੁ ਉਸਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੁਕ ਗਏ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ—“ਜਾਪਦਾ ਤਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੀ।”

ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ—“ਜੇ ਕੋਈ ਸਿੰਘ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਹੀ ਪੱਕੀ ਪਛਾਣ ਹੋਂਦੀ ਹੈ।”

“ਗੱਲ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਐ ਪਰ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੋਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਘਰ ਪੁੱਛ ਲਵਾਂਗੇ।” ਉਹ ਤੁਰਦੇ ਤੁਰਦੇ, ਕਿਸੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਲੱਭਦੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੱਲ ਜਾ ਨਿਕਲੇ। ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉਤੇ ਕਾਫੀ ਲੋਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕੋਈ ਗੱਡੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਹਿਲੋਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੀੜ ਭਾੜ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚੰਗਾ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਪਰ ਫਿਰ ਉਹ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉਤੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਇਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ, ਪਾਦਰੀ ਖੜਾ ਤਕਿਆ। ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਉਸਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਯਾਲੇ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ “ਹਾਂ” ਵਿਚ ਉਤਰ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਲੇ ਦੇ ਟਿਕਟ ਲੈ ਲਏ। ਗੱਡੀ ਆਉਣ ਸਮੇਂ ਉਹ, ਪਾਦਰੀ ਵਾਲੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾ ਬੈਠੇ।

ਦੁਪਹਿਰਾਂ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਭੁਖ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਤੜਕੇ ਤੁਰਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਾਧਾ। ਉਹ ਪਾਦਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਤੇ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਜਦ ਵੀ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਜਾਂ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਉਸ ਵੱਲ ਤੱਕਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਨੀਵੀਆਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ।

ਜਦ ਗੱਡੀ ਮੈਰੂਬੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਰੁਕੀ ਤਾਂ ਮੁਸਾਫਰ ਉਤਰੇ ਤੇ ਕਈ ਉਥੋਂ ਗੱਡੀ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹੇ। ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਤੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਿਕ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ, ਹਿਲ ਪਈ, ਗੱਡੀ ਉਤੇ ਦੌੜ ਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ—“ਜੇ ਸਿੰਘ ਸਾਡੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਸੀ।”

“ਅਗਲੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਤੇ ਗੱਡੀ ਖੜੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਵੀ ਯਾਲੇ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਗਲੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਂ ਰੂਸੇ ਹੈ। ਜਦ ਉਥੇ ਗੱਡੀ ਰੁਕੇਗੀ ਤਾਂ।” ਅਜੇ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਚੈਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿਆਮੀ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲ ਕੇ, ਟਿਕਟਾਂ ਮੰਗੀਆਂ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਟਿਕਟਾਂ ਵਿਖਾ ਕੇ, ਕੁਝ ਪੁੱਛਣ ਹੀ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਪ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਟਿਕਟਾ ਵੇਖ ਕੇ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਗਿਆ।

ਜਦ ਗੱਡੀ ਰੂਸੇ ਰੁਕੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਡੱਬੇ ਵਿਚੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਨਾਲ ਦੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਜਾ ਚੜ੍ਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਫਤਹ ਬੁਲਾਈ। ਤਿੰਨੋਂ ਇਕੱਠੇ ਬਹਿ ਗਏ। ਜਦ ਗੱਡੀ ਹਿਲੀ ਤਾਂ ਸਿਆਮੀ ਟਿਕਟ-ਬਾਬੂ ਉਸ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਆ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਡੱਬੇ ਦੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੇ ਟਿਕਟ ਚੈਕ ਕਰ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਤਰ ਕੇ ਦੌੜ ਕੇ ਦੂਜੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਟਯਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬੰਕੋਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਯਾਲੇ ਰੁਕ ਜਾਣਗੇ। ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ—“ਤੁਸੀਂ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਣਾ ਹੋਣੈ।”

ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ “ਹਾਂ” ਵਿਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ। “ਫੇਰ ਮੈਂ ਵੀ ਭਾਈ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਰਾਤ ਦੀ ਗੱਡੀ ‘ਤੇ ਹਟਯਾਈ ਚਲਾ ਜਾਂਗਾ।” ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ—“ਤੁਸੀਂ ਭਾਈ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸੋਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਵੋਗੇ।”

“ਨਹੀਂ! ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ।”

“ਚਲੋ! ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਚੱਲਾਂਗਾ। ਉਹ ਯਾਲਿਓਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਐ।”

ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਤੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾ ਉਸਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਪੁੱਛੀ ਤੇ ਨਾ ਆਪਣੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕੋਈ ਨਾ ਕਰਵਾਈ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ—“ਪਿਛਲੇ ਦੋਹਾਂ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਉਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਅਗਲੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀ ਕੁਝ ਮਿਲੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?”

“ਅਗਲਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਯਾਲਾ ਐ। ਆਪਾਂ ਉਥੇ ਉਤਰ ਜਾਣੇ। ਭਾਈ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤਿਆਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਇਆ ਗਿਆ ਬਹੁਤ ਰਹਿੰਦੇ।” ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ—“ਇਹਨਾਂ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਉਤੇ ਨਾਰੀਅਲ ਵਿਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਐ, ਪਰ ਅੱਜ ਉਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖੇ।”

ਨਾਰੀਅਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀ ਲਓ ਤੇ ਗਿਰੀ ਖਾ ਲਓ। ਬਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਐ।” ਕਹਿਦਿਆਂ ਹੀ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਯਾਲੇ ਉਤਰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਨਾਰੀਅਲ ਖਰੀਦੇਗਾ।

ਗੱਡੀ ਰੁਕਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਉਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਉਹ ਤਿੰਨੋਂ ਰੇਲ ਦੀ ਪਟੜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੁਰੇ ਗਏ। ਪੰਦਰਾਂ ਕੇ ਮਿਟ ਤੁਰ ਕੇ ਉਹ ਪਟੜੀਓਂ ਲਬ ਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਥੇ ਇਕ ਸਿਆਮੀ ਨੂੰ ਬੈਠਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਿਆਮੀ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਹਾ—“ਉਹ ਕਿਧਰੇ ਬਾਹਰ ਗਏ ਹੋਏ ਐ। ਰਾਤੀਂ ਮੁੜਨਗੇ।” ਉਸ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਟੱਪ ਕੇ ਕਿਹਾ—“ਤੁਸੀਂ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋ ਲਵੋ। ਮੈਂ ਦਾਲ ਤੇ ਝੋਟੀਆਂ ਗਰਮ ਕਰਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਬੜੀ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਐ।”

“ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ (ਚਲਦਾ) ਸੂਚੀ ਨਾਵਲ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤਭਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਨਾਵਲ-ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਲਗਨ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਕੇ ਟਿਸ ਦੀ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

“ਜੋਸ਼ ਜਵਾਨੀ ਦਾ”

ਰਮਨ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਦਾਰ ਫਿਲਮ “ਜੋਸ਼ ਜਵਾਨੀ ਦਾ” ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਮੁਆਵ ਹੋਏ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਆਖਿਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਤਾ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਚੌਘਾਣੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਜ ਪੰਡੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ “ਜੋਸ਼ ਜਵਾਨੀ ਦਾ” ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਜਵਾਨ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੱਖ ਕੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਦਰਸ਼-ਵਾਦ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਟਕਰਾਓ ਤੇ ਪਿਆਰ ਤੇ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨੂੰ ਬੰਬਈਆ ਫਰਮੂਲੇ ਦੇ ਚੋਖਟੇ ਵਿਚ ਫਿੱਟ ਕਰਕੇ “ਜੋਸ਼ ਜਵਾਨੀ ਦਾ” ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਹੋਣਾ, ਉਸਦੇ ਸਕੇਭਰਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੋਨ ਧਨਪਤਰਾਏ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਖੂਨ ਕਰ ਦੇਣਾ ਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੇਟੇ ਕਰਨੇਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲੈਣਾ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿਰ ਦੇ ਇਕ ਕਾਤਲ ਸੋਨ ਦੀ ਬੇਟੀ ਰੀਮਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦਾ ‘ਚੋ’ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੋਈ “ਜੋਸ਼ ਜਵਾਨੀ ਦਾ” ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਜਾਂਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਡਾਇਲੌਗ ਵੀ ਉਹੀ ਦੋਹਰੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਤੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸਕਰਿਪਟ ਵੀ ਕੋਈ ਖਸ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਪਾਇਲ ਫਿਲਮ ‘ਜੋਸ਼ ਜਵਾਨੀ ਦਾ’ ਵਿਚ

ਕੁੰਦਰਾ ਜਿਥੇ ਅਭਿਨੈ ਪੱਖੋਂ ਕੋਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਥੇ ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਚਲ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਇੱਜ਼ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਬਰਦਸਤੀ ਘਿਸੇਝੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਾਸਟਰ ਸੰਦੀਪ ਤੇ ਭਾਰਤ ਕੁਸ਼ਨ ਨੇ ਕਮਾਲ ਦਾ ਅਭਿਨੈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਐਸ. ਦਾਸ ਤੇ ਰਚਨੀਸ ਤਾਂ ਬਿਲ-ਕੁਲ ਹੀ ਗਿਲ ਗਾਲ ਗਏ ਹਨ। ਰਹੀ ਗਲ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਬਲਬੀਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਤਾਂ ਮਾਹਰਕੋਈ ਹੈ ਪਰ ਸਪਨ ਜਗਮੋਹਨ ਸ਼ਾਇਦ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਤੇ ਪਿਆਰੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਢਾਲ ਸਕਿਆ। ‘ਰੂਨ ਨਿਗਮ’ ਦੀ ਫੋਟੋ-ਗਰਾਫੀ ਤੇ ਸੋਹਣ ਲਾਲ ਪੰਨਾ ਦੇ ਨਿੱਤ ਨੀਕ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕਪਿਲ ਦਾ ਧਮਜ਼ੇਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ‘ਜੋਸ਼ ਜਵਾਨੀ ਦਾ’ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ‘ਜੋਸ਼ ਜਵਾਨੀ ਦਾ’ ਬਣਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਫਿਲਮ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਰਾਏ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

—ਹਰਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ

ਸੁੱਤੀ ਅੱਖ ਦੀ ਨਜ਼ਮ

ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਤੈਰਦੇ ਰਹਿਣ ਵੱਲ ਤੇ ਮਾਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ੱਟੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਹਰਣ ਵੱਲ ਤੇ ਮਾਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ੱਟੀਆਂ ਨਦੀ ‘ਚ ਤੈਰਦੇ ਰਹਿਣ। ਮਛਲੀ ਦੀ ਅੱਖ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਇਕ ਸਰਾਪ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਮਛਲੀ ਤੈਰਦੀ ਹੈ ਨਦੀ ਸਭ ਦੀ ਸਾਂਝੀ। ਕਣਕ ਦੇ ਰੰਗ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਮੱਕੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਛੱਤਾਂ ਨਾਲ ਲਟਕਦੇ ਰਹਿਣ ਘਰ ਕੱਚੇ, ਘਰ ਪੱਕੇ।

ਅਨੇਕ ਸੀਸ ਅਨੇਕ ਤਲਵਾਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਕਰਨ ਵਾਰ ਬਾਰਮਬਾਰ ਲਾਲ-ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦਾ ਪਿਆਰ ਅਨੇਕ ਸੀਸ ਅਨੇਕ ਤਲਵਾਰ।

ਆ ਰਹੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਨਿਸ਼ਾਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲਿਸਟ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ ਨੇ ਲਗਭਗ ਛੇ ਫਿਲਮਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ “ਨਿਸ਼ਾਨ” ਨਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤ ਦੇ ਕਰੂਰ ਸਾਮੰਤੀ ਘਰਾਣੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਦੀ ਬਹੁਤੀ ਕਹਾਣੀ ਸੜਕਾਂ ਉਪਰ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਵਾਕਿਆਤ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ।

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ ਨੇ ਆਮ ਬੰਬਈਆਂ ਟਾਈਪ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜੇਹੇ ਕਲਾਅਤਮਕਾਰ ਦਿਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕਹਾਣੀ ਅਸਲੋਂ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਮੇਲਕ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਗੀਤ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਹਨ ਸਭ ਦੇ ਸਭ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਬਾ ਸਿਰ ਬੀੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਹੈ।

‘ਨਿਸ਼ਾਨ’ ਦੀ ਇਕ ਸੋਭੀ—ਰਾਜੇਸ਼ ਖੰਨਾ ਤੇ ਪੂਨਮ ਚਿਲੋਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਕਰਤਾਰ ਫੋਟੋ ਸਟੂਡੀਓ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ

ਉਦਘਾਟਨ ਸਮੇਂ ਐਡੀਟਰ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਪਾਬਲਾ, ਗਿਆਨੀ ਮੁਹਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ, ਜਸਵੰਤ ਮਾਂਗਟ ਤੇ ਹੋਰ ਸੱਜਣਾਂ ਨਾਲ

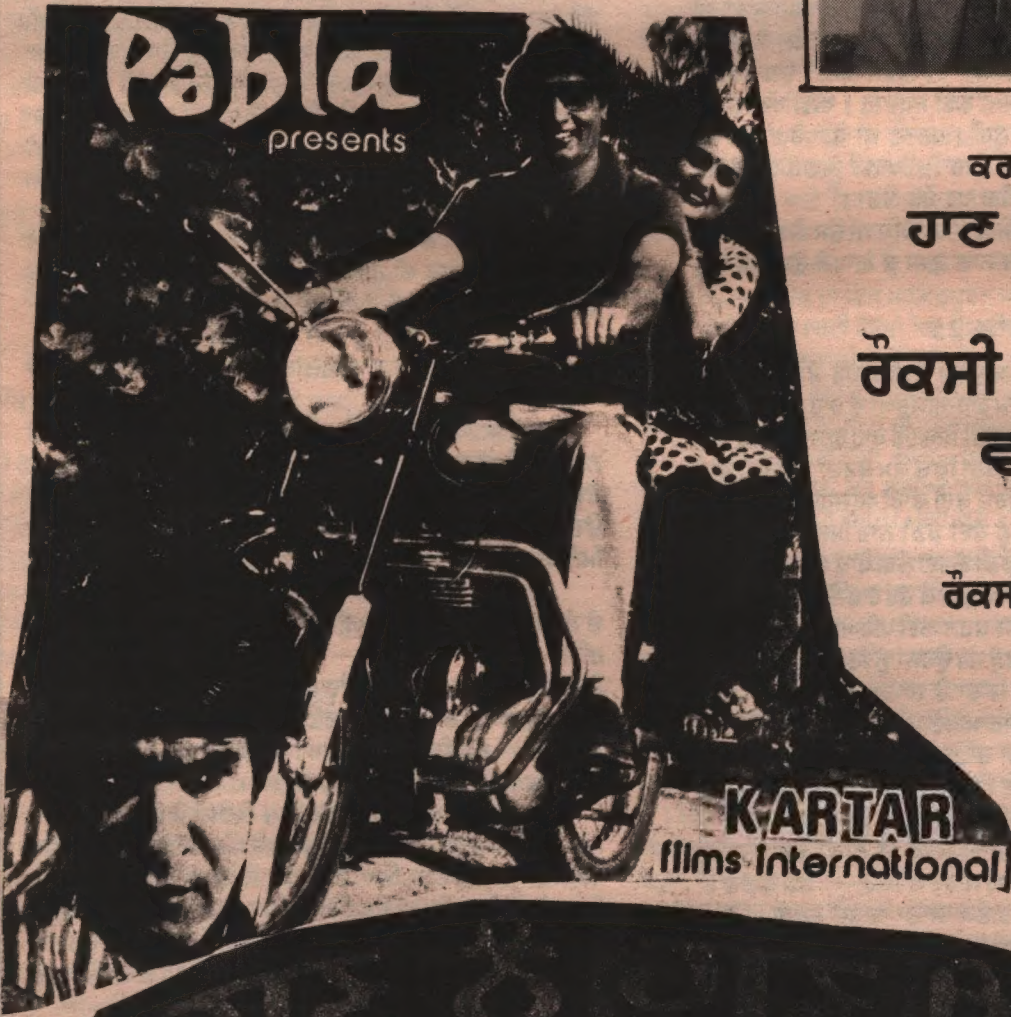

ਕਰਤਾਰ ਫਿਲਮ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹਾਣ ਨੂੰ ਹਾਣ ਪਿਆਰਾ (ਪੰਜਾਬੀ)

ਰੌਕਸੀ ਥੀਏਟਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 3 ਵਜੇ ਦੇਖਣਾ ਨਾ ਭੁਲੋ

ਕੇਵਲ ਇਕ ਸ਼ੋਅ ਰੌਕਸੀ ਥੀਏਟਰ 2381 ਈਸਟ ਹੇਸਟਿੰਗਜ਼ ਵੈਨਕੂਵਰ

17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਰੌਕਸੀ ਥੀਏਟਰ ਪੁੱਜੇ

PRODUCED BY KARTAR SINGH DIRECTED BY AVTAR BHOGAL MUSIC SAPAN JAGMOHAN

ਸਚਿਤ

ਖਾਲੀ ਖੂਹ ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਵਕਤ ਦੇ ਘੜੇ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਘੜੇ ਤੇ ਖੂਹ ਹੀ ਹਾਂ ਘੜ ਸਵਾਰ, ਦਰਅਸਲ ਗੱਲ ਹੈ ਇਹ ਵਕਤ ਹੈ ਆਪਣਾ ਦੋਸਤ ਪਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪੋਸਤ। ਦੋਸਤ ਲਈ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰੀਦਾ? ਪੋਸਤ ਲਈ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰੀਦਾ? ਇਨ ‘ਚ ਸੋਆਂ ਵਾਰ ਮਰੀਦਾ ਰੂਹ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰੀਦਾ। ਦਰਅਸਲ ਗੱਲ ਹੈ ਇਹ ਵਕਤ ਹੈ ਆਪਣਾ ਦੋਸਤ ਪਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪੋਸਤ। ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਚਿਆ ਦੋਸਤ ਬੰਗਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ? ਪੋਸਤ ਬੰਗਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ? ਤੇ ਬੱਸ! ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਫੇਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ ਨਾ ਦੋਸਤ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਪੋਸਤ ਗ਼ੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਕੇਵਲ ਰੂਹ ਅਸੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਖਾਲੀ ਖੂਹ।

ਇੰਡੀਆ-ਪੰਜਾਬੀ ਸੀਨੀਅਰਜ਼ ਗੋਲਡਨਏਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਾਮ ਦੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਖੇ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਸਿਟੀਜਨਸ਼ਿਪ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਲਾਇਆ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਦੋ ਦਿਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ—ਮੰਗਲਵਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਦਿਨ ਦੇ ਇਕ ਵਜੇ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਤਕ। ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਨ ਹਿੰਦੀ ਮੁਵੀ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਭੋਟਾ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਸਲਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਸੁਆਇਟਰਜ਼ ਬੁਟਨ ਦਾ ਕੰਮ ਛੋਟੀ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਸਰਵਿਸ ਫਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਬਿਰਧ ਬੀਬੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਰਾਈਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਏ ਭੋਟਾ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੀਊ ਹਰਾਇਜਨ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਦਫਤਰ 8165 ਮੇਨ ਸਟਰੀਟ ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਇਥੇ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਤੋਂ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :—

1. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ (ਪ੍ਰਧਾਨ) ਫ਼ੋਨ 434-4563
2. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ 'ਵਾਂਦਰ' (ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ) ਫ਼ੋਨ 324-8973
3. ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ 'ਮਾਨ' (ਸਕੱਤਰ) ਫ਼ੋਨ 327-2068

ਯੂ. ਕੇ. ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ

ਸਾਊਥਾਲ — ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਯੂ. ਕੇ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਨਾਂ ਇਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੂਨੀ ਸਾਕੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਲੰਡਨ 'ਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਜਲੂਸ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਕ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਇਹ ਜਲੂਸ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਖੋਲ ਦੇਵੇਗਾ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਟਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 28 ਮਈ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਖੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ 3 ਮਸ਼ਹੂਰ ਡਰਾਮੇ — “ਜਿਸ ਸੱਚ ਪੱਲੇ ਹੋਏ”, “ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਤੋਂ ਸਰਹਿਦ ਤੱਕ” ਅਤੇ “ਏਆ” ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਕਟੋਰੀਆ, ਕਲੋਨਾ, ਕੈਲਗਰੀ, ਐਡਮੋਨਟਨ, ਸਾਸਕਾਟਨ, ਵਿਨੀਪੈਗ, ਟਰਾਂਟੋ ਅਤੇ ਮੰਟਰੀਅਲ ਭੀ ਡਰਾਮੇ ਖੇਡੇ ਜਾਣਗੇ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ : ਹਰਿਦਰ ਮਾਹਲ (604) 588-0002 ਜਾਂ ਟਰਾਂਟੋ ਵਿਚ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ (416) 792-25001.

ਇਪਾਨਾ ਦਾ ਪਰੈਸ ਦੇ ਨਾਓਂ ਬਿਆਨ ਸ. ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਮਿਲ ਗਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਟਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਡਰਾਮਾ ਗਰੁੱਪ ਮਈ-ਜੂਨ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਡਰਾਮੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇਗਾ

ਵੈਨਕੂਵਰ (4 ਅਪਰੈਲ)—ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਇਨ ਨਾਰਥ ਅਮੈਰੀਕਾ (ਇਪਾਨਾ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਿਦਰ ਮਾਹਲ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿਤਰਾ ਨੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਫਿਸ ਨੇ ਸ. ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਪਾਨਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਿਦਰ ਮਾਹਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਟਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਹਨ, ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਇਪਾਨਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਮਿਲ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸ. ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ ਮਾਰਚ 1982 ਵਿਚ ਅਰਜੀ ਦਿਤੀ ਸੀ।

ਇਪਾਨਾ ਵਲੋਂ 19 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਖਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਤਾਰਾਂ ਪਾਕੇ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਪਾਨਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਿਦਰ ਮਾਹਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 50-60 ਤਾਰਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਿਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਮਾਹਲ ਨੇ ਕਿਹਾ “ਜਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਫਿਸ ਵਲੋਂ ਸ. ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।” ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਜੇ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ।

ਹਰਿਦਰ ਮਾਹਲ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਖਤ ਅਤੇ ਤਾਰਾਂ ਭੇਜ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

“ਆ ਸਾਹਮਣੇ”

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ, ਬੀ. ਸੀ.

ਆ ਸਾਹਮਣੇ ਫੁਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਦੁਨੀਆਂ ਬਨਾਵਣ ਵਾਲਿਆ
ਖੁਸ਼ਾਮਦਾਂ ਦੇ ਭੁਖਿਆ ਸਜਦੇ ਕਰਾਵਣ ਵਾਲਿਆ
ਆ ਦੇਖ ਔਖੀ ਆਪਣੀ
ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਖਾ ਰਿਹਾ
ਮਜਹਬ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਦੱਸ ਕੇ,
ਕਿੰਨਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾ ਰਿਹਾ
ਮਸਜਿਦ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਰ ਹੈ,
ਮੰਦਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਰ ਹੈ
ਮਜਹਬ ਦੇ ਬੂਟੇ ਆਗੂਆਂ
ਦੁਨੀਆਂ ਬਣਾਈ ਹੋਰ ਹੈ
ਬਗਲਾ ਭਗਤ ਬਣ ਲੁਟ ਰਿਹਾ
ਦੁਪ ਮੱਖਣਾਂ ਦਾ ਪਾਲਿਆ ਆ ਸਾਹਮਣੇ
ਮੰਦਰ ਮਸੀਤਾਂ ਦਾ ਭੁਲਾਇਆ
ਤੂੰ ਭੀ ਭੁਲ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ
ਸੋਨੇ ਦੀ ਥਾਲੀ ਮਿਲ ਗਈ
ਪੂਜਾ ਕਰਾਵਣ ਬਹਿ ਗਿਆ
ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਮਾਰਦਾ
ਮੁਸਲਿਮ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮਾਰਦਾ
ਕਾਲੇ ਨੂੰ ਗੋਰਾ ਮਾਰਦਾ,
ਗੋਰੇ ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਮਾਰਦਾ
ਰੰਗਾਂ ਨਸਲਾਂ ਵੱਡਾ ਛੋਟਾ ਚੱਕਰ ਚਲਾਵਣ ਵਾਲਿਆ ਆ ਸਾਹਮਣੇ
ਦਿਨ ਰਾਤ ਮੋਹਨਤ ਕਰਦਿਆਂ
ਕਾਮੋਂ ਸੀ ਆਸਾਂ ਰੱਖੀਆਂ
ਸਦੀਆਂ ਲੰਘਾਈਆਂ ਇਸ ਤਰਾਂ
ਅੰਦਰੇ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਦੱਬੀਆਂ
ਰੱਦਾ ਰੁਝਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ
ਹੱਸਦਾ ਹਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ
ਭੁੱਖੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦਾ
ਰੱਜਿਆ ਰਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ
ਕੀ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਹੈ ਤੇਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬਨਾਵਣ ਵਾਲਿਆ ... ਆ ਸਾਹਮਣੇ
ਮੱਥਾ ਘਸਾ ਕੇ ਬੱਕਿਆ
ਦੇਗਾਂ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਬੱਕਿਆ
ਮੱਟੀਆਂ ਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ
ਦੀਵੇ ਜਗਾ ਕੇ ਬੱਕਿਆ
ਦਿਲ ਸਾਫ ਸੁਚਾ ਸੀ ਮੇਰਾ
ਤਰਲੇ ਮੈਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ
ਆਇਆਂ ਨਾ ਆਮੇ ਸਾਹਮਣੇ
“ਬਾਸੀ” ਬਲਾਉਂਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ
ਖੁਸ਼ਾਮਦਾਂ ਦੇ ਭੁਖਿਆ - ਸਜਦੇ ਕਰਾਵਣ ਵਾਲਿਆ ਆ ਸਾਹਮਣੇ ...

ਦਿਲ ਦੀ ਨੁੱਕਰ ਅਜੇ ਹਨੇਰੀ ਹੈ,
ਰਾਤ ਆਪਣੀ ਹੈ ਚੰਨ ਪਰਾਇਆ ਹੈ.

ਸਵਰ ਸਾਗਰ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਤੇ ਸ਼ਾਮ
ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਸੀ. ਜੇ. ਸੀ(CJJC 800 AM DIAL)
Sunday Entertainment:

ਸਵਰ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਨੋ ਨਾ ਭੁਲੋ

ਤੁਹਾਡਾ ਸੀਨੀਅਰ ਓਸਟ
Your Senior Host

Producer
Manjit Viridi

ਹਰ ਐਤਵਾਰ

ਸ਼ਾਮ

7⁰⁵ ਤੋਂ 8⁰⁰

SWAR

ਹਰ ਐਤਵਾਰ

SAGAR

ਹਰ ਐਤਵਾਰ

ਸਵੇਰੇ

10⁰⁵ ਤੋਂ 11⁰⁵

ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣੋ

ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੁਸੀਂ ਗਰੇਟਰ ਵੈਨਕੂਵਰ, ਲੋਅਰ ਮੇਨ ਲੈਂਡ, ਵਿਕਟੋਰੀਆ, ਨਨਾਇਮੋਂ,
ਡੰਕਨ, ਪੋਰਟ ਅਲਬਰਨੀ ਅਤੇ ਕੈਂਬਲ ਰਿਵਰ ਤਕ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ

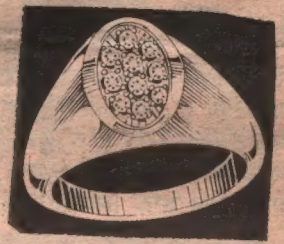
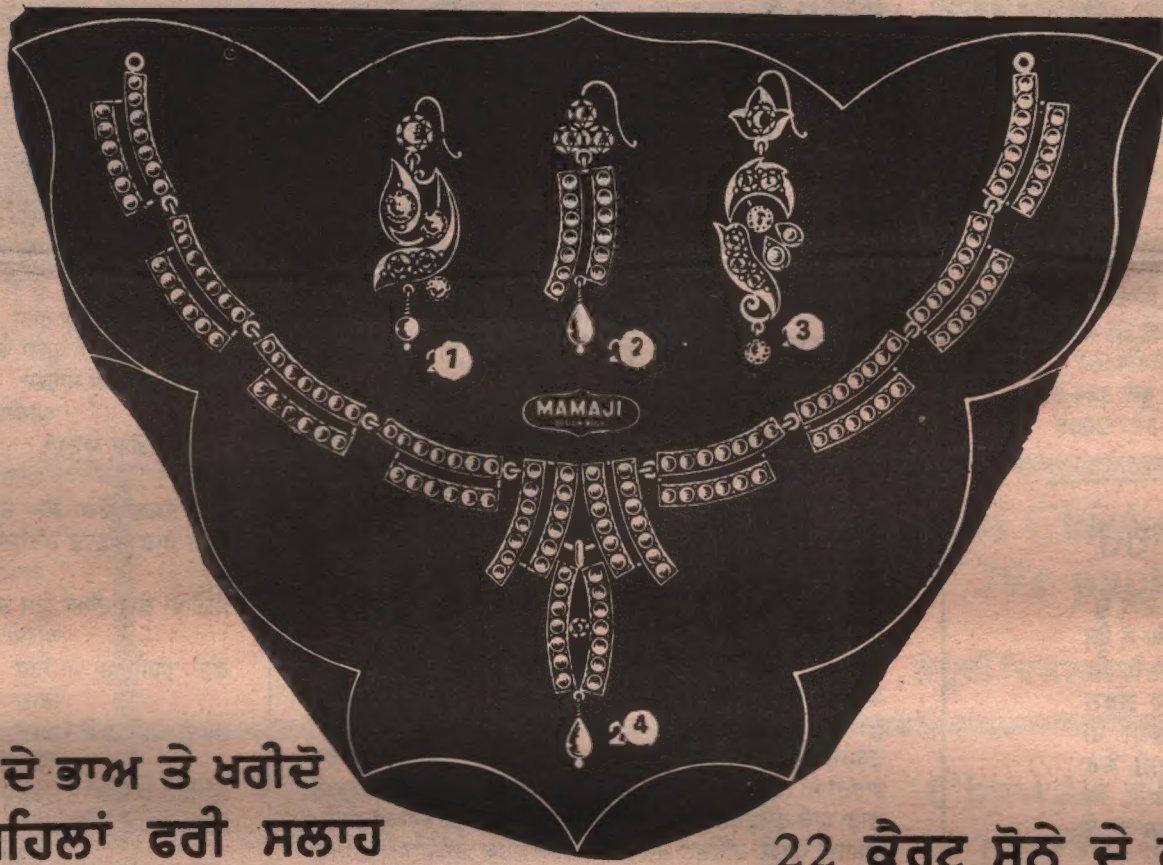
ਵਪਾਰੀ ਵੀਰਾਂ ਲਈ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਲਈ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ:

Producer : Manjit Viridi

PH: 434-8786 ਜਾਂ 731-7221

24 Hrs Pager 15444

ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਸਿੱਧਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ ਬੈਂਕ ਦੇ ਭਾਅ ਤੇ

ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਭਾਅ ਤੇ ਖਰੀਦੋ
ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰੀ ਸਲਾਹ
ਮਸ਼ਵਰਾ ਸਾਥੇ ਲਵੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ
ਸਾਰੀ ਬਚਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

10, 14, 18 ਕੈਰਟ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ
ਚੇਨਾਂ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਲਈ ਹੀਰੇ
ਦੀਆਂ ਅਗੂਠੀਆਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ
ਭਾਅ ਤੇ

ਸੁੱਚੇ ਮੋਤੀ, ਹੀਰਾ, ਲਾਲ ਪੰਨਾ,
ਮੋਹਰਾਂ. ਨੀਲਮ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
ਸੁੱਚੇ ਨਗ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਖਰੀਦੋ ਤੇ
ਆਪਣੇ ਮਨ ਪਸੰਦ ਦੇ ਗਹਿਣੇ
ਬਣਾਉ

22 ਕੈਰਟ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕੜੇ ਤੇ ਮੁੰਦੀਆਂ
ਅਮਰੀਕਣ ਸਟਾਈਲ ਦੀਆਂ ਸਾਥੋਂ
ਖਰੀਦੋ

ਭਾਰਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ
ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਅਪਰੇਜਲ ਮਿਸਟਰ
ਵਿਸ਼ਵਾਨਾਥ ਕੋਲੋਂ ਕਰਵਾ ਕੇ
ਲਜਾਉ ਤਾਂ ਕਿ ਆਉਂਦਿਆਂ
ਜਾਂਦਿਆਂ ਕਸਟਮ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ
ਨਾ ਹੋਵੇ

ਵਿਸ਼ਵਾ ਨਾਥ ਸੋਨੀ

Cash Cash

We are licenced Pawnbrokers
We loan or buy anytime of value
Instant highest cash paid

Whole Sale

Video & Audieo Tapes
Watches—Electronic Goods
110/220 voltage
Telephone - Watch Battries
Stereo Cassette Player
110/220 V.

Loans

On articles of value
Unclaimed & estate Jewellery for
Sale

ਅਸੀਂ ਹੋਲ ਸੇਲ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਭਰਾ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ

LONDON LOAN & PAWNBROKERS LTD. SHALIMAR GIFTS LTD.

7 W. HASTINGS, VANCOUVER

B.C. V6B 1G4

MAIL ORDER WELCOME

685-7050

